

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:
celo leto K 24—
pol leta 12—
četrt leta 6—
na mesec 2—

v upravnistvu prejemati:
celo leto K 22—
pol leta 11—
četrt leta 5:50
na mesec 1:90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.
Uredništvo: Knafljeva ulica št. 3 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izhaja vsak dan svojo izvenredno nedeljo in praznike.

Inserati veljajo: petostopna petit vrsta za enkrat po 16 vin., za dvakrat po 14 vin., za trikrat ali večkrat po 12 vin. Parte in zahvala vrsta 20 vin. Poslano vrsta 30 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.
Upravištvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati i. t. d., to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.
„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:
celo leto K 25—
pol leta 13—
četrt leta 6:50
na mesec 2:30

za Nemčijo:

celo leto K 30—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto K 35—

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka.
Upravištvu (spodaj, dvorišče levo), Knafljeva ulica št. 3, telefon št. 85.

Evropejska intervencija.

Dunaj, 25. julija.

Na Dunaju so se razširjale danes dopoldan vznemirjajoče vesti, katere je podkrepila „Neue Freie Presse“ s senzacionalno prikojenim poročilom, da podvzmeta avstrijska poslanka v Belgradu in Atenah še danes energične korake, zahtevajoč takojšnjo obustavljenost nadaljnjih vojnih operacij, ker da avstro-ogrška vlada ne pripusti še večjega oslavljenja in ponižanja Bolgarije.

Po tem poročilu je napovedala monarhija obema zaveznicima nekak ulimat, katerega posledice bi bile, da Avstrija eventualno Srbijo in Grško prisili skleniti premirje z Bolgarijo. Avstrija bi bila morala biti torej pripravljena na nasilno intervencijo, ako je podala v Belgradu in Atenah res tako izjavo, kakor se je popoldan poročalo. Kaj da bi taka enostranska akcija monarhije pomenila, katere posledice za evropejski mir bi morala roditi — to je pač jasno.

Na srečo se je vest izkazala v tej obliki, kakor jo priobčuje „Neue Freie Presse“, za neresnično. Že popoldan smo javili, da nameravajo vse velesile storiti v Belgradu in Atenah korake, katerih namen je nasvetovati Srbiji in Grški popustljivost. Demarš kabineta imajo značaj povsem prijateljskega nasveta in so bile deloma že izvršene, deloma se bodo še izvršile. Povod tem demaršam je na eni strani želja veseliti se skorajšnji ureditvi razmer na Balkanu, na drugi strani in v prvi vrsti pa prošnja bolgarske vlade, ki kliče vse mogoče svetnike na pomoč, mesto da bi se lojalno in pošteno obrnila na svoji bivši zaveznici, ki vedno z novo izjavljate, da svoje nasprotnice ne želite uničiti, ki pa naravno ne morete trpeti, da se delajo bolgarski državni, kakor da bi Srbija in Grška za nje sploh ne eksistirali. To njihovo postopanje je morda v večji meri zakrivilo intransigenco Srbije in Grške, kakor pa množični stvarni argumenti, ki govorijo za nadaljevanje vojnih operacij.

Poročilo grškega lista »Estia«, da je grška vlada odgovorila na rusko in

avstrijsko demaršo negativno, morda še ni resnično, ker se odgovori na podobne diplomatske akcije ne dajejo brezposredno in se je bilo grškim državljanom vsekakor potrebno sporazumeti s kolegi v Belgradu, toda izjave, ki sta jih odposlala kralja Peter in Konstantin romunskemu kralju Karolu, kažejo nad vse jasno, da se je razpoloženje tako v Belgradu kakor v Atenah poostrižilo in da zavezniči niti niste pripravljeni odpustiti delegate v Bukarešto, dokler Bolgari ne podpišejo preliminarne miru.

S tem je nastalo med Romunijo in zaveznicima ostro nasprotje, ki se zaenkrat ne da izravnavati. Romunski oficijozni krogi poudarjajo, da je bojazen, kakor da bi Bolgarija mogla premirje zlorabiti, neopravičena, ker je bolgarska armada nezmožna za nadaljni odpor. Ako torej Srbi in Grki svoje prodiranje nadaljujejo, potem jim gre le za prestižno taktiko, ki bi rada dosegla cilj popolnega vojaškega poloma Bolgarije. Značilna je današnja vest iz Bukarešte, da bo romunska armada, čim bi se srbske in grške čete približale Sofiji, preprečila nadaljne spopade.

Romunija se čuti čim dalje prijetnejše v vlogi balkanskega arbitra in ni izključeno, da se povsne tudi napram Srbiji in Grški do intervencijskih groženj. Tako postopanje bi bilo sicer trozvezi silno vseh in verjetno je, da ne manjka prijateljskih nasvetov (vide skrivnostno potovanje grofa Hoyosa v Bukarešto), toda položaj bi se silno kompliciral, kajti Srbija in Grška bi se iz ozirov na svoj ugled romunski intervencijski politiki ne mogle uklanjati. Naraščanje romunske preponderance pa tudi ne more biti vseh tripletentent, zlasti Rusiji. Edini izhod, ki vodi iz zamotnega položaja, je v teh okolnostih morda skupna evropejska intervencija. Vse velesile so si edine v želji, da naj balkanska vojska skoraj konča in da naj se pri razdelitvi teritorija varuje princip balkanskega ravnotežja. Ta program bi po mnenju evropejske diplomacije zadostoval za neposredno skupno posredovanje, ki bi se morda na podlagi konstatcije, da je Bolgarija poražena, zadovoljilo s trikotno prepovedjo nadaljnega krvoprelivanja.

Drugo vprašanje je ono o uspehu take evropejske akcije. Balkanske države niso več tiste poslušne hčerke Evrope, kakor pred letom dni. Njihova samozavest ne trpi, da bi komandirali evropejski diplomati ter se igrali po Balkanu, kakor na šahovski deski.

Nikdo ne more vedeti, kaj se bo zgodilo. Le kralj Ferdinand bi lahko napravil konec vsem homatijam in nevarnostim, ako bi bil mož dovolj, da bi čutil, kako nevredno in poniževalno je, moledovati po celi Evropi in dvigati roke, mesto se odkrito približati svojim nekdanjim zaveznikom ter jim reči: Vojna sreča je odločila proti nam, sporazumimo se in pobojajmo se zopet v našem lastnem interesu.

Kralj Ferdinand je danes največja zapreka miru na Balkanu.

Razdelitvena konferenca.*

Iz Belgrada javljajo, da sta Srbija in Grška bolgarske delegate obvestili, da se bodo vsa pogajanja, vojaška in politična, vršila v Bukarešti in da torej konference v Nišu odpadejo. Vest uradno še ni potrjena. Ako je resnična, nam naznanja jako spretno taktično potezo obeh zaveznikov. Kakor smo že pred par dnevi domnevali, je Romunija glede modusa procedendi v razrešitvi balkanskega konflikta bistveno za bolgarsko taktiko: premirje, demobilizacija, mirovna pogajanja. Srbija in Grška zahtevata, kakor znano, preliminarni mir pred premirjem. Zdelo se je že, da nastanemo iz tega nasprotstva med Romunijo in obema zaveznikoma nesporazumljenja, ki bi bila napravila Srbijo in Grško nesporno v neprijetno diplomatsko situacijo. — Romunija je medtem svoj prvotni načrt že sama izpremenila in predlagala le, da se na bojiščih obustavijo sovražnosti, pogajanja za premirje in mir pa se naj istočasno vrše na romunskih tleh. Ako sedaj Srbija in Grška odpovedujeta niški sestanek, ustrežeta na eni strani romunski želji, na drugi strani pa se izmotata saj.

* Članek je vsled neprestano in iznenadno razvijajočih se dogodkov na Balkanu zakasnel.

me iz položaja, ki je vodilnim njenim državljanom čim dalje manj ugaal. V Nišu bi bili govorili v prvi vrsti vojaki, oficirji, ki se navadno na politične argumente proketo malo ozirajo. Pogajanja bi se bila silno lahko razbila in nastale bi konsekvence, ki bi bile poraženim, pa tudi zmagovalcem morda silno ne ljube. Bukarešta je daleč od oboroženih taborov. Pri zeleni mizi se niti ne trgajo tako lahko, kakor pod nabrušenimi sabljami. Srbija in Grška ne želita še enkrat prelivati krvi, in brez odpora lahko privolite, da se sovražnosti faktično tako dolgo obustavijo, dokler bolgarska armada sama ne da povoda za njih obnoveitev.

Predlog, da se vršijo pogajanja za premirje in mir istočasno v Bukarešti, pa odgovarja v glavnem tudi prvotnim zahtevam obeh zaveznikov — kajti na ta način bo vojaško in politično vprašanje formalno oddaljeno (kakor je to zahtevala Bolgarija), stvarno pa združeno, ker bodo mirovna pogajanja imela, naravno največji vpliv na pogajanja v premirju.

Oficijelno se iz Aten razglša, da bodeta Srbija in Grška svoje pogoje naznanili še le na konferenci sami. Tudi Grki pa poudarjajo, da se od Bolgarije ne bo zahtevalo ničesar nemogočega. Vodilna ideja državljanov, ki se sestanejo, da mora biti ohranitev, resp. vzpostavitev balkanskega ravnotežja.

Grški komuniste, ki smo ga že brzojavno objavili, vsebuje nekatere pasuse, iz katerih je mogoče razbrati važna pojasnila.

Predvsem smatrajo zavezniki bukreštsko konferenco kot nekako namestnico one balkanske konference, o kateri se je že za časa londonskih pogajanj govorilo, da se sestane v svrhu razdelitve osvojenega teritorija v Solunu. Srbija in Grška hoče navezati neposredno na londonski traktat, v katerem je Turčija odstopila svoj evropski posest zahodno od črte Enos-Midia balkanski zvezi. Ta posest se naj sedaj, ko se je bolg. poskus po enostranski razdelitvi ponesečil, razdeli med zaveznike v zmislu balkan. ravnotežja in seveda s primernim upoštevanjem vojnih uspehov. Rezultat konference torej ne bo takšen, kakor da bi Bol-

garija cedirala kak kos svojega ozemlja zmagovalcem, temveč tako, da bodo vsi bivši »sporazumno« razdelili skupni turški plen.

Le Romunija bo svoje teritorialne pridobitve dobila kot nekako odškodnino. Koliko tega plena pripade Srbiji in Grški, tega ne vemo, zd pa se, da bodo tudi grški državni omilili svoje prvotne ostre propozicije ter iskali kompenzacijo na drugem polju, namreč v Trakiji, kjer si bodo dali garantirati avtonomijo za one grške naselbine, ki pripadejo Bolgariji. Tudi vprašanje vojne odškodnine bo prišlo gotovo na razgovor — v tem oziru pa se pač ne bodo pojavile prevelike težkoče.

Grški komuniste je raztrgal tudi laž, da prodira Turčija v sporazum z nasprotnicami Bolgarije ali vsaj Grške.

Balkanske države se držijo slej ko prej londonske pogodbe, smatrajo osvojeno turško ozemlje kot skupno last. Turško prodiranje je torej vsem na škodo. Seveda ni govora o tem, da bi se Turčija smela udeležiti pogajanj v Bukarešti. Računati ima namreč z najostrejšim nasprotstvom vseh in romunski kralj Karel je že opozoril sultana na nevarnost najnovejše mladoturške avanture.

V političnih krogih se smatra za nesporno, da bodeta tudi Bolgarija in Romunija akceptirali podlago »razdelitve osvojenega turškega teritorija«, ki jamči predvsem Bolgariji, da ne bo »ponižana in uničena«, kakor se tako rado poudarja.

Ako pa si nekdanje zaveznice teritorij definitivno delijo, potem odpadejo tudi vse kombinacije z avtonomijo Makedonije.

Nekoliko besed o pravem času.

(Napisal hrvatski profesor R. K. v slovenskem jeziku.)

O drugi polovici VI. stoletja, ko so prihajali Jugoslovani v svoje sedanje dežele, so glavne dogodke beležili sodobni pisatelji. Iz teh zapiskov je razvidno, da so Slovani prihajali ne kot eden ali več organiziranih političnih narodov, nego kot ena etniška celota pod imenom Slo-

LISTEK.

Turški vojak.

Zanimiv donesek k zadnjim dogodkom.

Zadnjič sem se vozil na Dunaj. V velikem ljudskem vagonu se je peljal ogromen, širok in močan cigan, bolj črn in bolj ogorel kakor so naši ali ogrski. Cunje, v katere je bil zavrt, so bile zelo eksotične vrste; sploh je vse na njem napeljavalo misli na orientalske stvari.

Pozoren sem postal nanj, ko se je med vrati prepiral s postarnim sremskim kmetom, ki je stal pred njim, motril ga zaničljivo od tal do temena, in ga zasmehljivo in porogljivo ošteval.

»Pravi, da je Bolgar,« mi je pravil Sremec, ko sem stopil bližje in se vtaknil vmes, »pa je slabo naletel. Jaz ga vprašam bolgarsko, a on mi odgovorja srbsko.« Govori bolgarsko,« mu rečem, »če si Bolgar; zakaj ne odgovarjaš bolgarsko?« Kako bo govoril bolgarsko, ko ne zna. Je mislil, da tukaj tudi nihče ne zna, pa se je hotel pobahati. K nam v Srem pride zmerom dosti Bolgarov, pa smo pri delu skupaj, tako, da sem se naučil. Zdaj pa vprašam tega po bolgarsko, a on mi odgovarja po srbsko.

Pa se mu je zopet porogljivo zasmel. »Namesto v vojsko, jo je pa potegnil,« se je obrnil spet k meni, »zdaj pa domov ne sme, ker ga tam krogle čakajo. Poznamo take tiče.«

In mu je zažugal.

»Kuršumi te čakati. Razbiraš sega?«

Cigan je bil sprva malo osupel, pa se je brž opogumil in je pričel gostobesedno nekaj razlagati. Ali Sremec se mu je le smehljaj; poslušal ga je nekaj časa, nato pa se je obrnil, šel sest v kot na klop, kjer je brž nato zaspal. Cigan pa se je obrnil k nam, — zraven mene je stal še nek Zagrebčan, — in nama rezlagal dalje, hitro, živo in hlastno, da ga je bilo komaj razumeti. Zagrebčan je bil zgovoren, vesel in sila radoveden človek, in se je brž razumel z njim.

»Kako, kar pobegnili si?« ga je vprašal na živahno cigansko pripovedovanje.

»Pojdite k vragu, sem dejal, vrge bil puško proč, pa sem šel. Kdo se bo bil s temi vrabi!« je odgovarjal cigan.

»S kom si se pa bil?«

»A šta ti ja znam. Grki ali Bolgari, ali kaj jaz vem kdo, vse polno jih je bilo. Podili so nas pred sabo, pa sem dejal, točite se sami, pa sem ubežal.«

Pripovedoval je živahno, s krepkimi kretnjami in silno hitro, da je bilo razumeti komaj vsako tretjo besedo. Zagrebčan se mu je smejal gro-

hotoma, na vsa usta, in ga s silno zabavo spraševal o podrobnostih.

»Glejte ga, v turški vojski je bil,« je razlagal v strašno slabi nemščini potnikom v vagonu, ki so strmeli na eksotično oblečenega cigana kakor v devoto deželo. »Pa je ubežal, pravi; a točite se sami, je dejal, pa je šel čez drn in strn.« Zagrebčan se je grohotal, potniki so poslušali, nekateri smejoč se, drugi čudeč, tretji dostojanstveno skeptični, s prisiljeno, naduto resnostjo.

»Pa zakaj si šel v vojsko?« ga je spraševal Zagrebčan dalje.

»E, moral sem. Zgrabili so nas Turki vse, kar nas je bilo moških pri ciganih; kjer so koga našli, pa hajd v vojsko, uniformo smo dobili, pa puško, pa smo šli.«

»Lepi vojaki ste bili to,« se je spet grohotal Zagrebčan in hitel razkladati potnikom v strašni nemščini, kar je povedal cigan. »Pa kaj, ste se hudo bili?« je vprašal spet cigana.

»A, šta si ja znam. Streljali smo tja nekam, kjer so nam dejali, da so sovražniki.« Ali kaj zadeneš? me je vprašal častnik. A, šta ti jaz znam, kam leti ta vrag svinčeni, sem mu rekel, kako morem to vedeti? je razlagal cigan, in Zagrebčan se je spet grohotal in prevajal Nemcem, ki so se polagoma pričeli tudi smejeti.

»Pa ste imeli kaj jesti, niste bili lačni?«

»A, imeli smo vsega dosti. Ampak potem, ko smo morali bežati, ni-

smo imeli ničesar; vsak je pojedel to, kar si je poiskal. No, —«

In pogledal je okrog sebe, kakor bi se mu ne zdelo varno povedati, kje in kako so si poiskali.

»Pa zakaj ste takoj bežali?«

»A, kdo se bo bil z njimi. To so kar iz tal prišli; kar naenkrat so zrasli iz noči, od vseh strani je začelo grmeti. Saj to niso bili sami Bolgari, to so bili Rusi vmes, sami Rusi; Bolgarov vseh skupaj ni toliko.«

Zagrebčan se mu je spet smejal in je prevajal Nemcem.

»A, beži, Rusov ni bilo —!«

»Seveda so bili. Rusi so jim prišli na pomoč, sami ne bi bili ničesar napravili.«

Zagrebčan ga je še sebi, Ciganu in potnikom v zabavo izpraševal vse podrobnosti. Cigan je razlagal radevolje; govoril je v jeziku, ki bi ga imel vsak za srbsčino, samo da končnice besed nekoliko niso bile tako čiste in blagoslasne kakor v čisti srbsčini; kakor bi jih nekako bolj po našem zavil. Dejaj, da je doma iz Makedonije in da si zdaj ne upa domov. Ko mu je Zagrebčan razlagal, da so Turki popolnoma tepeni in da zdaj ne bodo več gospodarji, ni verjel.

»A, Turki so močni,« je ugovarjal. In vojske imajo, o, koliko! Samo da Rusi zopet odidejo, pa bo vse spet njihovo!«

Ko so se nagrohotali in nagovarili, se je cigan zleknil po klopi, zadremal in brž zaspal.

»Saj to se je najbrž vse skupaj zlagal,« sem se obrnil k Zagrebčanu.

»A, je res, je res!« se je razvnel. »Saj so res vse pobrali v vojake, kar so dobili. In pa tudi pogledite obleko, Saj je pravil, da ima te hlače še iz vojske, in bluzo, je pogledal. Ravno to je dobil tam pri vojakihi, to je še kos uniforme, saj je pravil.«

In kazal je na spečega cigana.

»To je še turška uniforma,« je razložil še Nemcem. Vsi so se nagnili k ciganu, bolj oddaljeni so stopili bližje, sklanjali se nad ciganom in motrili. Nemci so se pričeli živahno pogovarjati, vsak je povedal, kar se je spomnil iz slik, pritrjeval in včasih tudi ugovarjal. Eden se celo spomni, da ima v kovčegu nekaj številč »Wiener Bilder« in »Interessantes Blatt«, brž jih poišče in zdaj so preiskavali. V številkah je bilo k sreči nekaj slik turških ujetnikov, ranjenec, in zdaj je cela vnetja družina primerjala. In glej! Izkazalo se je, da so prav iste hlače, pod kolonom nemadoma zožene, in bluzo z rdečimi in zlatimi portami in našivi; z eno besedo: prava turška uniforma, samo da je silno zamazana in obrdnjena. In pa povrh čez bluzo je imel še debelo suknjo, tudi zelo razcapano. Eden izmed potnikov, tisti s časopisi in slikami, je bil še posebno radoveden; hotel je še vedeti, če ima ročaj tudi znotraj ob robu našiv, kakor na sliki, pa mu ga je poskusil narahlo privihati. Takrat pa se cigan

venci (Sclaveni, Sclaveni, Sclavi,) pa razdeljena v mnogo majhnih sorodnih razredov, plemen; zasedli so skoro ves Balkanski polotok in alpske kraje od morja do Donave ter do izvira Drave in Mure proti zapadu. — Močnejša plemena so si pridružila slabša, in tako so nastajale na vsem tem prostoru razne etniške »Slovenije« od Dunava tam do Soluna in naprej. Nevarnost pred močnejšim sovražnikom je zbirala več takih plemenskih oblasti v eno oblast, posebno na periferijah; to so bile že politično-državne tvorbe, in kot take so dobile posebna imena politične veljave n. pr. zemljepisna: Karantanija, ali plemenska: Hrvatska i. dr. Ko se je pa govorilo o jeziku teh političnih tvor, ostal je v porabi stari etniški naziv: slovenski, v domačih in tujih beležkah.

Kakih 300 let po tem je pisal o tej preselitvi tudi car Konstantin Porfirogenet. Seveda, on pred seboj ni imel več »Slovenov«, kakor oni starejši, sodobni pisatelji, nego je na njihovem ozemlju videval nekoliko dovršenih držav: bolgarsko, hrvatsko in srbsko; Karantanija je bila v sklopu nemške države in ga zato ni zanimala. Na Balkanu so mu bili »Slovenci« le še oni preostanki, ki si niso ustvarili države (n. pr. v Peloponezu itd.), ali pa so bili pod bizantinsko oblastjo, ki torej v političnem zmislu niso imeli veljave. Kako so Bolgari na Balkan prišli, je bilo znano; trebalo je torej opisati, kako so prišli Hrvati in Srbi — seveda tudi kot gotove politične celote. V ta namen je uporabil neke tradicije o prihodu od severa, ki so se med Hrvati in Srbi ohranile še v X. stoletju, nekaj je čul tudi o Hrvatih in Srbih okoli Labe in je skrpal o tej doselitvi do kraja zmešano vest, ki nam prikazuje prihod Hrvatov in Srbov (po že dovršeni selitvi Slovenov) kot nekaj novega in posebnega. Videč pred seboj gotove politične tvorbe, je bil uverjen, da so Hrvati že od prvega začetka samo Hrvati, in sicer v celnem obsegu, ki ga je zavzemala politična oblast hrvatske države takrat, ko jo je on poznal. Tako so mu n. pr. Slovenci Ljudevita Posavskega Hrvat, ker je svoje dni videl, da spadajo pod politično oblast hrvatskega kralja, Neretljani pa, ki so šele celih sto let po smrti Konstantinovi prišli pod politično oblast hrvatskega kralja, mu so bili Srbi, le zato, ker so v njegovem času bili pod vrhovno oblastjo srbskega velikega župana. In vendar se Neretljani danes ne nazivljajo za Srbe.

Tega površnega, v resnici popolnoma krivega prikazovanja, so se poprijeli doslovno novejši učenjaki, in so vsi stvar tako razpravljali. Dokler so ga ponavljali samo zgodovinarji, je bilo še tako, tako, ker je to javnosti s političnega stališča bilo razumljivo, a naenkrat so se vmešali tudi jezikoslovci, na čelu jim še močje takega glasu, kakor Kopitar in Miklošič, trdeč, da so Hrvati in Srbi dva različna naroda, ki s Slovenci in Bolgari razven običnega Slovanstva nimata nič zajedniškega. Da bi jih po Porfirogentu mogli predstavljati kot posebna naroda, ne samo politična nego tudi etniška, so ustvarili znano teorijo, da so se Slovenci v VI. stoletju doselili v Mezijo, Dacijo, Panonijo in Alpe, v VII. stoletju pa da so se vrinili med nje, v staro Dalmacijo ali Ilirijo Hrvat in Srbi in tako Slovane razdvojili. Kopitar in Miklošič sa hotela tako Ju-

goslovane ne le prikazati, nego tudi proučevati, in pri tem je moralo ostati. To je bilo njuno prepričanje pa tudi volja. A znano je, da se v političnih tvorbah, v stalnem njihovem razvoju vedno in večkrat zelo naglo dogajajo izpremembe, pri čemer so sredstva jezik, kultura, vera, orožje itd. in tudi onadva ta doživela razočaranje. Znano je, da so politične tvorbe hrvaške in srbske, sčasoma razpadle na več manjših političnih tvorb, in je vsaka zase zahtevala »narodni« obstanek, nastala so razna imena, narodna in jezična, in kaos je bil grozen. Pa zdrav razum naroda je občutil potrebo, da se povsod tam, kjer se enako govori, tudi enako piše, in se v tem ni oziral na politične tvorbe, meje in imena in tudi ne na narečja, ker so se mu vdal tudi hrvaški kajkavci in čakavci. Kaj pa Kopitar? Zavoljo njegove teorije je to edino spasonosno misel prokel in hrvaškim književnikom (ki vendar niso bili sami kajkavci) priporočil, ako že hočejo pustiti svoje narečje, naj rajši takoj sprejmejo nemški ali madžarski jezik kot književni jezik! Taka je kratkovidnost, ki zaide v neverjetno trmoglavost, ko vidi svoje »circule« zmešane, in bi mogla vse preje razdreti in uničiti, kakor priznati, da se je zmotila in da ima narod v svojem razvoju pravico, poiskati si druga pota, nego so ta, ki mu jih ona predpisuje.

In vendar baš vsled onega koraka zagrebških pisateljev je prišlo do tega, da danes noben pameten človek ne govori več, da obstoji narod in jezik bosanski, hercegovski, dalmatinski, slavonski, hrvaški, istrski, črnogorski, srbski itd., nego se reče, »da je en jezik, ki se imenuje hrvaški in srbski in en narod, ki se zove hrvaški in srbski, ki so ga politično-državni razvoj, vera, kultura itd. skozi stoletja razdvajali v dve skupini, ki pa sta se vendar toliko približala, da imata en književni jezik z dvema književnostima in časih dve politiki; dela pa se na to, da bo ena sama književnost in da se oni politiki vsaj ne pobijata med seboj. Ta skupina prikazuje na Slovenskem Jugu narod 9 milijonov.« — To so posledice razvoja, ki ga je priroda pripravila in zahtevala; so li Hrvati ali Srbi pri tem kaj izgubili? In vendar je bilo Hrvatov, ki so se bali, da se s to spremembo »povlašijo«, in Srbov, ki so dokazovali, da jim Hrvati »kradejo« jezik, da so Hrvati v resnici že par stoletij prej, ko Srbi v Dalmaciji tako pisali! Kaj so torej storili zagrebški pisatelji? Imeli so srca in zmoglosti, proglasiti kot resnico to, kar je v resnici v narodu že obstajalo. In ko nadaljnji razvoj pripravi tudi književno edinstvo Hrvatov in Srbov, ali se naj temu z vsemi silami opirajo in ga zaprečijo? Bode li to edinstvo, ko dozori, na škodo Hrvatov ali Srbov? Ne in zopet ne, četudi bi ga kak nov Kopitar preklinjal in hotel s svojimi nasveti narod drugače osvetiti.

Bratomorna vojna na Balkanu.

Evropska konferenca veleposlanikov in Turčija.

Kdor je pazno prečital včerajšnje poročilo o konferenci veleposlanikov v Londonu, se je moral vprašati kako to, da igra sedaj ta Evropa, ki je še pred par dnevi sloves-

no naglašala, da Odrin ne sme ostati turški, da mora Turčija respektirati londonske sklepe veselil, tako klaverno vlogo. Taista Evropa se je postavila na stališče, da ne more ničesar storiti proti Turčiji. Da, če bi bila Turčija slovanska država, potem bi šlo hitro in živ krst bi se ne zmenil za simpatije po veri enakih sorodnikov. Nikdar bi Evropa ne pomišljala postaviti pravoslavni balkanski državi noža na vrat, kaoliška albanska država bi se morala ukloniti, vsaka država, katerekoli vere bi se morala ukloniti, samo Turčija sme storiti, kar hoče. Verski moment je tedaj tudi to pot igral veliko vlogo. Da, celo to lahko smelo trdimo, Evropa bi se ne premisljala pregneti papeža iz Rima, samo sultana ne more pregneti iz Odrina. Naj bo tudi res, da ima Angleška nekaj ozirov na svoje Indije, zato vendar Rusiji ni treba zlesti pod klop. Ali bi storila Angleška kaj podobnega za Rusijo? Smelo lahko trdimo, da ne. In zopet je bila v evropskem koncertu kakofonija, da si je hujše ne moremo misliti.

To je vtisk, ki ga moramo imeti od včerajšnje konference veleposlanikov. Bolgarska, pomagaj si sama! To je modrost veleposlanikov. Morda bi Evropa ne imela ničesar proti temu, da požene general Ivanov še enkrat Enver bega nazaj za mejnike, ki jih je postavila evropska konferenca. »Morda« pravimo, ker niti to ni popolnoma gotovo.

Bolgarska je sedaj vsled velikih bojov preveč oslabiljena, sama ne zmore nove vojne s Turčijo. Iskati bo morala zaveznikov. Toda od kod jih dobiti? Grki se kujajo in vendar bi bila grška pomoč na morju velike važnosti. Srbija potrebuje tudi miru. Vendar bi mogla bolgarska v zvezi s Srbijo doseči svoj cilj. Vprašanje je samo, ali je mogoče poslati dve vojski, ki sta si stali še včeraj z orožjem v roki nasproti, proti skupnemu sovražniku. Tudi je veliko vprašanje, kako odškodnino naj dobi za tako pomoč Srbija, zlasti kar hočejo imeti vesile pri končni razdelitvi balkanskega polotoka svoje prste vmes. Ostane še Romunska. Še včeraj se je širokoustilo romunsko časopisje, da bo romunska armada stopila Turkom nasproti in jih pognala iz Odrina, ki ga bo nato dala Romunska Bolgarski nazaj. Danes pa prihaja preko Berlina sledeča brzojavka:

Berlin, 26. julija. V merodajnih romunskih krogih se izjavlja, da Romunske ne bo dobili nikdar za to, da bi nastopila proti Turčiji in bi morda za Bolgare zopet zavzela Odrin.

Tedaj, Bolgarska pomagaj si sama, Evropa te je sramotno zapustila, zaveznike boš našla težko!

Korak Avstro-Ogrske.

Da se doseže skoraj mir med Bolgarsko na eni in Srbijo in Grško na drugi strani, je storila Avstro-Ogrska, kakor poročamo na drugem mestu, korake pri atenski in begradski vladi. Ta korak Avstro-Ogrske se je zgodil brez mandata londonske konference in se mora označiti kot separatna akcija, kot pritisk, ki ni sankcioniran od Evrope. Ko bi bil storil tak poseben korak ruski veleposlanik pri porti, bi bil ogenj v strelhi in vse časopisje ostale Evrope bi bilo polno obsodbe. Ker se je pa storil ta korak v prvi vrsti proti Srbiji, je vse v redu in diplomatski korak avstrijske diplomacije ni separatna akcija. Razlaga se ta nonsens ofici-

jozno tako, da je Avstro-Ogrska že večkrat v Belgradu in Atenah svetovala k skromnosti, zakaj bi še sedaj ne. Komodno stališče! Zatrjuje se, da je v Belgradu sporočila tudi Rusija svoje nasvete, toda med nasveti Rusije in poveli Avstrije je velik razloček. Italija seveda podpira tudi korak Avstro-Ogrske, kakor je dosedaj podpirala vse avstrijske korake. To je v redu. Da pa pravijo diplomatski krogi na Dunaju, da bodo vesile storile, če ostane tudi ta avstrijski korak brezuspešen, skupen korak v Atenah in Belgradu, je vendar prevelik optimizem in preveliko zaupanje v delovanje evropske konference, zato ta izjava tudi nima prav nobene vrednosti.

Konferenca in medsebojni odnošaji sovražnikov.

Razmerje med Bolgarsko in Romunsko se od dne do dne boljša. Romunski ministrski predsednik Majorescu je včeraj drugič brzojavil bolgarski vladi, da imajo romunske čete striktno povelje, da ne zasedejo Sofije. To ponovno zagotovilo je učinkovalo pomirjevalno, zlasti ker se je bilo v Sofiji izvedelo, da so videli prebivalci ob železnici 15 km od Sofije romunsko konjenico. V bolgarskih vladnih krogih se zatrjuje, da je razmerje napram Romunski zelo dobro in da od Romunske ni pričakovati nobene nadaljne nevarnosti. Glavna skrb za Bolgarsko ostane prodiranje Turkov, ki more prebivalstvo in prodirajo v notranjost dežele. Car Ferdinand je povabil predvčerajšnjem zvečer diplomatske zastopnike k sebi. Tudi ministrski predsednik in zunanji minister sta se udeležila te konference, na kateri se je razmotrivalo turško vprašanje. Minister Genadijev je podal sliko turških grozodejstev, naker je zaprosil kralja, da naj store diplomati zopet hitro korake pri svojih vladah. Diplomati so odgovorili, da se pripravljajo že energični koraki in da bo storila Evropa vse (?), da se bo turška armada zopet uknila za črto Enos-Midia. V Sofijo so dospеле celo angleške in francoske brzojavke, ki pravijo, da Evropa ne bo pripustila kršenja londonske pogodbe.

Položaj je sedaj neizpremenjen, tako trde vsaj v Bukarešti, kjer tudi pravijo, da bodo Srbi in Grki le počasi prodirali proti Sofiji, ker je romunski kralj Karel tozadevno že interveniral pri obeh vladah.

Iz vesti, ki prihajajo iz Sofije o odnošajih med Bolgarsko in Romunsko, je posneti, da upa bolgarska vlada, da pride še v zadnjem trenutku do separatnega mira z Romunsko, česar pa, kolikor je do sedaj znano, ni pričakovati.

Kar se tiče zahtev, ki jih hočeta staviti Srbija in Grška, obstojata dve verziji. Tozadevni brzojavki se glasi:

Belgrad, 25. julija. V oficijoznih krogih se zatrjuje, da je Bolgarska principijalno že pritrdila bodoči srbsko-bolgarski mej. Ta meja naj bi šla od gorovja Males, tako, da dobi Srbija Radovište, Pečovo, Kočano, Krivo Palanko in Štip.

Petrograd, 25. julija. Glasom belgradske brzojavke »Novega Vremena« so se Srbija, Grška in Črna gora sledeče sporazumele.

Grško - bolgarska meja bo šla od Osenova ob Strumici do Belasice in od Tačinosa do Ovčjega polja. Do čim pripadejo mesta Kratona, Kočana, Štip, Radovište in Strumica Sr-

bi, dobí Grška Dojran in Demir-hisar.

Grško-srbska meja naj teče južno od Ohridskega jezera, pri čemer naj dobí Grška Florino in Vođeno, med tem ko bo smela Srbija uporabljati Solun kot prsto luko. Ob Egejskem morju dobí Srbija svoje lastno pristanišče.

Črna gora dobí del Stare Srbije z mesti Peč in Djakovica.

Srbija bo dosegla velikost 100 tisoč, Grška 110.000, Romunska 140 tisoč in Bolgarska 130.000 km².

Turški program. — Prodiranje Turkov.

Neki bivši veliki vezir se je baje izrazil napram poročevalcu »Lokal-anzeiger« o tur. programu sledeče:

Prodirali bomo še naprej, bil bi zločin proti našemu narodu, če bi ne prodirali. Kdor ima uspeh v roki, lahko dikira svoje pogoje. Prej se je tako godilo Bolgarski, sedaj se tako godi nam. Armada je dobra in nam bo delala čast. Prodirali bomo tako dolgo, da se nam postavi nasproti sila, proti kateri bojevati se bi bil samomor ali pa dokler ne sprejme sovražnik pogojev, ki mu jih bomo stavili. Nismo se prevzeli, situacija bomo manj izrabili, kakor so to storili drugi; kar pa zahtevamo, se mora gladko sprejeti. Niti Srbija, niti Grška ali Romunska nas ne bodo ustavile, politično imamo cilj: ostati neodvisna Turčija, dokler bo le mogoče. Nočemo se vreči Rusiji v roke, dasiravno vemo prav natančno, da bi nas gospodje ob Nevi sprejeli z odprtimi rokami in nam dali več, kakor bi mogli zahtevati. Kljub vsemu zavlačevanju smo prepričani, da bo prišlo v kratkem do evropske konference, ki bo vsa vprašanja končno uravnala. Ne želimo ničesar boljšega; seveda zahtevamo, da se smemo udeležiti te konference.

Veliki vezir princ Said Halim paša pa se je izrazil, kakor poroča »Südslavische Korrespondenz« iz Carigrada: Turška vojska ima povelje, da zasede črto Marica-Odrin in da vzame to črto kot mejo. Tam se bo ustavilo prodiranje. Starobolgarske meje turške čete ne bodo preokale. Turčija je prisiljena, da izvede vojaško akcijo, da doseže naravno trgačično mejo, ker bi pomenila meja Enos-Midia večno nevarnost za Carigrad.

Če so te vesti resnične, da se turška vojska nič ne ozira na jasna povelja, taka vojska ne zasluži drugega imena, kakor tolpa divjakov.

Turki so med tem železnico do Odrina že popravili, njihova vojska pa prodira neprestano in brez odpora proti severu. V svojem prodiranju so zasedli že Jamboli, kakih 100 km zahodno od Burgasa, in Aitos, kakih 30 km severozahodno od tega pristanišča.

Ista »Südslavische Korrespondenz« poroča iz Carigrada še nadalja: Vojaške priprave kažejo, da namerava Turčija pričeti z vojno v veliki meri. Turčija hoče postaviti v Trakiji 300.000 mož močno vojsko. Vse transportne parnike so rekvirirali, ravno tako vsa prometna sredstva na kopnem. Tudi je odredila turška vlada mobilizacijo treh azijskih armadnih zborov. Enver beg se nočeta ustaviti v Odrinu, marveč hočeta takoj udariti na Plovdiv.

Vesile še vedno ne ganejo s pristom. Takozvane finančne repre-

mahoma zgane, zgbne z roko in že isti trenutek plane kakor vzmet kvšku. Cela družčina, ki se je gnečila okrog njega in nad njim, se odmakne nazaj, mož s časopisom seve zadnji; tega zgrabi cigan za roko, — ves obraz je bil kakor divji, napet in krepak.

»Nix, Herr!« je istočasno s kret-njo iztisnil iz ust, — to sta bili menda edini besedi nemški, ki jih je bil zmogel. Potem pa sta obstala oba in strmela drug v drugega. Cigan se je brž potipal po vseh žepih, mož s časopisom pa je prestrašen iskal besed, da bi mu razložil, da ga ni hotel okra-sti. Potem je seveda Zagrebčan razložil, kako in kaj, in vse je bilo dobro. Ampak cigan je segel globoko nekam v obleko in privlekel trdno zavezan ovoj, ga malo razvil in pokazal svetle denarje.

»Jaz imam!« je kazal možu s časopisom; dostojanstven in vseskozi resen trgovec je nehote vzkliknil: »O, to so pa piastri!« in brž nato: »O, to so pa franki!«

»Imam!« je še očital cigan možu s časopisom, spravil denar nazaj in legel potem tako, da bi moral najprej njega obrtniti, predno bi prišel do denarja. In brž je spet smrčal.

»To so vse nakradli, to so kar pobrali,« je spet razlagal Zagrebčan; starejši, resnejši potniki pa so z glupimi, nadutimi obrazi gledali na »to sodrgo«, zavedajoč se, kako visoko so nad njo.

—m.

Dolga roka.

M. Gardenhire.

(Dalje.)

Nekako razočaran sem bil. Connors se je rad zamislil v osebnih spomine, toda kar je zdaj pripovedoval, se je nemogoče nanašalo na njegovo preteklost, kajti njegovi lasje in njegovi očesi so bili črni kakor noč.

»Rekel sem že, da se je potolažil, in to besedo sem namenoma rabil,« je nadalje pripovedoval moj prijatelj. »Čas in narava sta dobra tolažnika, in ženska ljubezen uspeva, kjer so moški. Ljubezen ni odvisna od razmer in kožne barve, čeprav so nekateri mnenja, da je ljubezen na severu hladnejša. Jaz pa sem v snežnih pokrajinah videl strasti, ki so tako palile, kakor usoda. Morda da bolj počasi razplamte, če pa so enkrat zapaljene, tedaj tako divje žgo, kakor v tropičnih krajih. To je egiptovska ljubezen. Ni tako pekoča kakor puščava, vendar pa hipoma izbruhne kakor vulkan, postane deklaratorna in se tudi ne brani, tupa-tupa nekoliko udariti. Toda strast severnih pokrajin je bolj uničujoča; dolgo ostane krita, izjeda človeka v njegovih notranjščinah in tli, dokler kar naenkrat ne vzplamti. Tedaj pa razbije vse, kar ji dela napotje, njena besnost uniči vse. Ne smeje se svojim žrtvam kakor Indijane, ki se zavije v svoj plašč ter splazi od tod.

Ta ljubezen pomenja za vse zadnje dejanje drame, in maščevalec hiti v pogubo. To so označbe, ki jih ravno rabimo za popise. — Nekega dne je prišla neka indijanska deklica na postajo. Prišla je s svojim očetom, ki je bil uslužben pri družbi. Pripeljala sta se v čolnu. Duhovnik, ki je bil očetov prijatelj, je spremljal oba. — Deklica je bila nekaj časa v nekem katoliškem zavodu nekega kanadskega mesta, kjer je profitirala nekoliko civilizacije. Oče je bil takorekoc preostanek huronskega plemena, ki je potoval s črnogimi Indijanci, se med njimi odlikoval ter postal poglavar. Njegova boljša kri ga je časih vlela k Francozom. Deklica je ostala divjakinja, njega pa je duhovnik nekoliko ukrotil. In tako je začel skrbeti za hčer.

Bivanje na postaji je postalo za njo usodepolno. Deklica je gledala milejši obraz plavalasega keltskega velikana, in njene črne oči so se vse-kale v njegovo srce. Njegova moč jo je premotila, saj je bila njegova slava razširjena po vsej deželi. In rdeče-koži oče se je veselil tega. Deklica se je norčevala iz duhovnika, toda volja gospodova je bila zakon na postaji. Še isto noč sta bila poročena. Z velikimi črkami je napil duhovnik z gosjim peresom poročno pismo. Žena se je zasmejala ter vrgla papir na tla, toda mož ga je skrbno pobral, in še danes se nahaja med listi neke katoliške pesmarice. Skozit platnice in poročno pismo je zabit

žebel iz čistega zlata, ki je skozi sredo preluknjal list, da krije dokument, ki vsebuje čast in očetek obenem. Mogoče, da si ga enkrat skupno ogledava, dragi prijatelj, čeprav ta listina ni tako lahko dostopna.

Prenahal je. Sledil sem njegovemu pogledu. Gledal je sliko, ki je že čestokrat vzbujala mojo pozornost. Med otvoritvami njegove fantazije je zavzemala precej skromen prostor, vendar pa ni delala vtiska, kakor da bi bila zanemarljena, ali pa da bi jo skrival, ker se je sramoval. Bila je v najdragocenjšem okviru ter najsvetlejših barv, vendar pa jo je lahko pregledal obiskovalec, ki si ni natančno ogledoval zbirke. S spoštovanjem je bila obešena v kotu sobe, kjer je bila v polni svetlobi, če je Connors stopil iz svoje spalnice. Predstavljala je žensko obličje Indijanke, ki je odsevala silne notranje vznemirjenosti. Za čutom pa, ki je umiril te poteze, je prežala divjost, katere sem se ustrašil. Dočim je v izrazu bilo vse, kar more dati umetnost divjemu tipu lepote, je vendar govorila prvotna moč divjosti iz teh potez, in okoli ust je bil izraz ognja, ki se ni dal pogasiti. Čelo je bilo nizko, toda dolgi lasje so padali raz lepo glavo, v kateri je videl gledalec vizijo pustinje. Bila je žena, mati in ljubica; na obrazu je drgetala neukrotljiva strast. Toda divji panter je bil ukročen, te ženske se je dotaknila moč, ki jo je omilila in ukrotila,

kakor da bi njena duša kar naenkrat zagledala omamljivo svetlobo ter se je polastila ožotnost, ko je začela spoznavati svoje ženstvo.

Connors je dolgo gledal sliko. Nato si je prižgal svežo smotko, kar je prekinilo njegovo pripovedovanje. Tudi meni je ponudil smotko. Molče sva kadila. Potrpežljivo sem čakal, kdaj bo zopet začel govoriti; toda ta odmor je bil usodepoln. Nisem ga poslušal samo radovedno in napeto, temveč s srcem, ker sem ga visoko spoštoval. In on je govoril, kakor da bi mu narekovalo neko temno čustvo in kakor da bi ga pripovedovanje olajšalo. Zamislil se je v svoje sanjarije. Kadil sem ter pozabil na vse, celo na čas, ker je učinkovalo name njegovo molčanje, udobna okolica in duh tobaka. Kar naenkrat sva se vznemirila vsled šuma, ki je prihajal od zunaj. Dvigalo se je v tej mirni urni vzdignilo do nadstropja, v katerem sva stanovala, in zdaj je nekdo pritisnil na ključavnico. Zdelo se mi je, kakor da bi se vzbudil iz globokega spanja.

»Ali je to mogoče!« sem vzkliknil ter pogledal na uro. »Skoraj polnoči!«

Connors se je natihoma smejal. »Pač sem opazil, kako ste zamisljeni; moje pripovedovanje je učinkovalo kakor uspalno sredstvo,« je rekel. »Nekdo je zunaj...«

(Dalje prihodnjic.)

salije so brezpomembne, za kaj drugega pa se velesile ne morejo odločiti.

»Novo Vremja« pravi: Vsi nasveti in vsi koraki evropske diplomacije v Carigradu bodo ostali brezuspešni, ker je ta diplomacija, zlasti pa ona tripelentente prišla ob vsako avtoriteto. Rusija naj razvije takoj vprašanje Dardanel in naj takoj okupira del Turčije, ki meji ob Rusijo.

Z Dunaja prihaja vest, da je vprašanje demonstracije evropskega vojnega brodovja proti Turčiji stopilo popolnoma v ozadje. Rusija si je baje premislila vpad v Armenijo z ozirom na nevarnost, ki bi potem grozila svetovnemu miru. Da bi Turčijo pregovorili, da izlepa zapusti Odrin, se govori, da naj odpade vojna odškodnina balkanskim državam in da naj dobi Turčija nazaj par Egejskih otokov, pred vsem Kios in Mitilene.

Isti dunajski krogi pravijo nadalje: Proti turškemu prodiranju se do sedaj ni našlo sredstvo tudi ne na londonski konferenci. Upati pa je, da bo morda vendar mogoče doseči z energičnim skupnim korakom cilje. Tozadevne sklepe pa še ni. Rumunska bo najbrže odklonila francoski predlog, da bi igrala policija Evrope. Vest o ruski akciji v armenskih vilajetih se v Petrogradu energično dementira. Na Dunaju vlada prepričanje, da ne bo imelo zasedenja Odrina s strani Turčije drugega uspeha, kakor da bo morda Turčija dosegla malo boljše mejo proti Bolgarski.

Italija seveda sekundira Avstriji ter skeptično presoja demonstracijo vojnega brodovja, češ, da ta demonstracija ne bo imela uspeha in da bi mogla provzročiti samo revolucijo med turškim prebivalstvom, ki sedaj ni prijazno nobeni evropski državi.

Tudi Nemčija je proti demonstraciji vojnega brodovja, češ, da bi ostala brezuspešna. Nemški državni tajnik Jagov pa je baje izjavil, kakor poročajo iz Rima, da Nemčija nikakor ne odobrava postopanja turške vojaške stranke in Enver bega, da Turčija ne more postaviti Evrope pred fait accompli in da je Nemčija mnena, da se mora Turčija zadovoljiti z mejo Enos-Midla.

Same lepe besede, Bolgarska pa naj si pomaga sama. Edina pot; hitro skleniti mir in udariti z bivšimi zavezniki na Turčijo. Potem pa ne daj bog, da bi se ustavili na črti pri Čataldži, tudi če Evropa še toliko govori in piše. Dokler ostane Carigrad v turških rokah, ne bo miru na Bolgarskem.

Nadaljevanje bojev.

Srbija in Grška vstrajata na stališču, da ne ustavita sovražnosti, dokler ni podpisan preliminarjni mir. Boji se bodo torej še nekaj časa nadaljevali. Oglejmo si nekoliko situacijo na bojišču.

Na prostoru Caribrod-Trn stoji tretja bolgarska armada pod poveljstvom Petrova (1. in 14. divizija) enemu delu druge srbske armade nasproti. Ta obstoji iz dveh divizij, deloma tretjega poziva, ter ji poveljuje Stefanović. Sofijska poročila trdijo, da so bili boji 14. divizije, ki stoji na južnem krilu pri Trnu, uspešni in da je divizija prodrla proti moravski dolini. Vendar pa bolgarski uspehi ne bodo preveliki, ker se morejo Srbi opirati na utrdbe pri Pirotu. Najbrž je ena divizija druge srbske armade vdrila v severnozahodno Bolgarsko proti Bjelogradčiku-Cuprenja in Vidinu.

Bolgarski glavni moči, obstoječi iz 10 in pol do 11 divizij, stoji nasproti 17 in pol sovražnih divizij, in sicer: Peti armadi pod Toševom (2 in pol do 3 divizije) prva srbska armada (4 srbske in ena črnogorska armada) v okoliših Kriva Palanka Carjevo selo, širočina fronte 50 km².

Četrti amadi pod poveljstvom Kovačeva (pet divizij) stoji nasproti tretja srbska armada (štiri divizije) in dve grški diviziji na 40 km širokem prostoru med Carevim selom in dolino reke Strume;

Drugi armadi generala Ivanova (tri oslabilne divizije) večina grške armade s 6 in pol divizijami med Strumom, pri Kripniku, in Mestro (pri Mehomiji); fronta je široka 40 km; Grki so še enkrat bolj močni kakor Bolgari.

Kot operativna rezerva je bila dne 23. julija prva bolgarska armada pod poveljstvom Kustinčeva (dve diviziji), potem, ko se je umaknila, blizu Sofije.

Bolgarske pozicije se torej lahko sledeče označijo: močno, nasprotniku skoraj enako središče, slaba krila. Napadalec so angažirani na vseh fronti in bodo najbrž nadaljevali svoje prodiranje v ravni smeri proti Sofiji ter se torej zadovoljili s taktičnimi manevri. Tako bo najbrže korakala 1. srbska armada čez Kjustendil-Radonir, 3. srbska armada čez Dupnico, grška armada pa čez Dupnico in čez Samokov, jugovzhodno od Sofije.

Rumunska armada stoji, ne da bi imela kake ovire od bolgarske strani, kakšna dva dni severno od Sofije, da tam počaka na nadaljni razvoj razmer.

Turška armada, ki je skoraj gotovo za čataldško črto temeljito retabilirana, dobro oborožena in izvežbana, se smatra za zmožno za nadaljne ofenzivne operacije. Govori se, da Turki prodirajo tudi proti Plovdivu. Železniška zveza Carigrad - Odrin je zopet popravljena. Na tej progi bodo Turki najbrže predvsem prevažali težki obrambni artilerijski material s čataldške črte v Odrin in pa živila ter municijo, kar je predpogoj za nadaljne operacije proti Rumeliji. Bolgarska je proti tem napadom brez moči.

Srbija bo dala Črni gori teritorialno odškodnino.

General Vukotić se je vrnil z makedonskega bojišča, kjer je stal na čelu črnogorskih čet, na brzojavni poziv ministrskega predsednika Pašića v Belgrad, da se udeleži kot zastopnik Črne gore mirovnih akcij. Po njegovih zadnjih poročilih, so imeli Črnogorci v bitki pri Štipu velike izgube. Pri zavzetju važnih pozicij na Rajčanskem vrhu, so se odlikovali Črnogorci s posebno hrabrostjo, kar so jim morali vsi srbski vojni poročevalci odkrito priznati. Neljubo je zadelo veliko število mrtvih in ranjenih, ki jih je oficijozni list zabeležil iz vrst Črnogorcev, zlasti močno so te vesti zadelo kralja Nikolaja, ki je med oblaganjem Skadra večkrat ustavljal bajonetne naskoke, da varuje življenje svojih vojakov. Ta nova krvna žrtev Črne gore pa se pozdravlja, kakor poročajo iz Belgrada, kot jassen dokaz solidarnosti Črne gore s Srbijo. V političnih krogih upajo, da bo ta najnovejša usluga Črne gore, njenega kralja in njene vlade Srbiji našla v Belgradu primerno upoštevanje, da, nekateri srbski listi hočejo že vedeti, da bo dala zmagovita Srbija Črni gori teritorialno odškodnino.

Smešnost v tragiški.

V tragiški balkanskih vojen ne manjka komične epizode: Enver begova ekspedicija v Odrin. Z 9000 možmi je napravil carigradski haremski junak pot v Odrin s tako hitrostjo, da je prekosil v hitrosti celo panični beg Turkov, ko so se umaknili izpred Odrina. Turški junaki so napravili taktar na dan pot 80 km. Temu je kriva, in prav je, da se javno pove, slovanska ošabnost. Drugih posledic, bog ve, če ne bo imelo to bezlanje Enver bega in njegovih vojakov. Upajmo, da bo tragično samo za njega in da bo prekosil samega sebe v hitrosti, ko bo moral pobrati zopet šila in kopita. Že se je tudi slišalo, da je poslala porta v okolico Odrina posebne sle, da naj pride Enver beg nazaj, porta namreč ni vedela, kam je Enver beg s celo armado izginil. Sli pa so se vrnili v Carigrad, — Enver bega niso dohтели. Počakali ga bodo v Carigradu. Tudi vloga, ki so jo igrale velesile, takozvani evropski koncert, ima svoje smešne strani. Velesile so smatrale Turčijo za popolnoma azijsko državo, pokazalo pa se je, da se je mnogo naučila od Evrope. Velesile so pri zeleni mizi vzele Balkanski zvezi Dardanele in Marmarsko morje in so mislile, da bo Turčija sedaj, ko so ji podarile kos zemlje, ki bi je Turčija iz lastne moči ne bila mogla nikdar zopet priboriti, zopet mirno zaspala, kakor je to navada pri evrop. diplomatih, na katere naj čakajo celo balkanski narodi, ker imajo gospodje svoj dopust. Ni brez pomena, da je vodja sedanega turškega tolovajstva oni Enver beg, ki je usmrtil bivšega vojnega ministra in ki je prisilil sultana, da je pričel z novo vojno, ko je bil že sprejel mirovne pogoje. Turčija, v kateri vedre in oblačijo Enveri, pa ni upravičena, da obstaja in če se velesile že tresejo pri misli, da bi mogel sedeti v Carigradu Slovan, pa naj postavijo tja kakega polomljenega srednjeevropskega grofa, njemu pa naj postavijo par varuhov. Ko bi hotela Evropa le enkrat izjemoma misliti!

Italijanski glasovi o raznih balkanskih vprašanjih.

Kakor posnemamo iz »Neue Freie Presse«, se je izrazil neki italijanski državnik o stališču italijanske vlade napram raznim balkanskim vprašanjem sledeče:

Italija stoji v svojem lastnem interesu na strani svojega zaveznika Avstro-Ogrske. Njeno razmerje napram Avstro-Ogrski sloni na izenačujočemu načelu enakovred. dejanja in jemanja. Vodilna misel italijanske politike v orientskih vprašanjih je bila vedno obrnjena le na en cilj, da se ohrani politično ravnotežje v Jadranskem morju in da se prepreči gospodarskopoliitične novotarije, iz

katerih bi morala nastati za balkanske države in za države Srednje Evrope nepremostljiva nasprotja. V tem skromnem stavku je izrečena v jedru vsa modrost italijanske politike. Ta vodilna misel je bila, ki je zahtevala od Srbije, da se odpove pristanišču ob Jadranskem morju in ki bo tudi grška upanja v Epiru potisnila na ono mejo, ki odgovarja pravičnosti napram Albancem. Zaradi te misli se je končno trudila Italija, svetovati v Sofiji k pameti, opozoriti Srbe, Rumune in Grke na nevarnost, ki bi nastala pri brezobzirnem izkoriščanju zmag ne samo za krivo, toda nesrečno Bolgarsko, marveč za vse balkanske narode.

V tej smeri je šla politika Italije doslej in tako bo tudi ostalo. Italija hoče ohraniti sebi in svojemu sosedu mir — to je njen edini cilj! Državne finance stoji dobro, davčni vijak dela, dohodki se višajo že dolgo letno za 75 do 95 milijonov, finančni minister se smeje, ljudstvo pa vzdihuje, življenje je težko, delo trdo in skrbi se množe vsak dan. Ljudstvo izprašuje boječe in glasno, ali še ne bo boljše, ali zvonovi na kapitolu ne bodo kmalu zvonili miru, da bo prosto prestopanega pritiska, končno moglo dihati in upati na boljše dni...

Pisati komentar k tem izvajanjem je pač nepotrebno.

Italijanska vlada, odrinsko vprašanje in vprašanje srbskega pristanišča.

V merodajnih rimskih krogih pravijo: Zunaj minister San Giuliano je odslovil turške veleposlanika, ki mu je 21. t. m. izročil v Fingiju zadnjo noto porte na velesile, po dolgem prijateljskem razgovoru z besedami, da italijanska vlada ne more pregledati težko, ki jih je vzbudil pohod čataldške armade proti Odrinu. Italija se bo potrudila, da se utrde dobri mirovni odnosi s Turčijo, otomanska država pa mora dati dober vzgled in dokazati z dejanji, da pozna resnost lastnega položaja in da pošteno zasluži zaupanje velesil.

Italija se bo priklonila, to je gotovo, vsakemu predlogu, ki bo jamčil, da se zopet uveljavijo od Turčije kršena sankcija londonske konference. Odrin se bo moral pod vsakim pogojem vrniti Bolgarski. Čim delj bi se Turčija obotavljala priznati voljo Evrope, tem hušje bodo za njo posledice teh zmot. Brez izročitve Odrina Bolgarski ni mogoče misliti na mir na Balkanu in morda tudi ne v Mali Aziji.

Pravi se, da naj si Turčija hitro premisli. Groze ji sicer na njenih vzdolžnih mejah nevarnosti, katerim ne bo kos in ki bi mogle imet za posledico razpad Turčije.

Italijanska vlada pričakuje od konference v Nišu hitro rešitev spornih vprašanj, pri čemer sodeluje Rumunska, ki je med vsemi balkanskimi državami edina, ki resno stremi za ustavitvijo mirovnega stanja, ker ima daleč razvite etnične interese.

Sklepi konference v Nišu so podvrženi, kakor znano, prizivni instanci londonske konference, izvzeti so morda oni, ki bi se mogli tikati odstopa makedonsko-tracijskega dela ozemlja do Egejskega morja Srbiji. Vprašanje srbske trgovske poti do morja je od londonske konference že rešeno.

Srbija bo imela ob jadranski obali trgovsko pristanišče. Njena nova zahteva po pristanišču ob Egejskem morju nima gospodarske upravičenosti. Srbsko pristanišče ob Egejskem morju bi zmedene politične in etnične razmere v Makedoniji in Trakiji še bolj zmedlo in bi bilo brez dvoma vir novih skrbi.

Zaupna izvajanja, s katerimi je srbski poslanik v Londonu to novo vprašanje diplomatično uvedel, so po italijanski sodbi brezupna. Velesile bodo, tega mnjenja so v Rimu, obstojale tudi glede srbskih trgovskih zvez na tem, da se bodo izvajali enkrat napravljeni sklepi velesil tudi s strani balkanskih držav.

Štajersko.

Iz Trbovelj. Vsled raznih ovir odpade okolska slavnost z javno telovadbo, ki je bila napovedana na nedeljo, dne 27. avgusta. Odbor telovadnega društva »Sokol« v Trboveljah.

Iz Celja. Izvrševalni odbor narodne stranke je sklenil, kakor smo že v »Slovenskem Narodu« javili, da se vrši letošnji glavni strankni zbor v nedeljo, dne 5. oktobra v Celju. Naravno je, da se bo baval glavni zbor poleg domačih političnih vprašanj v večji meri z jugoslovanskim problemom. Zaupnike po trgih in na deželi prosimo, da naj na to nedeljo ne prirejajo društva nobenih zabav in se naj vse rezervira to nedeljo za Celje. Dopolne se bo vršil glavni zbor, popoldne pa je posvečen zabavi. — Zveza narodnih društev priredi v obsegu kakor lani, narodno

slavnost, čije čisti dobiček gre v narodo koristne svrhe. Za to slavlje se bo v kratkem sestavil pripravljalni odbor.

Defraudacija v celjski okrajni bolniški blagajni. Prejeli smo z dežele sledeči dopis: V naših listih bomo poziv, da bi se naj vsi oni, ki mislijo, da so bili vsled Oechsovih manipulacij oškodovani, zglasili te dni pri revizorju v celjski okrajni bolniški blagajni. Ta poziv je bil primeren in umesten, vendar pa bi bilo dobro, še več toriti: po vseh večjih krajih naj bi se sklicali sestanki članov in bi se jih naj z živo besedo opozorilo na goljufije celjskih Nemcev pri okrajni bolniški blagajni. To bi bila obenem dobra priprava za volitve in vlada bi se obenem prepričala, kako sodimo o njenem, neumevno prizanesljivem postopanju napram sedanjemu načelstvu bolniške blagajne. (Opomba štajerskega uredništva: Ta nasvet bo strankin izvrševalni odbor gotovo rad upošteval.)

Hrvaško in srbsko občinstvo v štajerskih letoviščih premalo zahaja v slovenske hotele in gostilne. Deloma je tega kriva komodnost in mlačnost hrvaških in srbskih letoviščarjev, deloma pa komodnost in nepodjetnost naših obrtnikov, ki ničesar ne store, da bi izvedeli za nje Zagrebčani. V Celju na primer imamo sedaj že 5 velikih gostiln, izmed katerih lahko konkurirajo nekatere z vsakim nemškim restavrantom v Celju, a bratje Hrvati in Srbi se dan za dnevom potikajo po »Deutsches Haus«! Enako je v Laškem trgu, na Dobrni in drugod. To so žalostne razmere, ki jih bo treba vendar enkrat odpraviti!

Odhodniki svojima vrlima članoma gospodoma O mahni in Puh priredi mariborska podružnica »Zveze jugoslovanskih železničarjev« v torek 29. t. m. ob 8. zvečer v »Narodnem domu« v Mariboru. Sodeluje tamburaški in pevski zbor. Člani drugih narodnih društev dobrodošli.

Iz Maribora. V letnem poročilu o delovanju tukajšnjega »Studentenheima« v minulem letu, se pravi, da so se morali vsi oni gojenci, ki so imeli kake ugodnosti, ali so celo na polovico zastopni v zavodu stanovali, učiti slovenščine. Istotako daje »Südmarka« le takim srednješolskim dijakom denarno podporo in hrano v nemški dijaški kuhinji, ki se uče slovenščine. Nevarnost, da se bo odšel še bolj izviralo slovenske uradnike iz službenih mest na Spodnjem Štajerskem, je torej vedno večja. — Nemci bodo tudi dosegli svoj cilj t. j. popolno pomencenje državne in deželne uprave v personalnem oziru, ako bo vodilna slovenska stranka smatrala še nadalje te zadeve kot postranske. Narodnjaki itak ne moremo mnogokaj drugega storiti, kot protestirati. Skrbeti pa moramo, da pridemo zopet do politične moči in takrat bomo že tudi kaj drugega začeli!

Drobne novice. Vreme smo imeli ta teden malodane neprestano deževno. Škoda je po vrtovih in poljih vedno večja, pa tudi z vinogradi bo slaba, ako bo lilo tako naprej. Posamezni potoki in reke so precej polne, vendar še nimamo doslej poročil o povodnjih. — Iz Gradca poročajo, da je obljubila vlada vsled intervencije vseh mestnih državnih poslancev večjo podporo za popravila po povodnih poškodovanih stavb in cest, pa tudi podporo onim revežem, ki so prišli vsled povodni ob vse svoje imetje. — Zaprli so v Mariboru zaradi različnih tatvin pleškarskega pomočnika Rudolfa Kostanjskega, doma v St. Petru pod Sv. gorami. — Strela je udarila v nedeljo, dne 20. julija v šolsko drvarnico pri Sv. Benediktu v Slov. gorah in jo vpepelila. — Iz Maribora. Qtvoritev dravskega mostu se vrši koncem avgusta. Dan še ni natančno določen. — Z Vranskega poročajo, da se vrše v kratkem občinske volitve v občini Sv. Jeronim. Klerikalci se ne čutijo posebno trdne, zato že začelja v »Slovenskem Gospodarju« z napadi na — naprednjake. — Iz Središča. Bojeviti naš kaplan Marko Kranjc je prestavljen v Ribnico na Pohorje. Srečno pot! — Na Vitanu blizu Središča se vrše v torek, dne 30. julija znova občinske volitve. Naprednjaki, na krov! — Iz Gradca. Cene na tedenskem živinskem sejmu v četrtek, dne 24. julija, so bile za pitano živino jako trdne, le za slabejše blago so nekoliko nazadovale.

Koroško.

Zapostavljanje Slovencev. Kakor smo že poročali se je ustanovilo v Celovcu društvo za »Varstvo domovinstva« pod predsedstvom dež. predsednika barona Fries - Skeneta. V častni odbor tega društva so volili vse mogoče ljudi, samo nobenega Slovenca, ne kot bi bil Slovenec

brezdomovinec. In to se je zgodilo pri nepolitičnem društvu in pod direktnim vodstvom deželnega predsednika.

Nesreča pri strelnih vajah. Povodom ostrega streljanja na Glinjah se je splašilo in utrgalo 80 huzarskih konj, ki so zbežali proti ciljem. Med begom je padel en konj v jarek in obležal mrtev, 10 konj pa je nevarno ranjenih.

Poroča na smrtni postelji. V Starem dvoru se je poročil na predvečer smrti 50letni vpokojeni železničar Valentin Miškolkni s svojo gosposdino, ki je bila pri njem že več let in s katero ima 3 otroke. Drugi dan je mož umrl.

Primorsko.

Goriške deželnozborske volitve. O izidu volitev v kmečkih občinah smo poročali že včeraj na drugem mestu. Te volitve so pokazale zelo veliko. Napredna misel je prodrla in postavili so volilci močan jez klerikalizmu, ki je grozil zavladati nad Goriško. Klerikalci so doživeli blamažo, katere ne bodo preboleli. Počila je klerikalna struna in zavedni Slovenci na Goriškem so pokazali javno, da so izprevideli pogubonosne spletke klerikalne in da so toliko samozavestni, da se ne dajo vkleniti več v robstvo in v jarem srednjeveškega rimskega klerikalizma, ki se je preživel. Izbrali so si neodvisne kandidate samostojne napredne moči, ki bodo delali v prospeh in za pravi napredek zatiranega slovenskega življa na Goriškem. — Na Krasu sta zmagala napredna neodvisna kandidata dr. Gustav Gregorin, odvetnik v Trstu s 458 glasovi in Fran Dominko, sodni svetnik v Komnu s 472 glasovi proti klerikalnemu starostrujarju dr. Stepančiču (348 glasov) in novostrujarju Černetu (233 glasov). V Tolminskem okraju so doživeli starostrujarji hud poraz. Napredna kandidata Fran Miklavčič, župan v Kobaridu in Anton Mikuž, posestnik pri Sv. Luciji sta dobila 347 odnosno 352 glasov, medtem ko sta dobila kandidata starostrujarjev dr. Anton Gregorčič, vodja starostrujarjev in dose-danji deželni odbornik in Ivan Torkar, poštar v Podbrdu, samo 193 odnosno 148 glasov. Novostrujarska kandidata Abram in Rejec pa sta dobila 391 odnosno 388 glasov. Potrebna je torej ožja volitev med naprednima kandidatom in novostrujarjema. Starostrujarji ne pridejo več v poštev. V goriški okolici se je vršilo skoro podobno. Tudi tu so starostrujarji popolnoma propadli in pride do ožje volitve med naprednimi kandidati: Fran Furlani, župan v Prvačini (849 glasov); Josip Klanjšček, podžupan v Oslavju (774 glasov) in Fran Gorjup, v Kanalu (781 glasov), in med novostrujarji. Obljubek (767 glasov), Kovačič (701 glasov) in Rojec (847 glasov). Ožje volitve se vrše v torek dne 29. julija. V goriški okolici je skoro gotovo, da bodo izvoljeni napredni neodvisni kandidati, a tudi v Gorah ni to izključeno. V tem slučaju bodo imeli v slovenski delegaciji v goriškem deželnem zboru večino napredni neodvisni poslanci.

Odlikovanja. Stavbni svetnik poštnega in brzajavnega ravnateljstva v Trstu Anton Cink je dobil povodom vpokojitve naslov vladnega svetnika, adjunkt pri pomorski oblasti v Trstu dr. Karel Stockert je dobil viteški križec Franc Josipovega reda in Anton Zaninovich zlat zaslužni križec.

Prvo grozdeje. Kljub silno neugodnemu vremenu je prišlo včeraj na goriški trg prvo grozdeje. Prodalo se ga je 80 kg po 1 K 50 vin. kg.

Japonski častniki. Iz Tokia so prišli v Trst trije višji japonski častniki, ki potujejo po svetu v študijske namene.

Tatvina na južni železnici. V Trstu so aretirali delavca na južni železnici Josipa Šusteršiča in Maksa Čehovina, ker sta ukradla v železniškem skladišču 7 kosov bakra v skupni teži 178 kg. Ukradeni baker so našli v Šusteršičevem stanovanju med premogom.

Odhod skadrskega oddelka. Včeraj se je odpeljal iz Pulja avstrijski skadrski oddelak, ki obstoja iz enega bataljona puljskega pešpolka št. 87 iz sanitetnega oddelka, iz oskrbovalnega oddelka in polovico godbe. Odpeljali so se z Lloydovim parnikom »Uran«. Povodom odhoda se je zbrala na pomolu in sploh na obrežju velika množica ljudstva, ki je živahno pozdravljala odhajajoče vojake.

Reška kriza. Mestni magistrat je izdal včeraj razglas, s katerim se nanažanja uvedba novega zakona glede tujecev. Ta zakon silno preseda Italijanom, ki trdijo, da je naperjen v prvi vrsti proti Lahom. Vsi laški listi ta

novi zakon vehementno napadajo. »Voce del popola« in »Bilanza« sta bila zaradi teh napadov večeraj konfiscirana. Ta konfiskacija je bila prva po 25 letih.

Žrtve igralnice v Opatiji. V neki gostilni na Carski cesti na Reki se je zastrupil trgovec Jurij Dosios iz Bukarešte. Pustil je pismo, v katerem pravi, da je izvršil samomor zaradi tega, ker je izgubil ves denar v javni igralnici v Opatiji.

Hišna preiskava — okradena babica. V Trstu so aretirali 27letnega delavca Janeza Schmelzerja iz Stajerske, ker je izvršil na Reki v družbi dveh tovarišev veliko tatvino in sicer na zelo rafiniran način. Dne 15. t. m. so se zglasili pri babici Mariji Cezaj na Reki trije gospodje in so se legitimirali za detektive. Rekli so, da je bila vložena proti babici neka ovadba in da imajo nalog uvesti hišno preiskavo. Žena jim je odprla vsa predala in detektivi so preobrnili in prebrskali celo stanovanje. Ko so bili gotovi, so izjavili, da niso našli ničesar in so zopet odšli. Ko je žena po njihovem odhodu spravljala svoje blago v predala, je zapazila, da ji manjka več drobiža in skoro vsa zlatina in srebrnina, medtem tudi zlata ura vredna 340 K in zlata zapestnica vredna 70 K. Dognali so, da je Schmelzer cel načrt zamislil in je nastopil pri izvršitvi kot vodja. Schmelzer tatvino priznava, noče pa izdati svojih tovarišev.

Ob petindvajsetletnici Sokola v Novem mestu.

(Dopis iz Novega mesta.)

Novomeški Sokol praznuje dne 10. avgusta t. l. petindvajsetnico svojega obstanka in ta dan bo pozdravljala naša dolenska metropola v svoji sredi stotine in stotine slovenskih Sokolov. Zveza slovenskih sokolskih društev priredi svoj letošnji zlet na ta dan v Novem mestu in mnogobrojne deputacije raznih slovanskih sokolskih društev in drugih gostov se udeležijo te slavnosti naše lepe dolenske strani. Tako bo 10. avgust za Novo mesto in celo Dolensko eden izmed najpomembnejših dni v zadnjih desetletjih. Novo mesto se tega zaveda in Novomeški Sokol in tudi občinski odbor z g. županom Rosmanom na čelu se bo potrudil po svojih skromnih močeh, da ponese naši slovenski in slovanski gosti kar najlepše spomine in vtise iz našega mesteca v širni slovanski svet. Ta slavnostni dan našega novomeškega Sokola naj bo lepa priča, kako se naše meščanstvo zaveda velikega pomena sokolske ideje za razvoj in napredek slovenskega naroda.

Dolenski Sokol — tako se je društvo imenovalo ob ustanovitvi — ali sedanji Novomeški Sokol ima za razvoj narodne ideje na Dolenskem velike zasluge. To društvo je poleg Čitalnice v Novem mestu, ki bo čez dve leti slavila svojo petdesetletnico, največjega pomena za vse narodno življenje na Dolenskem. Že l. 1865, ko je slavilo Novo mesto 500letnico svojega obstanka, so se novomeški meščani navdušili za sokolsko idejo, ko je poletel na njihovo slavnost takratni ljubljanski »Južni Sokol«, prvo slovensko sokolsko društvo, pod vodstvom svojega staroste dr. Henrika Coste. Novo mesto je sprejelo dične ljubljanske Sokole z velikim navdušenjem; o tem nam priča umetniško izdelana spomenica Južnega Sokola Novemu mestu, polna vznesenih izrazov o novomeškem gostoljubju in o lepoti dolenske pokrajine, ki jo hrani novomeška občina v svojem arhivu.

Preden se je ustanovilo sokolsko društvo v Novem mestu samem, je poteklo v tistih časih, ko so bila naša mesta še močno pomembna, seveda še lepo število let. Prvi občni zbor Dolenskega Sokola je sklical dne 25. julija 1887. g. Ivan Krajec, sedanji ravnatelj mestne hranilnice v Novem mestu, potem ko je bil že malone dve leti načelnik pripravljalnega odbora. Ta dan je toraj rojstni dan novomeškega Sokola. Prvi starosta društva, izvoljen na prvem občnem zboru, je bil g. dr. Franjo Rosina, sedaj odvetnik v Mariboru na Stajerskem. Ta zelo agilni mož je bil potem več let duša vsega društvenega delovanja. V društvo je vstopilo takoj ob ustanovitvi 62 članov, katerim se je pridružilo lepo število rodoljubnih mož iz drugih okrajev Dolenske, tako, da se je društvo po pravici imenovalo »Dolenski Sokol«. Društvo je dobilo že v letu svoje ustanovitve od vojaške uprave staro skladišče, bivšo kapucinsko cerkev, v uporabo in si je tako uredilo še dokaj čedno telovadnico ter si nabavilo vse potrebno telovadno orodje, dasi se v prvih časih še ni telovadilo sistematično in redno kar dandanes. Še sedaj se nahaja telovadnica v tem prostoru, ki pa je seveda lepo preurejen in prenovljen. Hiša je sedaj last mestne občine novomeške, ki je šla Sokolu vedno lepo na roko.

Leta 1889. je dobil Dolenski Sokol svoj prapor. Zapisniki o mnogostevnih odborovih sejah in občnih zborih pričajo o živahnem društvenem življenju. Prvi voditelj telovadbe je bil g. Ignacij Klinc, sedaj davčni upravitelj v Crnomlju. Leta 1893. je društvo sprejelo kot telovadnega učitelja g. Berganta. V društvu se je gojilo poleg telovadbe tudi streljanje. Prirejali so se mnogi izleti v razne kraje cele Dolenske, na katerih se je tudi redno javno telovadilo.

Tako so švigale iskre silne sokolske ideje po vseh krajih ljubke naše Dolenske. V dolgi vrsti 25 let nahajamo v društvenih zapisnikih med načelniki, odborniki, vaditelji in člani najrazličnejša imena; na čelu društva so bili najodličnejši zastopniki novomeške inteligence in meščanstva v lepi slogi. Družila jih je pač velika sokolsko-demokratska ideja, ki ne pozna razlike med visokimi, nižjimi in najnižjimi sloji človeške družbe. Nastopali so pod istim praporjem vrli meščani, obrtniki, trgovci, veleposessniki, odvetniki, profesorji, zdravniki, uradniki, starejši in mlajši, rokodelski vajenci in pomočniki in šolski otroci. V zadnjih 10 letih je imelo društvo tudi marljiv ženski oddelk, ki se je istakotno udeleževal vseh večjih prireditev z lepimi aspehi. Vaditeljica je bila sedanja ga. dr. Celestina v Crnomlju. Nekaj let je telovadil tudi naraščaj, dokler niso tega preprečile znane razmere.

Društveno življenje se je zlasti od tistega časa na novo poživilo in notranje poglobilo, odkar so prišli iz Ljubljane v Novo mesto nekateri mladi telovadci iz dr. Murnikove šole, prepojeni s pravim sokolskim duhom in s pravo sokolsko idejo, kakor sta jo zamislila velika češka ustanoviteljica Sokolstva Fugner in Tyrš. Bratje Gregor, Perdan, Kozina, Papež in drugi so s svojim neumornim delom v telovadnici mnogo storili za napredek društva. Od leta 1906 pa do danes se neprenehoma redno in sistematično goji telovadba mlajših telovadcev in starejših vrste. Za telovadbo starejših bratov je posebno vnet br. Tomažin. To sistematično sokolsko delo je rodilo lepe uspehe. Število članov je naraslo na 200. V zadnjih letih se je udeležil Dolenski Sokol, iz katerega je v tem času nastalo »Telovadno društvo Sokol v Novem mestu«, pod vodstvom svojih delavnih starost bratov Vladimirja Vojske in dr. Jakoba Segule vseh večjih sokolskih prireditev na Slovenskem in Hrvatskem in vseh slovanskih sokolskih zletov v Pragi in Zagrebu. Tudi pri sokolskih tekmah je nastopalo društvo z lepimi uspehi. Leta 1906 je dobila novomeška vrsta v Zagrebu tretje darilo pri tekmah v nižjem oddelku. Na vsesokolski medzletni tekmi v Ljubljani leta 1910 si je priborila vrsto novomeške sokolske župe, v kateri so razven brata Fuxa iz Metlike telovadili samo novomeški telovadci, celo prvo darilo v višjem oddelku. Na mednarodni tekmi v Luksemburgu leta 1908 in na tekmi za prvenstvo v Pragi leta 1912 je društvo častno zastopal njegov načelnik br. Perdan.

V društvu se pa tudi duševna izobrazba članov telovadcev ni zamejajala. V zimskih večerih so se prirejali v prostorih Narodnega doma za telovadce čajevi večeri s predavanji in razgovori o raznih strokah znanosti in umetnosti, za kar se je posebno požrtvovalno trudil mediciner Murgel v družbi nekaterih svojih tovarišev visokošolcev. Ob smrti pesnika Gregorčiča je priredilo društvo Gregorčičev večer, na katerem je telovadec predaval o pesniku Gregorčiču prof. Dav. Majcen. Statistika javne knjižnice Novomeške čitalnice izpričuje, da so mladi telovadci-sokoli med najmarljivejšimi izposojalci knjig. V vrstah teh čilih, mladih mož se kaže resno stremljenje po izpopolnitvi, po duševnem napredku, dokaz, kako blagodejno vpliva v vsakem oziru silna sokolska ideja na posameznika in s tem na celi narod, ki se zaveda njenega velikega pomena.

Opravičen je moški ponos, s katerim se ozira Novomeški Sokol na prvo četrtstoletje svojega življenja. — Društvo je sicer v široširnem slovanskem svetu le neznatna vejica, a ta vejica je poglajala na velesilnem, močnem drevesu slovanskega Sokolstva, kojemu izvor in končni cilj je sila, sila teles, sila duhov, sila src in sila značajev.

In v tem svetem znamenju je naša bodočnost!
Novomeškemu Sokolu — „Na zdar“!

Sokoli!

10. avgusta t. l. se združimo slovenski Sokoli v prijazni dolenski metropoli! Pokažimo tega dne svoje delo, svojo silo, svoj napredek! Pridite iz vseh strani širne naše domovine, da manifestiramo skupno za svoje pravice, da pokažemo, da smo narod, ki je sposoben za življenje, da

smo ljudje, ki nas prepaša in veže ona velika sokolska ideja, ki je prešinila kot svetel žar celo našo domovino in pokazala našemu narodu pot v boljšo, lepšo bodočnost. Velika vrsta telovadcev in telovadk naj priča s svojim nastopom, da sokolsko idejo tudi praktično udeležujemo, da smo se od svojega zadnjega nastopa povzpeli višje, da smo napredovali v dovršenosti telovadbe, da so se naše vrste zdatno okrepile in povečale. Najsi so ovire še tako visoke, moč in vstrajnost jih morata podreti! Ne miru in počitka, ampak neumornega dela in vstrajnosti! Ne nazaj, ampak naprej in kvišku! — Na zdar!

Odbor novomeškega »Sokola«.

Občinsko gospodarstvo sponzoriranega župana.

(Dopis iz Dolenskega.)

Ko je l. 1911 vsled novega volilnega reda klerikalna stranka prišla na krmilo kostanjeviške občine, je gosp. župnik Pavlič želel izvolitev pokojnega g. Severja za župana. Bivši kostanjeviški notar, ki je sedaj na sedežu petega notarijata v Ljubljani, pa je hotel imeti svojega eksponenta in zaupnika na kostanjeviškem županskem stolcu. Hotel je tako še vedno vsaj indirektno vplivati na politične razmere v Kostanjevici, za katere se že vsled sodnih sporov z Urbanom Zupancem še vedno živo zanima. Tem okoliščinam je pripisal, da se je župnikov načrt izjavil, da je bil za župana v Kostanjevici l. 1911 izvoljen France Kržičnik. Dasi ravno so takoj po izvolitvi tega prišli nekateri pripadniki S. L. S. k našemu somišljeniku s prošnjo, da naj za božjo voljo napravi ta pritožbo zoper izvolitev Kržičnika, ni napredna stranka ničesar storila, že zato ne, ker ni imela povoda, da bi sramoto klerikalne stranke pokrila s tem, da bi onemogočila potrditi Kržičnika za župana s strani politične oblasti. Govorili so pa proti taki pritožbi še drugi taktični nagibi. In tako je bil novi župan zapričen.

Sedaj se je izkazalo, kako pravilno je postopala napredna stranka takrat.

Prišlo je samo od sebe, da je bil konstanj. župan v trenutku svojega najvišjega hrepenenja po časti načelnika cestnega odbora in v času, ko je najbolj po »Slovencu« oznanjeval, da se ne bodo »liberalcem nikdar vrnilisti srečni« časi, dokler bo imel on — Kržičnik kaj besede, — sramotno odstavljen.

Iz tega se tudi lahko vidi, kako pametno je ravnal g. župnik Pavlič, ko se ni hotel udeleževati občinskih sej, kakor hitro je izprevidel, da stoji konstanjeviško županstvo pod vplivom gotovih »poštenjakov«, ki so zajemali svojo politično modrost v znani krivo-prisežniški šoli v Kostanjevici in Celju.

Izkazalo se je namreč pri prevzetju občinskega premoženja na podžupana Colariča, da bivši župan Kržičnik ni plačal ob novem letu običajnih polletnih obresti za šolski stavbi v Kostanjevici in Črneči vasi v znesku K 2900 in da so od takrat po krivdi bivšega župana narasle občini zamudne obresti 80 kron. Podžupan Colarič je dobil terjatev od krške hranilnice za celoletne obresti K 5800 in omenjene zamudne obresti, razpoložljivega denarja pa ni imel več kot 3000 kron. Manjka torej konstanjeviški občini celih 2880 kron, kar preje ni nikoli manjkalo, dokler je bila občina v naprednih rokah, dasiravno je Kržičnik vedno govoril o slabem gospodarstvu pri občini.

Kržičnik je najbrž že pričetkom t. l. pogrešal omenjenih 2880 kron, ker je med letom vedno prikrival občinskemu odboru, koliko je prejel občinskega denarja od svojega prednika. Pri občinskih sejah je uradno lagal, da je prejel od prejšnjega napredn. župana samo 20 goldinarjev, včasih je celo rekel, da je prejel samo par desetec. Ko je Bučar o tem zvedel, je takoj povzročil, da se je pri javni obč. seji prečital zapisnik o oddaji občinskega premoženja l. 1911. Glasom tega zapisnika se je konstatovalo, da je prejel Kržičnik od Bučarja poleg raznih hranilničnih knjižic tudi v gotovini 2770 kron 48 vin. Ta znesek pa je župan Kržičnik celemu občinskemu odboru uradno utajil.

Preje se je spoden župan bahal, koliko je občini prihranil, zdaj pa se je izkazalo, da je tako gospodaril, da občina niti svojih obveznosti ne more izpolniti napram svojim upnikom. To vse pa se je delalo v imenu slavne S. L. S.

Kje je sedaj tisti deželni odbor, ki je svoj čas predlagal, da se odstavi župana Bučarja zaradi »nespodbodnega obnašanja« na shodu S. L. S. in ko se to ni posrečilo, poslal svojega revizorja, ki je našel v občini konstanjeviški vse v najlepšem redu.

Zdaj ima deželni odbor dovolj povoda za intervencijo, saj se gre za očitno škodo na občinskem premoženju. Kostanjeviški občani plačujejo že sedaj 70% občinskih dolič. Če bode županstvo hotelo pokriti teh manjkajočih 2880 kron, bodo morale doklade narasti na 90%.

Kljub temu pa naš podžupan Colarič še vedno hodi na posvete h spodenemu županu, ki bi še vedno rad šušmaril po receptih svojega protektorja iz Ljubljane.

Danes povemo tukaj odkrito, da napredna stranka takih občinskih škandalov ne bo mirno gledala in naj bo v nedeljo izvoljen za novega župana kdorkoli hoče, kržičnikovati ne bo smel, ker se bo nemudoma poskrbelo za tako zdravilo, kakor se je njegovemu žalostnemu predniku.

Slovenski javnosti.

Slovenski zdravniki v Srbiji — njim na čelu dr. Edo Štajmer in dr. Ivan Oražen — so javili v Ljubljano, da nedostaja v bolnišnicah sanitetnega materiala, obvez, zdravil itd. — Zato se obračamo do slovenske javnosti s prošnjo, da nam z zbirkami pomore, da pošljemo našim zdravnikom pomoči pri njih človekoljubnem delu. — Zbirke in prispevki naj se pošiljajo na upravništva naših dnevnikov, ali pa na naslov: Hanuš Krofita, prokurist »Ljubljanske kreditne banke«.

Slovenske liste prosimo, da ponatisnejo ta poziv.

V Ljubljani, dne 25. julija 1913.

Franja dr. Tavčarjeva.

Ivan Hribar.

Vera dr. Štajmerjeva.

Dnevne vesti.

+ Klerikalno lopovstvo napram učiteljem. Klerikalni ljubljanski občinski svetovalci so zagrešili zopet lopovstvo nad učitelji, ki vpije do neba. Kakor znano, je bil občinski svet sklenil dati ljubljanskim učiteljem podpore v skupnem znesku 6000 K. Danes pa sta vložila klerikalna občinska svetnika Štefe in Kregar z ostalimi klerikalnimi občinskimi svetniki ugovor proti temu sklepu občinskega sveta. Kot razloge za to svojo zlobno prikrajšanje mestnih učiteljev navajata, da ne gre obremenjevati mesta, ki finančno ne stoji dobro, s takimi podporami in kakor v zasmehovanje učiteljstva navajata, da plačuje učitelje dežela, ki sama v izrednih slučajih potrebe daje učiteljem podpore. Mestni učitelji se imajo sedaj zahvaliti klerikalnim občinskim svetnikom, da mestna občina teh podpor sedaj ne bo mogla izplačati. O podporah bo sedaj odločeval deželni odbor, ki bo seveda pritožbi ugodil. Naravno je, da mora potem zadeva priti še pred upravo sodišče, ker bi bilo vendar od sile, da bi mestna občina ne smela podpirati svojih potrebnih učiteljev. — Da se klerikalna infamija še bolj spozna, povemo, da so klerikalni občinski odborniki v občinskem svetu glasovali za ono podporo 6000 kron ljubljanskemu učiteljstvu! Radovedni smo, če je pritožbo podpisal tudi nadučitelj Janez Nep. Jeglič?

+ Stališče dr. Šusteršiča v klerikalni stranki mora biti že silno omajano, ker bi se sicer njegovi podreptniki ne trudili toliko, da bi iztisnili iz ljudstva čim največ zaupnic, ki so pa večinoma na — papirju. Ako bi bil položaj dr. Šusteršiča res tako trden, kakor skuša to v potu svojega obraza dokazati njegovo telesno glasilo »Slovenec«, potem bi pač ne bilo potreba teh dvomljivih zaupnic, ki ne izpričujejo ničesar drugega, kakor to, da so noge glavarjevega stolčka že tako trhe, da bi se ta stolček lahko prekopnil, ako bi se ga ne podložilo s — papirjem. Te zaupnice so torej samo papir in drugega nič, pa pesek v oči tistim, ki razmer ne poznajo. Faktična situacija v klerikalni stranki pa je taka, da bi se danes ra-je kakor jutri iznebili dr. Šusteršiča, katerega terorizem, oholost in narodna nezanesljivost — odlični pristaši S. L. S. pravijo naravnost nemškutarstvo — že preseda vsem poštenim elementom v klerikalni stranki. Šusteršiča drže in se zavzemajo zanj samo še njegovi trabantje, ki žro pri koritu, vse druge je že zdavno sklenili svoje račune o njem in čisto gotovo je, da bi bilo Šusteršičeve slave in moči že zdavnaj konec, če bi se našel mož, ki bi se osvojeval spon hipnoze, v katero je uklenil Šusteršič s svojo strahovladno in s svojim terorizmom vso klerikalno stranko, kakor modras svojo žrtve. Toda za sedaj še med klerikalci ni takšnega

junaka, če prav že vse vprek škripa z zobmi proti množičniku in če prav razen Zajca, Lampeta, Pegana in ostale lepe kompanije prav vse z užitek in odkritosrčnim veseljem pozdravlja vsako akcijo, naperjeno proti mogotcu Šusteršiču. Na tem dejstvu ne spremene prav ničesar »zaupnice«, ki jih »s potrjim srcem« torej prisiljeno pošiljajo v Ljubljano razni občinski zastopi in druge korporacije!

+ Klerikalna zvestoba je znana. Karkoli obljubi klerikalec, tega čisto gotovo ne bo izpolnil, zakaj mož beseda in klerikalec sta dva pojma, ki drug drugega izključujeta. V tem oziru imamo že toliko bridkih izkušenj, da ne verjamemo klerikalcu zlasti takrat niti pičice, kadar se najbolj sladka, prilizuje in obljubljuje. Prav sedaj so klerikalci za spremembo zopet enkrat silno veliki v — obljubah. Hodijo od hiše do hiše in nagovarjajo naprednjake, naj bi ob času katoliškega shoda okrasili svoje hiše in razobesili zastave, češ, da bodo klerikalci potem isto storili prihodnje leto ob priliki sokolskega zleta. Naprednjaki, ne verjemite klerikalnim obljubam, ker je čisto gotovo, da vas hočejo prevariti in speljati na lim z obljubo, katere ne bodo nikdar izpolnili. Za to pozor, naprednjaki, in ne bodite šalo-barde!

+ Zaupnica deželnemu glavarju. Iz Št. Jerneja nam pišejo: Sledeč zgledu drugih občin, odposlali smo pozvani po Klanfarjevem Tonetu tudi mi šentjernejski občinski možje udanostno izjavo našemu gospodu deželnemu glavarju dr. Iv. Šusteršiču, katero pa nam je ta preklčani »Slovenec« dne 23. t. m. tako nesrečno skazil in spalil vkljub temu, da je nosila občinski pečat in častiljiv »svojerodni« podpis našega gospoda župana samega. Da ne bi izgubila na veljavi in da bi nj. visokost gosp. deželni glavar ne mislil, da jemo sami tako suhoparne in prozajčne izjave od sebe, sklenili smo jo vam poslati v pristni in pravi obliki, kakor je bila »Slovenec« od nas poslana in katero bodete gotovo nepristransko, ne zapeljani po malenkostni zavisti neizpremenjeno priobčili. Da ponovim prvič »Slovenec« falzifikat: »Vsled napadov brezvestnih časopisov na gospoda deželnega glavarja dr. Ivana Šusteršiča je občinski odbor občine šentjernejske v svoji seji dne 20. julija 1913 izrazil enoglasno zaupanje in udanost dež. glavarju dr. Iv. Šusteršiču. Odposlana pa je bila v resnici taka-le izjava: »Vsled podlih napadov v brezvestnih časopisih proti blag. deželnemu glavarju dr. Iv. Šusteršiču je občinski odbor občine Št. Jernejske v svoji seji 20. julija izrazil s potrjim srcem eno in edino glasno popolno zaupanje in najkrotkejšo udanost svojemu preblagorodnemu deželnemu glavarju dr. Iv. Šusteršiču.«

+ Na Jarčev shod v Novem mestu! Posl. Jarč je v zadnji številki »Dol. Novic« objavil, da priredi jutri, to je v nedeljo kar dva politična shoda. In sicer prvega ob 4. popoldne na Muhaberju pri Osolniku, kjer bode poleg Jarca in drugih govoril tudi Globevnik, upravitelj državne trtnice ter novi klerikalni koncipijent pri dr. Žitku. Drugi shod se vrši zvečer ob 8. v novomeškem »Rokodelskem domu«. Ker Jarč obljublja, da bo govoril o zadevah, ki so za Novomeščane »jako važne« in na ta shod tako lepo vabi vse, ki so »dobre volje«, se temu vabilu pridružujejo, obračamo do vseh novomeških naprednjakov, ki so »dobre volje«, da se obah teh shodov v čim največjem številu udeležijo. Posebno naj ne pozabijo na popoldanski shod na Muhaberju, kjer je baje »vera v veliki nevarnosti«.

+ Dr. Krek na shodu na Muhaberju. Prečinski klerikalci razširjajo vesti, da bo na shodu na Muhaberju to nedeljo popoldne govoril tudi dr. Krek, ki se je baje odločil, da poda natančno pojasnilo, kako se je z neko damo seznanil in zakaj sta si postala nasprotnika.

+ Socijalisti proti naprednjakom. V zadnjem času je pričela »Zarja« prav po nepotrebnem boj proti naprednjakom in Idrji. Ne vemo, hoče li s tem poživiti mrtvilo v lastni stranki ali se še bolj prikupiti idrijskim klerikalcem. Nekateri idrijski somišljeniki narodno - napredne stranke snujejo konsumno zadrugo, a čeprav ta še ni pričela posloovati, že je dobila pozdrav v »Zarji«. Socijalni demokrati bi vendar lahko vedeli, da je koalicijsko pravo v naši državi za vse enako. Vsakdo sme ustanavljati po zakonu dovoljena društva. Kar smejo socijalni demokrati ali klerikalci, to bodo smeli tudi naprednjaki. Dopisnik »Zarje« pravi, da bo zadruga na liberalni podlagi. Tu pa se je nekoliko urezal. Zadruga more biti vendar le na združni podlagi ustanovljena. Potrebno nove konsumne zadruge pač

najlepše potrjuje dejstvo, da so morali letos socialni demokrati ustanoviti v Idriji kar dve podružnici. Če more njihovo konsumno društvo tako dobro izhajati, bo tudi novo. Pred nekaj leti so socialni demokrati proglasili Občno konsumno društvo za napravo socialno demokratične stranke. S tem so dali migljaj, da nočejo imeti drugih članov v svoji zadrugi, kakor socialne demokrate. Z novim konsumnim društvom se hoče dati priliko narodno - naprednim somišljenikom, da se i oni gospodarsko združijo, da jim v tem pogledu ne bo treba biti pod tujo streho. Če se bo znala uveljaviti v novi zadrugi od vsega početka stroga vestnost in poštvenostno delo, ji je zagotovljena lepa bodočnost tudi proti volji socialnih demokratov. I. S. se je nadalje v nekaki poslanici idrijskemu delavstvu obregnil ob delavsko bralno društvo na način, ki zahteva odgovora. Piše namreč: »Društveno življenje se ni razvijalo, da bi bilo v prid delavstva, ker je bilo vodstvo društva v rokah inteligentov, ki so izrabljali delavce za svoje namene...« Navajeni smo, da socialni demokrati negirajo vsako drugo delo v korist delavstva, razum svojega, a te vrstice bijejo vendar le preveč v obraz resnici. Ves čas svojega obstoja društvo vestno vrši svojo nalogo edino in izključno v korist delavskega stanu in vedno so bili na čelu in v vodstvu društva odločilni delavci narodnega in naprednega prepričanja. V kak namen so jih izrabljali inteligenti, je I. S. ostal dolžan dokazati, ki bi ga tudi ne mogel doprinesti. Menda se tudi socialni demokrati ne branijo inteligentov v svojih vrstah. Če so idrijski napredni inteligenti podpirali društvo gmotno, je vendar to le njim v čast, da so pomagali delavstvu do izobraževalnih in tudi obrambnih sredstev. In ravno marsikak bivši in sedanjí voditelj idrijskih socialnih demokratov se ima zahvaliti delavskemu bralnemu društvu, da je dobil v njegovih vrstah prvo potrebno izobrazbo. Delavsko bralno društvo ima neoporečno velike zasluge za izboljšanje tako gmotnega, kakor kulturnega položaja idrijskega delavstva. Vršilo je svojo nalogo v vse drugače težavnih časih, kakor jih je imela pozneje socialna demokracija, poštvenostno in vztrajno. Tega tudi objektivni socialni demokrati zanikati ne more. Ledino v delavskih razmerah v Idriji je oralo delavsko bralno društvo, pa naj temu stokrat oporeka dopisnik »Zarje«. Če hočejo socialni demokrati pričeti nov krak medsebojnega boja naprednih strank, nam tudi prav. Pričeli so ga sami, lahko ga imajo.

— **Tevtonska zlobnost ali neumnost?** Shod, ki ga sklicuje »Zveza jugoslovanskih železničarjev« 3. avgusta v Gorici, da slovenski železničarji enkrat odločno protestirajo proti Wieserjevimi mahinacijam, je tevtonske motogte že sedaj spravljal iz ravnotežja. V nemških »Štimcah« z dne 24. t. m. zmerjajo vsled te akcije narodne železničarje z železniškimi anarhisti. Seveda kličejo tudi državno oblast, da bi vendar enkrat razpustila »Zvezo jugoslovanskih železničarjev«, ki je menda tako neprijetna za razne nemško-nacionalne račune. Tako-le modruje nemško-nacionalni »patritij«. Ker bi se morala »Zveza jugoslovanskih železničarjev« po svojih pravihli pehati samo z gospodarskim položajem železniških uslužbencev in je torej vsaka politična in narodna agitacija izključena, protestni shod v Gorici pa ima skrajno nevaren politično-nacionalen značaj, bi bil že najskrajnejši čas, da bi se ta zloglasna organizacija, ki ni nevarna samo železničarjem, ki je temveč vsled svojih anarhističnih tendenc nevarna tudi obstoju države — (čujte in strmite ljudje božji) vendar enkrat razpustila. Prevedli smo nalašč ta produkt Eulen-burgovske perversnosti, da slovenska javnost spozna vso ostudno hinavščino tiste bande, ki je svoj čas v ljubljanskim kazini opijevala celo cesarjevo podobo, a se hoče sedaj prikazovati kot edino zanesljivi steber naše države. Organizacija, ki noče dopuščati, da bi razni Wieserji in slični eksponenti metali naše ljudi na cesto, ter nas na našem ozemlju provocirali s svojimi nemško-nacionalnimi mahinacijami, ta organizacija je kajpak, nevarna obstoju države. No, no, slučajno ni Wieser še nikakšen steber države, ali vsaj oficijelno ni dosedaj še proglašen za »državno dragocenost«, ki bi bila morda celo sakrosantna. In tudi brž razpustiti bi bilo treba to organizacijo, ki noče imeti dopadajanja nad Wieserjevimi ljubeznivostmi. Seveda, to bi bilo gospodi pač po godu. Popolnoma razumevamo te pobožne želje. Toda enkrat živimo v Avstriji, kjer imamo tudi mi nekoliko pravice do življenja, in ne še v blaženi Prusiji, kjer bi bili taki nemško-nacionalni »befehli« brez-dvomno takoj uslišani. Torej se bodo

morali gospodje na c. kr. ravnateljstvu drž. žel. v Trstu, ki zalagajo »Štimce« s takimi in sličnimi tevtonskimi izbruhi, pač še sprijazniti z idejo, da bodo njihove pobožne želje pač želje ostale. Slovenski železničarji goriške proge in goriški Slovenci, vi pa dajte tej nemško-nacionalni nesramnosti na shodu v Gorici dne 3. avgusta tak odgovor, da jim bo še dolgo po ušesih brnelo.

— **Bera, vera in drugo.** Vedno bolj se množijo tožbe, da naši duhovniki kar samostojno nakladajo večjo bero in zahtevajo višje pristojbine za svoja opravila kot je bilo do sedaj v navadi. V teku enega tedna sta mi dva kmeta o tem tožila. Ali bi ne bilo dobro zahtevati od duhovnikov dotična določila, ki so zavita v tako tajinstveno temo, če sploh obstojajo. Kmet se dandanes boji, če mu kdo umrje, ker ne more plačati zlepa pogrebni stroškov. Zelo ustreženo bi bilo ljudem, da bi se opozorili, kje se doka ta določila.

— **Imenovanje.** Minister za notranje zadeve je imenoval mestnega zdravnika v Ljubljani in generalnega tajnika »Deželnega pomožnega društva za bolne na pljučih na Kranjskem« dr. Démetra viteza Blei-weisa - Trsteniškega c. kr. višjim okrajnim zdravnikom in nadzorujočim uradnim zdravnikom za Kranjsko.

— **Iz poštne službe.** Z včerajšnjim dnem je prevzel začasno vodstvo glavnega poštnege urada v Ljubljani višji kontrolor g. Matevž Pogačnik.

— **Umrli** je danes dopoldne nenadoma v visoki starosti 85 let gosp. Matej Gärtner, oče gosp. Alojzija Gärtnerja pri »Mestni hranilnici«, Fr. Gärtnerja, mestnega učitelja in gospe M. pl. Trnkoczyjeve. Vrli starček, eden zadnjih Radeckijevih vetera-nov, ki se je udeležil mnogih bojev na Ogrskem in Laškem, se je kljub svoji visoki starosti živo zanimal za naše javno življenje ter je bil vedno kremenit značaj naprednega mišljenja. Lahka bodi zemljica vrlému in čislému možu.

— **Avtomobilna zveza Ljubljana-Celje.** Danes je izšel načrt te zveze, ki nam predstavlja skoro celo progo. Izvzetih je zadnjih 6 postaj proti Celju, ker izide v kratkem podobni načrt vožnje iz Celja proti Ljubljani, ki bo vseboval ture iz Savinjske doline na Mrzlico, v Solčavske Planine in na Menino Planino ter postaje od Celja proti Ljubljani. Načrt nam jasno kaže avto - progo v zeleni barvi z vsemi postajami do Kaplje in naznačeno kilometrsko razdaljo od Ljubljane. S črno barvo so narisani grebeni in vrhovi brdskega in moravškega pogorja, Velike ter Svete Planine z najvišjimi vrhovi. Na jugu meji Sava, ki se vanjo izliva Kamniška Bistrica z večjimi potoki: Radomlja, ta pa z Drtiščico in Račo. — Proti štajerski strani teče v Savinjsko dolino Volska z Motniščico. — Proti severni strani sega načrt do Tuhinjske doline. — Načrt nam dalje kaže vse večje vasi od Ljubljane proti severni in severovzhodni strani; lahko opazujemo tudi gradove, malo znano razvalino Rožek, kopališče Medijo, pod Trojanami rudnik i. dr. — Načrt bo najbolj ugajal izletnikom zaradi orisanih važnih pešizletov, ki jih značijo rdeče črte, ter na ure in minute določenim časom hoje. — Cena mu je tako nizka, da si ga vsak, kdor se zanima za udobne, kratke in ne utrudljive izlete, mudeče polno najkrajših in slikovitih naravnih prizorov, lahko nabavi: na močnejšem papirju tiskan stane le 50 vin., na kartonu (za gostilne, kavarne, urade) 2 kroni. — Dobiva se v »Narodni knjigarni« in v Schwentnerjevi knjigarni v Ljubljani (Prešernova ulica), prodajal pa se bo od ponedeljka dalje tudi v avtomobilnem vozu. — Izletniki! Segajte prido po njem, saj ga je avto - zveza, ne strahčea se znatnih stroškov, da ž njim v roki prepotujete in spoznate krasote naše domovine! O teh pa, in o zanimivostih vseh teh pešizletov nam je obljubljenih več črtic od osebe, ki je v krepkih mladih letih večkrat peš prehodila te kraje. Načrt je napravil gosp. Fran Marolt. — t.

— **Izredna vožnja avtomobilne zveze Ljubljana - Celje.** Jutri zjutraj, v nedeljo, odpeljeta iz Ljubljane, izpred »Figovca« dva avtomobila, in sicer prvi ob pol 7., drugi ob pol 8. zjutraj. Na to opozarjamo posebno izletnike, ki hočejo ogledati one krasne kraje, ki jih je odprla ta nova avtomobilna zveza.

— **Rezervni avto, kateri je »Vranksi Vili« v nedeljo, dne 27. julija za vožnjo h koncertu na razpolago, se odpelje iz Ljubljane na Vransko v nedeljo zjutraj ob 7. uri 15 minut in iz Celja na Vransko popoldne ob pol 2. Vozil bo posočil na obe strani nazaj.**

— **Narodno občinstvo v Ljubljani in v brdskem okraju opozarja-**

mo na jutrišnji koncert na Vranskem, pri katerem svira godba našega domačega polka, in na ugodno avtomobilsko zvezo.

— **Tekmovalna vožnja kranjskega in koroškega avtomobilskega kluba** se vrši dne 15. in 16. avgusta t. l. Tekmovalna proga je dolga 550 km in se začne v Celovcu, Velikovec, Jezerski vrh, Kokra, Moste, Domžale, Celje, Radeče, Sevnica, Mokronog, Zatična, Zgornja Krka, Grosuplje, Ljubljana (1 dan), nočna štacija. Drugi dan: Ljubljana, Škofja Loka, Poljanska dolina, Cerkno, Reka, Tolmin, Kobarid, Bovec, Predil, Trbiž, Medgorje, Neč, Pliberk, Beljak, Celovec (cilj). Tekmovalna določila so zelo stroga. Tekma je otvorna za motorne avtomobile vseh vrst, ki so v posesti klubovih članov. Tekmovalne vozove morajo krmariti tekmovalci sami. Vsi vozovi morajo glede svoje konstrukcije in opreme ustrezati oblastvenim predpisom in bodo plombirani. Vsakemu vozu se določi na predvečer en kontrolor za naslednji dan vožnje. Vsa dela na vozu smeta izvršiti le dve osebi. Vsi premori, ki so neprostovoljni, se klasificirajo s kazenskimi pikami. Zaključek priglajenja dne 9. avgusta t. l. Priglasna taksa 30 K, naknadna priglajenja proti dvojni taksi. Za tekmovalce, ki dobe najmanjše število pik, je določeno 8 častnih nagrad, vsi priglajeni vozovi, ki so vso progo po predpisih prevzeli, dobe po eno srebrno plaketo. V Ljubljani na večer prvega tekmovalnega dneva se vrši v hotelu »Union« zabavni večer na čat vsem udeležencem.

— **Nesreča.** Dne 24. julija zvečer se je vračal tesarski pomočnik Janez Gašperlin z vozom domov. Pred gostilno Mihaela Žiberta v Predvdvoru je skočil z voza ter si pri tem zlomil desno nogo. — Rešilno društvo iz Kranja ga je prepelalo s prvim vlakom v deželno bolnišnico. — Pretečeni teden se je usekala v nogo kuharica pri gosp. K. Pollaku, tovarnarju v Kranju tako močno, da so jo morali prepeljati v deželno bolnišnico v Ljubljano.

— **Radeckega veteran.** V Zelenem logu pri Železnikih živi mož Jernej Špič, rojen l. 1832. Bil je vojak in je služil 8 let neprestano kot grenadir in ni bil v celem službovanju nikdar kaznovan. Bojeval se je pod Radeckim 4 leta. Dane se nahaja mož v jako obupnem položaju. Moči so mu popolnoma odpovedale in njegova edina podpora je beraška palica. Podpore ne dobiva od nikoder. Zatorej bi bilo želeli, da bi se ga naša deželna vlada, ali kako veteransko društvo spomnilo in podarilo vrlému boritelju zoper Italijane in Francoze kako podporo. Starček bo gotovo zelo hvaležen za izkazano mu dobroto.

— **Občinski svet v Novem mestu** ima svoje sejo dne 26. t. m. ob 7. uri zvečer v mestni dvorani. Izmed obširnega dnevnega reda posnamemo sledeče važnejše točke: Vabilo društva Novomeški »Sokol« za udeležbo občinskega odbora ob priliki 25-letnice in zleta »Zveze slovenskega Sokola« dne 10. avgusta 1913. O prošnji »Slovenske Straže« za podporo. O dopisu deželne odbora za prispevek k zidanju »Vajeniškega doma v Ljubljani«. O dopisu c. kr. okrajnega šolskega sveta za razširjenje tukajšnje IV. razredne ljudske šole v V. razredno. O predlogu finančnega in upravnega sveta oziroma odseka za nakup starega gimnazijskega poslopja. — O izidu seje se bode poročalo.

— **Novo mesto v novi razsvetljavi.** V petek se je nova razsvetljava izpopolnila, tako da je zdaj mesto ob glavni cesti vse razsvetljeno. Nekaj drogov so morali prestaviti, ker se je pri prve poskusu izkazalo, da niso bili postavljeni na pravi prostor.

— **Razširjenje novomeškega kolodvora** vsled vednega deževja le počasi napreduje. Novo poslopje za železniške stroje je blizu do polovice zgrajeno. Prizidek h glavni postaji je zdaj pod streho, večinoma tudi že ometan. Ampak glede tehnične izpeljave tega nestvora se dan na dan slišijo hujše pritožbe tudi od strani veščakov. Ravno ti pravijo, da je naravnost škandalozno, da se direkcija oziroma železniško ministrstvo ne sramujeta, s takim zverženim načrtom se pustiti pred vso javnostjo smešiti. Vsak figurant pri kakem geometru bi bil izdelal boljši načrt, ker bi ne bilo treba drugega, kakor da bi se bil prizidek dvignil do iste višine, kakor je glavno poslopje. To bi stalo le nekaj opeke več, streha in temelji bi bila itak ostala ista, kakor sta zdaj za navadno barako. Z višjim prizidkom pa bi ne bilo vstreženo samo predpisom tehnike, ampak bi se dobilo tudi prostora za stanovanje uradništva in sploh bi cela stavba imela kak vnarnji ugled, tako pa je nestvor, kakor ga ni našti na nobeni progi. — Škarpa ob Kolodvorski cesti je do polovice že izdelana. — Napredova-

la pa je kljub slabemu vremenu odkopavanje hriba desno nad cesto (če se gre iz mesta na kolodvor). Odkopavali bodo 8 m v hrib, na odkopani prostor se preloži ovinek kolodvorske ceste. — Stroj za vrtnanje kamena so ta teden odpeljali. Kar bo treba še skal razstreliti, se odpravi potom ročnega navrtanja. — Z delom v predoru bi bili koncem t. m. že gotovi, da jim deževje ne naga. Če tudi ni deževja, je v predoru toliko moče, (vsled precejšenja deževnice skozi tanke plasti nad predorom), da morajo včasih sredi dela se umakniti iz predora. Nad še ob cesti neobokanim delom predora so napravili leseni hodnik za pešce tako da je zdaj nevarnost karambolu z vozovi odstranjena. — Nastop pred železniškim mostom dela podjetju še vedno preglavice. Deževje je na več krajih izpolnilo utrdbe, ki jih je treba popravljati, pa tudi obnoviti. — Keson sredi Krke je dogotovljen, kar je bilo na njem zidarskega dela. — Pridno napredujedo okraj Krke z obokavanjem drugega oddelka opornikov za železniški most. Oporniki so že dograjeni, opremljeni so tudi že z lesenim ograjem na podlagi katerega se vrši obokavanje z izklesanim kamenjem.

— **K pobegu usmiljenega brata Žiga** se nam iz Kandije poroča: Zdjaj za tem pobegom ni treba več staviti? — Kajti to stoji pribito, da je brat Žiga ali Siegfried prav natiho izginil iz bolnišnice usmiljenih bratov. Najbrže je v tem trenutku že blizu svojega novega cilja preko »velike luže«. To je hud, zelo hud udarec za zavod. Kajti brat Žiga je bil ne samo eden najboljših usmiljenih bratov, ampak tudi kar se tiče službe zdravniške pomoči eden najspretnjših med njimi. V znani borbi med primarjem dr. Buhom in priporjem Vavpotičem so se bratu Žigi odprle oči; poštenjak po svoji naravi in značaju je šel sedaj izpregledal kakšno kloaka je to, kar se skriva pod plaščem katoliškega samaritanstva. Ne samo naša, tudi druge dežele žrtvujejo za ta zavod, ampak gotovo ne zato, da bi se gotovi gospodje s temi darovi gostili, da bi prirejali razkošne pojedine, bolniki pa, za katere so darovi namenjeni, morajo ali stradati, ali požrti vse ostanke in sploh živjati hrano, ki ni za bolnike. Mož je videl, da primarij določa dobra zdravila in kjer je potreba tudi dražja zdravila, oskrbnitvo pa manipulira s čim najcenejšimi zdravili. Ker je po odhodu dr. Buha skušal skrbeti za lepši red, ga je pripor črtil in pri provincijalu očrnil, kolikor ga je le mogel. In tako se je zgodilo, da ko je provincijal prišel bolnišnico inspicirat, je brat Siegfried moral biti vedno »Sündenbock« za grehe drugih. Druge lenuharje je provincijal pohvalil, njega pa — kaznoval. Vse pritožbe niso nič pomagale; provincijal je verjel zvitemu lisjaku, ki stoji na čelu zavoda in njegovemu njega vrednemu subpriporju. Ta očitna krivica je šla možu tako k srcu, da je sklenil za vsako ceno ta neusmiljeni zavod usmiljenih bratov skrivaj zapustiti. Ko si je svoj novi poklic varno zagisural, je usmiljenim bratom v Kandiji pokazal — fige. In nemara, da bo brat Žiga v doglednem času imel še nekaj naslednikov. Je med temi brati še nekaj značajnih fantov, ki komaj čakajo, da se iznebe verig, v katere so se dali preslepljeni vpovati. Naj g. pripor Vavpotič zopet pošlje popravek, da ni res, da bi bil brat Žiga pobegnil, ampak da je le res, da se je čisto po francosko poslovil, potem zna g. pripor še kaj več zvedeti, zakaj je Siegfried zavodu hrbet pokazal.

— **Poplava črnih jat na Dolenjskem.** Poroča se nam: Pri nas hvala bogu nimamo vsled vednega deževja kake večje poplave. Ampak neka druga vrsta poplave nas je ta teden doletela. Od ponedeljka dalje dan za dnem poplavlja vse kraje naše Dolenjske črne jate, ki jim je teologija nadela ime »božji namestniki«. Vsaki dan pripelje dolenjski vlak katerega ljubljanskih kanonikov v spremstvu celih čet »duhovnih sobratov«. Kanoniki se vozijo v II. razredu, drugi »sobratje« pa so zadovoljni tudi s tretjim. Od 20—50 po številu se te črne jate iz Novega mesta razgrinjajo in poplavlja sosedne fare. Obrazi in postave, kojih nismo še nikdar videli se sučejo okoli nam že znanih domačih in vnarnjih »božjih namestnikov«. Ljudstvo po deželi in tudi v Novem mestu ugiblje, kaj naj poplave teh črnih jat pomenijo. Ali jih škof pošilja v svrhu agitacije za katoliški shod? Ali jih pošilja dr. Sušteršič za rekvizicije zaupnic zaradi »neumne Dunajčanke«. Ali pa nimajo drugega namena, kakor da po farovžih dobro jedo in pijo?

— **Čarobna razsvetljava v Postojnski jami.** O priliki poletne veselice v Postojnski jami, ki se vrši v nedeljo, dne 3. avgusta, bo razsvet-

ljen večji del jame na čaroben, neposreden, po najnovjši metodi vpeljeni način. Ta, po svojih bogatih krasotah svetovnoznana jama bo pri tej razsvetljavi naravnost divna v svojem čarobnem blešku. Vsakdo naj porabi ugodno priliko ter poleti občudovat te naravne čudeže. Posebni vlaki bodo vozili za polovično ceno. Veselica se vrši ob vsakem vremenu in bo za zabave, udobnosti itd. p. n. izletnikov v vsakem oziru najboljše preskrbljeno.

— **Jeseniške novice.** Pozor na predni gospodarski volilci! V nedeljo 27. t. m. se vrši na Jesenicah volitev gospodarskega odseka za podobčino Jesenice in Savo. Župnik Skubic in župan Čebuli sta že večino glasovnic popisala. — Ker nima ta volitev za nas prav nikakega pomena in ker se nečemo več boriti proti nasilnosti župnika Skubica in Čebulja smo sklenili, da ostanemo vsi doma in da se ne udeležimo te volitve. Skubic naj kar mirne imenuje svoje backe! Pri drugih obč. volitvah pride tako in tako prilika, da se poskrbi, da bo Skubičeva kompanija popolnoma propadla. — Štrajk delavcev pri zgradbi nove šole pod firmo Valli & Komp. smo doživeli pretekli teden. Ta firma pod zaščito katoliškega župnika Skubica plačuje tako slabo delavce, da so delavci solidarno delo pri novi šoli ustavili. Se le štiri (4) orožniki so napravili zopet red. So pač žalostne razmere že zdaj, komaj dober mesec, pri tem podjetju! Nadaljno besedo ima v temu oziru g. župnik Skubic!

— **Kinematograf »Ideal«.** »Otrok Pariza«, velikanska senzijska ljudska drama v 7. delih, se predvaja od danes počenši skozi 4 dni pri vseh predstavah. Vsaka predstava traja 2 uri. Ta drama je posebno primerna za otroke. Cene navadne. Predstave ob 3., 5., 7., 9., jutri tudi dopoldne ob pol 11. do pol 1.

— **Zdravstveno stanje mestne občine Ljubljanske** od 13. julija do 19. julija. Število novorojencev znaša 24, mrtvorojencev 3, umrlo jih je 24 in sicer 13 domačinov in 11 tujcev. Umrli so 1 za jetiko (tujec), 1 vsled nezgode in 22 za različnimi boleznimi. Za infekcijsko boleznijo je obol 1 in sicer za vrtico.

— **Mleko pomešano z vodo — kaznovane mlekarice.** Kakor smo sproti poročali, je tržno nadzorstvo pri preiskavah mleka v dvomljivih slučajih odvzelo mlekaricam vzorce mleka ter jih potem poslalo c. kr. državne preiskuševališču v Gradcu v nadaljnjo preiskavo, ki je konstatiralo, kakor mestno tržno nadzorstvo, da je mleko faktično bilo pomešano z vodo. Zadeva se je na to odstopila sodišču, kjer so bile zaradi prestopka ponareje živil kaznovane sledeče osebe: Jožef Jerinc iz Dravelj št. 17 na 10 K globe, Ivan in Marija Sitar iz Zgornje Šiške št. 8, vsak na 10 K, Anton in Ana Hočvar iz Zgornje Šiške št. 11, vsak na 20 K, Marija Aman iz Dravel naj 3 dni zapora, Iv. Zaletel na 10 K, Marija Zaletel na 20 kron globe, Smole Katarina in Neža Zalar iz Šavelj vsaka po 10 K, Ivana Kušar iz Ježice št. 14 na 20 K in Frančiška Tihelj iz Spodnjih Garmelj pa na 24 ur zapora. Obsojenci so se pri obravnavi, ki se je vršila dne 15. m. izgovarjali na poletno klajo in druge, kar jim pa ni nič pomagalo.

— **S trga.** Včeraj in danes so 4 Vipavci pripeljali na trg 270 škatulj sadja, ki so ga naglo spečali v denar. Tržno nadzorstvo je ta teden preiskalo z električno lučjo 16.214 komadov jajc, med katerimi je bilo 45 pokvarjenih. Izredno veliko je bilo na trgu gob, med katerimi je bilo tudi precej črvivih in jih je tržno nadzorstvo konfiskovalo 88 kg. Cene so bile danes na trgu pri živilih splošno še vse stare.

— **Nesreča.** Včeraj je v Št. Jurju pri Kranju 70letni dninar padel z voza ter si zlomil desno nogo. Prepeljali so ga do južnega kolodvora z vlakom, od tukaj pa z rešilnim vozom v deželno bolnišnico.

— **Karoserije za avtomobile.** Kakor je iz današnjega inserata razvidno, je začela dobro znana tovarna Peter Keršič v Spodnji Šiški izdelovati karoserije za avtomobile. Družba za avtomobilno zvezo Ljubljana-Celje je ravno včeraj naročila pri tej tvrdki karoserijo za svoj novi, tretji avtomobil. In to je prav. Kar se more doma izgotoviti, naj ostane doma.

Narodna obramba.

— **Posavska podružnica sv. Cirila in Metoda na Ježici** priredi v nedeljo dne 3. avgusta na prostornem in senčnatem vrtu g. L. Cundra (pri Ruskem carju) veliko vrtno veselico. V ta namen se je najela posebna godba iz Amerike, katera dospe v soboto zvečer s parnikom »Zrinjski« v Trst ter se odtam nemudoma odpelje

z brzovlakom na Ježico, da dospe pravočasno v nedeljo dne 3. avgusta do treh popoldne na veselico. Za srečolov sta na potu posebna tovorna vlaka, napolnjena z raznovrstnimi najfinjšimi dobrotami iz Rusije in Balkana. Vsak posetnik jih bo gotovo dobil in z njimi zadovoljen. Veselični odbor je stopil v zvezo in dogovor s ravnateljem svetovno znane ameriške menezarije »Uruguay«, ki poseduje najrazličnejše umetno naučene pume, afrikanke leve, leoparda, tigre, rise, divje mačke i. t. d. Ravnatelj je s prijaznostjo obljubil, da se udeležiti te veselice. Umetna razsvetljava bo vsakega tako omamila, da se bo čutil v zabavni družbi domačega in se čutil tako kratkemu poletnemu večeru. Vsakemu častilcu sv. Cirila in Metoda bodo po najljubnejše postregla domača dekleta v narodni noši s slaščicami in vleznanimi turški kavarnar iz Smirne s kavo ter ga okrasil z bujnimi cveticami. Telesna dobra dela usmiljenja za železce pa bodo vsestransko izvršili gostilničar z najboljšimi svežimi jestvinami in pijačo iz raznih krajev. Več v prihodnjih dneh.

Društvena naznanila.

Na jutrišnji šentjakovski semeni vabimo cenjeno narodno občinstvo, da se ga udeleži v največjem številu. — Zegnanje v šentjakovski fari privabi itak ljudi in ker ni nikjer v bližini nobene druge prireditve, ne kaže iti drugam kot na šentjakovski semenj na vrt g. Mohorčar na Gruberjevi cesti 3. Veselični prostor bo slavnostno okrašen, tako da se bo že oddaleč videlo, kje je veselje doma. Godba bo igrala od Zlazenke naprej. Vstopnina je le 30 v za odrasle, otroci v spremstvu staršev prosti. Začetek ob pol 4. popoldne. Zabava najraznovrstnejša in najzanimivejša.

Zleč sokolske župe »Ljubljana L.« v Ribnici. K tozadevemu poročilu v št. 166. »Slov. Naroda« bi bilo še vsekakor dodati, da sta se po svoji plemeniti naklonjenosti napram Sokolom posebno odlikovala: preblagorodni gospod notar Gruntar, ki ima za vsako narodno prireditev odprte roke in ki je na zletni dan pogostil pod svojo slovansko gostoljubno streho polovico sokolskega naraščaja; drugi polovici sokolčev je pa napravil veselje z okusnim obedom brat dr. Schiffer, starosta ribniškega Sokola. Ker se je vse to zgodilo na tistem, je bilo g. poročevalcu gotovo neznano. V izpopolnitem poročilu torej je smatral za potrebno priobčiti te vrstice očividcu — Sokol.

Slov. trgovsko društvo »Merkur« priredi kakor smo že zadnjič poročali, ob lepem vremenu v nedeljo, dne 3. avgusta izlet v Kamniško Bistrico. Odhod iz Ljubljane ob 7:32 zjutraj do Kamnika, od tam z vozovi do Stranj in potem peš v Kamniško Bistrico, kjer bo za izletnike pripravljeno skupno kosilo. Dotičnike, ki se nameravajo zletu udeležiti, prosimo, da nam blagovolijo sporočiti najkasneje do 31. t. m., da moremo glede vze in kosila potrebno ukreniti. Kerslovi Kamniška Bistrica vsled svoje romantične lege kot ena najprijetljivejših in najlepših izletnih točk, posebno še, ker pot ni naporna, vabimo gg. člane in prijatelje društva k mnogobrojni udeležbi.

Sokolski odsek Moste pri Ljubljani priredi v nedeljo, dne 3. avgusta t. l. običajno letno telovadbo na javnem prostoru poleg Zaloške ceste. S telovadbo se združijo tudi velika ljudska veselica. Poleg domačih članov nastopijo tudi telovadci sosednih društev. Prireditve bo zato večjega obsega. — Vaditeljski zbor in veselični odsek skrbno vršita svoje priprave. Veselični prostor je last gospe Slapničarjeve, ki ga v ta namen radevolje prepušča. Z ozirom na razmere v Mostah bo ta prireditev dalekosežnega pomena, zato opozarjamo na njo brate Sokole in tudi drugo cenjeno narodno občinstvo. Na zdar!

Prostovoljno gasilno društvo »Vič - Glince« priredi v nedeljo 27. t. m. vrtno veselico v gostilniških prostorih restavracije »Amerika« na Glincah, pri kateri sodeluje domači tamburaški klub »Kontrašica« ter je začetek iste ob 4. uri popoldne in vstop prost. Omenjeno društvo priredilo je minulo leto veselico, katere čisti dobiček se je plodonosno naložil kot osnovna glavica stavbnega sklada za novi gasilni dom, kateri naj bi se čim prej sezidal na Glincah v sredini občine. Ker je potreba gasilnega doma na Glincah nujna, društvo delavno, ter se je lanska veselica v vsakem oziru jako častno obnesla, namenil je odbor tudi letos prirediti veselico v isti namen ter s tem čim prej doseči zgoraj navedeni smoter. Upamo, da se cenj. občani, kakor tudi prijatelji tega prekuristnega društva v nedeljo mnogostevilno veselice udeležijo ter s tem pokažejo naklonjenost društvu. Ob-

nem se naznanja, da bode na veselici dovelj raznovrstne zabave, ravnotako bode tudi postrežba točna, solidna in cenjena. Veselica vrši se v vsakem vremenu in sicer na prostornem senčnatem vrtu ali v slučaju slabega vremena v obširnih gostilniških prostorih.

Bralno društvo v Mengšu praznuje v nedeljo, dne 3. avgusta svojo petindvajsetletnico. Sosedna društva prosimo, da se na to ozirajo in te dan ne delajo nikakih prireditev. Izletniki pa prihitite ta dan v obilem številu v prijazni Mengeš, ker je železniška zveza zelo ugodna. Spored še objavimo.

Vojaško veteransko društvo v Kranju praznuje dne 3. avgusta t. l. svojo desetletnico. — Ob 11. dopoldne navedenega dne bo v drevoredu »Zvezda« slovesna sv. maša, ob treh popoldne koncert in srečolov na vrtu gostilne ge. Marije Mayr. V slučaju slabega vremena bo sv. maša v župni cerkvi. Svirala bode vojaška godba pešpolka nadvojvode Fran Ferdinanda št. 19.

Sokol Litija-Šmartno vabi svoje članstvo na izredni občni zbor, ki se bo vršil dne 5. avgusta t. l. ob 8. uri zvečer v bralni sobi Sokolskega doma v Litiji s sledečim sporedom: 1. Volitev odbora Slovenske Sok. Zveze, 2. slučajnosti. Predloge k slučajnostim treba je 4 dni pred zborovanjem odboru pisмено naznaniti.

Slovinci! Slovinci!
dne 10. avgusta t. l. 2537

Vsi na zlet
„Slovenske Sokolske Zveze“
povodom proslave 25 letnice
novomeškega „Sokola“
v Novo mesto!

Telefonska in brzojavna poročila.

Bratomorna vojna na Balkanu.

Veleposlaniška konferenca v Rusiji.

London, 26. julija. Reuterjev urad poroča:

Veleposlaniki so predlagali svojim vladam, da naj se izroči Turčiji skupna nota, v kateri bodo velesile poročile, da mora Turčija respektirati določeno mejo Enos - Midia.

Med veleposlaniki se je tudi razpravljalo o eventualni demonstraciji vojnega brodograditve. Konkretnih predlogov do sedaj ni bilo. Gotovi diplomatični krogi mislijo, da zadostuje finančni pritisk.

Stališče Rusije se razlikuje od stališča ostalih velesil. Rusija izjavlja, da na noben način in v nobenem slučaju na Balkanu ne pripusti obnovitve starega turškega gospodstva. Rusija bi bila primorana podvzeti akcijo, katere cilj bi bil prisiliti Turčijo, da zapusti Trakijo. Rusija upa, da se bo posrečilo to akcijo sporazumno z ostalimi velesilami izvesti. Veleposlaniki pa so mnenja, da Rusija na noben način ne bo storila ničesar, kar bi moglo v Evropi povzročiti nesporazumljenja.

Srbija in Grška odklonili avstrijsko zahtevo.

Kelmorajn, 26. julija. Srbska in grška vlada sta odklonili rusko in avstrijsko zahtevo, ki naglašala potrebo sklepa premirja z Bolgarsko pred začetkom mirovnih pogajanj.

Atene, 26. julija. Demarša, ki sta jo do sedaj izvršili Rusija in Avstrija in kateri bodo sledili enaki koraki ostalih velesil, je imela značaj prijateljskega nasveta. Zlasti Avstrija se ni poslužila energičnega tona, še manj pa kakor grožnje. Zunanji minister Koromilos je odgovoril na ta korak:

Grška vlada ne smatra premirja za najvažnejšo točko v sedanjih situaciji temveč zaključenje preliminarnega miru, ki je pogoj za ustavitve nadaljnjih vojnih operacij. Grška in Srbija ne stavita pogojev, ki bi bili za Bolgarsko nesprejemljivi. Ni res, da bi hoteli obe državi onemogočiti Bolgarski priti do Egejskega morja. Z ozirom na slabe izkušnje pa, ki sta jih imele obe državi z Bolgarsko, vztrajata na tem, da Bolgarska podpiše preliminarne predloge, predno se ustavi sovražnost.

Francoska in trozveza.

Berolin, 26. julija. »Lokalanzenger« piše očitno inspirirano: Neka rimska brzojavka lista »Petit Parisien« ve poročati o nesoglasjih, ki obstojajo baje med Dunajem in Berlinom glede nekaterih vprašanj

balkanske politike. Glasom teh vesti naj bi bili na Dunaju zelo ozlovoljeni zaradi ugovaranja Nemčije proti zasedenju sandžaka novopazarskega s strani Avstro - Ogrske. Ne glede na to, da tu ni ničesar znanega o nameni zasedati sandžak in da so tedaj te vesti neresnične, ima ta brzojavka značaj mistifikacije, ki zasleduje namen, konstruirati nasprotstva v trozvezi.

Oficijalna grška izjava.
London, 26. julija. New York Herald poroča, da je podal grški zunanji minister Koromilos sledečo oficijozno izjavo. Grška je velesile obvestila, da pod nobenim pogojem ne sklene z Bolgarsko premirja, dokler Bolgarska ne podpiše preliminarnega miru. Grška in Srbija bosta nadaljevali vojno tudi v slučaju, če bi Romunska sklenila sama z Bolgarsko premirje. V tem slučaju bosta Srbija in Grška v Sofiji diktirali Bolgarski mir.

Romunska oficijozna izjava.
Dunaj, 26. julija. Politische Korresp. poroča oficijozno iz Bukarešte: Romunska vlada je resignirala na to, da se vrše v Nišu pogajanja o premirju in pa resignirala na zahtevo, da se sovražnosti ustavi. Če imata Srbija in Grška namen za nadaljnjo vojaško osvojevanje, potem mora Romunska naglašati, da romunska armada ni bila mobilizirana, da pripomore Srbiji in Grški do vojaških uspehov, marveč zato, da izpolni ustavljenje sovražnosti.

Situacijsko poročilo iz Londona.
Dunaj, 26. julija. »Neues Wiener Tagblatt« prinaša iz Londona situacijsko poročilo, ki pravi, da so angleški krogi mnenja, da ima Romunska sedaj vse karte balkanske igre v rokah. Če Srbija in Grška nadaljujejo svoje prodiranje, se lahko ustvari bolgarsko - romunska koalicija na škodo Srbov in Grkov v Makedoniji. Kar se tiče turškega prodiranja je tripelentna mnenja, da je najkomodnejše, če vzame akcijo napram Turčiji Romunska v roke.

Garancija velesil za Bolgarsko.

Pariz, 26. julija. Francoski zunanji minister Pichon je podal sledečo oficijozno izjavo. Če Srbija in Grška ne zaupate v lojaliteto Bolgarske, potem bi bilo mogoče, da prevzamemo velesile prostovoljno garancijo za korektno postopanje Bolgarske. Na vsak način pa zahtevamo velesile, da se ustavi sovražnosti.

Grška hoče iti do skrajnosti.

Pariz, 26. julija. »Figaro« prinaša intervju z grškim kraljem ter pravi, da se je kralj izrazil, da hoče iti Grška do skrajnosti in na vsak način zavzeti Sofijo.

Prodiranje Srbov proti Sofiji.

London, 26. julija. »Daily Mail« poroča, da je en polk srbske konjenice zasedel Berkovico, severozahodno od Sofije. Srbske čete so se združile s predstražami romunskih čet pri Ferdinandovu. Zveza med Sofijo in Vidinom je pretrgana. Poveljnik prve srbske armade je poslal poveljniku bolgarskih čet v Vidinu zahtevo, da se tekom 24 ur vda, sicer bodo Srbi mesto bombardirali.

Bukarešta, 26. julija. Iz Belgrada poročajo, da je prišlo na desnem bregu Nišave do krvavega boja med Srbi in Bolgari, v katerem so bili Bolgari strahovito poraženi. Baje so padli bolgarski oddelki skoro do zadnega moža.

Bukarešta, 26. julija. List »Minerva« poroča v posebni izdaji, da se je Srbom posrečilo ujeti bolgarskega generala Kutinčeva.

Berolin, 26. julija. »Morgenpost« poroča iz Bukarešte, da nadaljujejo srbske in grške čete prodiranje proti Sofiji. Danes so dosele vesti, da nameravajo Srbi zasedati Vidin. V tem slučaju bodo tudi romunske čete prišle pred Vidin.

Dedeagač v grških rokah.

Atene, 26. julija. Grška eskadra je včeraj zjutraj zasedla Dedeagač. Grške obladi izjavljajo, da se je okupacija izvršila v prvi vrsti iz vojaških ozirov in zaradi varstva grškega prebivalstva. Bolgari so baje zažgali en del mesta. Grki so zasedli mesto pa tudi zaradi nevarnega prodiranja Turkov v Trakiji.

Z južnega bolgarskega bojišča.

Atene, 26. julija. Grki imajo sedaj pot v Dujmajo prosto. Grki so oddaljeni od stare bolgarske meje samo kakih 40 km.

Prodiranje Turkov.

Sofija, 26. julija. Uradno se zahtuje, da je turška konjenica zasedla v okraju Kisil Agač kraje Konstantinovo, Sobučak, Vakuv in Dervend. Turki so požgali vasi Gasilovo, Srem in Urumbegli ter prebivalstvo pomorili.

London, 26. julija. »Daily Mail« izve, da so turške čete zasedle Kajbiljar, severno od Lozengrada na stari Bolgarski.

Mirovna pogajanja v Bukarešti.

Bukarešta, 26. julija. Uradno se poroča, da so se srbski, grški in črnogorski delegati vkrcali v Belgradu na podonavski parnik, ki jih odpelje v Romunijo. V Bukarešto dospo v ponedeljek. Grški ministrski predsednik, ki je bil posebno povabljen, še ni naznanil svojega prihoda. Bolgarska je Romunsko obvestila, da je pripravljena designirati svoje delegate.

Avstrija in Italija grozita Srbiji in Grški z nasilji.

Pariz, 26. julija. »Echo de Paris« priobčuje senzacionalno vest, da sta se Avstrija in Italija sporazumeli, eventualno s silo ustaviti prodiranje Srbov proti Sofiji. List apelira na francosko vlado, naj stori potrebne korake, da štiti Srbijo in Grško pred nasilnim vmešavanjem teli evropskih velesil.

Turki v Odrinu.

Carigrad, 26. julija. Justični minister Ibrahim in prvi sultanov adjutant Salih paša sta odpotovala v Odrin.

Nasprotstva med Romunsko in Srbijo in Grško.

Belgrad, 26. julija. Ostra nasprotstva, ki so vladala še včeraj med Romunsko na eni in Srbijo in Grško na drugi strani, so se tekom dneva omilila. Zdi se, da bo vzlic odklonilnemu stališču Srbije in Grške mogoče kompromis. Romunski predlog, naj se ustavi sovražnosti, sicer ni bil akceptiran, vendar kaže Srbija mnogo volje, ne pretiravati svojih operacij, tako da bodo vojaške operacije skoraj popolnoma ustavljene, seveda le pod pogojem, da bolgarska vojska ne bo izzivala.

Rusija zasede Armenijo.

London, 26. julija. »Daily Express« poroča, da bo Rusija provizorično zasedla armenske vilajete in jih bo obdržala po nalogu ostalih velesil tako dolgo, da prizna Turčija kot mejo črto Enos - Midia.

Demarše v Atenah in Belgradu.

Pariz, 26. julija. Listi poročajo, da bo sledila ruski in avstrijski demarši v Atenah in Belgradu tudi demarša Italije, ki je z Avstrijo solidarna.

Sazonov v avdienci.

Petrograd, 26. julija. Car je včeraj sprejel zunanjega ministra v dolgi avdienci. Sazonov mu je poročal o zunanji - političnem položaju in o korakih, ki jih namerava Rusija storiti proti Turčiji.

Odpotovanje avstrijskih vojakov v Skader.

Puli, 26. julija. Četrta bataljon 87. pešpolka se je odpeljal s parnikom »Uran« v Sv. Ivan Meduanski. Med slovenskim prebivalstvom je vzbudilo splošno začudenje, da so godbe igrale, kakor dogovorjeno, samo nemške pesmi, med drugim so igrali pesem o princu Evghenu, da udari na Belgrad. Godba slovenskega polka je odgovorila s pesmijo: »Muss ich dem zum Stättle hinaus«, mornariška godba pa nato: »O du mein Österreich.«

Avdiencia.

Išl, 26. julija. Cesar je sprejel v avdienci skupnega finančnega ministra Bilinskega.

Grof Berchtold hoče odstopiti.

Dunaj, 26. julija. Iz Prage se poroča: Povodom posvetovanj, ki so se vršila zadnje dni med češkimi veleposelniki glede položaja v deželnem zboru, je prišlo tudi do privatnega razgovora veleposelnikov o zunanji krizi in virentu v krogih avstrijske diplomacije po končanih sedanjih vojnih dogodkih. Od dobro poučene strani se je trdilo, da je grof Berchtold trdno odločen odstopiti, ko se bo zunanje-politični položaj razjasnil, za kar je priložen že iz zdravstvenih ozirov. Govorilo se je tudi o tem, da se nahaja med osebami, ki se imenujejo kot bodoči zunanji ministri, tudi grof Otakar Czernin, ki velja v podučnih krogih za prestolonaslednikovega zapupnika.

Komisariat za Češko.

Praga, 26. julija. Kar se tiče sestave deželnokežnje komisije, izve »Prager Tagblatt«, da bo sestavljena iz višjih državnih in deželnih uradnikov. V komisijo ne bodo sprejeti deželni odborniki, samo grof Adalbert Schönborn kot podpredsednik državnega sodišča. Imenovanje komisije naj se razglasi že v nedeljo v uradni »Wiener Zeitung«.

Dunaj, 26. julija. Upravna komisija za Češko bo sestavljena iz osem uradnikov, in sicer iz pet Cehov in treh Nemcev.

Češko-nemška pravna pogajanja.

Praga, 26. julija. »Prager Tagblatt« poroča: Meseca septembra, morda začetkom zasedanja državnega zbora meseca oktobra se bodo morda obnovila češko-nemška pravna pogajanja pri deželnokežnjih oblastih.

Razredna loterija.

Dunaj, 26. jul. »Wiener Zeitung« publicira načrt 1. avstr. razredne loterije. Prvo žrebanje je 12. in 14. novembra, drugo žrebanje 10. in 12. decembra, tretje žrebanje 11. in 13. febr., peto od 10. marca do 7. aprila.

Hrvaško vprašanje.

Budimpešta, 26. julija. Včerašnja konferenca madžaronske stranke se je bavila tudi zasedenjem mesta sekcijskega šefa notranjih zadev pri hrvaški deželni vladi. Včeraj dopoldne je obiskal komisar Skerlec bivšega bana dr. Tomašića ter dalj časa konferiral z njim.

Zagreb, 26. junija. V informiranih krogih se zatrjuje, da se je dr. Tomasič zavzemal v včerašnji konferenci v imenu napredne stranke za zasedanje mest sekcijskih šefov z unionističnimi politiki.

Bupimpešta, 26. julija. V včerašnji konferenci madžaronske stranke je komisar Skerlec naznanil, da bo prihodnje dni povabil zastopnike te stranke in srbo-hrvaške koalicije, da se posvetujejo o možnosti nove vladne večine. Ogrski vladni krogi zatrjujejo, da bo Skerlec pozval koalicijo, da se združi z unionisti v veliko vladno stranko.

Francoska zbornica.

Pariz, 26. jul. Zbornica je sprejela ves proračun. Istočasno je bil sprejet z 254 proti 231 glasovom izpremenjevalni predlog, glasom katerega naj se obravnava v zbornici le od vlade pripravljene izpremembe proračuna za 1914, tedaj nekako dve tretjini celega proračuna. Zbornica je nadalje izločila iz finančnega zakona člen, ki prepisuje s 1. oktobrom 1913 premogokopom 25 centov davka od vsake tone. Ta člen je senat črtal. Nato je bil ves proračun s 450 proti 69 glasovom sprejet.

Nemiri na Portugalskem.

Madrid, 26. julija. Bri zadnjem bombnem atentatu v Lizbonu je bila tudi palača predsednika republike precej poškodovana. Trije vojaki so bili usmrčeni. V dveh mornariških polkih je izbruhnil upor. Krvave demonstracije, pri katerih je bilo več oseb ranjenih, so se vršile v Oportu. Ljudstvo je napadlo več javnih poslopj. Zatrjuje se, da je Alfons Costa pobegnil v inozemstvo. Pri eksploziji bombe je bilo 5 otrok težko ranjenih.

Dogodki na Kitajskem.

Petrograd, 26. jul. Poveljnik čet v transamurskih pokrajinah je brzojavno zaprosil mornariškega ministra, da naj z ozirom na kitajsko gibanje in na kitajsko-ruske obmejne odnose, pripravi celo amursko flotilo.

Ruska mobilizacija proti Kitajski.

Berolin, 26. julija. Iz Petrograda poročajo, da je Rusija mobilizirala svoje vzhodno azijske zборе. Tovorni promet na sibirski železnici je ustavljen.

Priseljevanje v Ameriko.

Washington, 26. julija. V reprezentantski zbornici je bila danes podana resolucija, ki zahteva poostreitev takozvani Monreodoktrine. Zedinjene države izjavljajo, da ne morejo pustiti razširjenja kolonizacijskega sistema evropskih narodov. Še manj pa narodov, ki se s kavkaškim plemenom ne dajo asimilirati. Načrt je naperjen zlasti proti japonski kolonizaciji v Mehiki.

Razne stvari.

* Stavka. V ladjedelnici v Bremnu je izbruhnila velika stavka. Stavkojoci so pozvali tudi delavce Severnega Lloydja, da bi se pridružili, kar pa so ti odklonili.

* Kolera na Ogrskem. Iz Komorna poročajo, da je dognala zdravniška preiskava, da pokojni železničar Ivan Horvat ni umrl za kolero, marveč vsled vnetja trebušne mrene, vsled česar je že dalj časa bolehal. Iz Budimpešte pa poročajo dalje, da so obboleli v Temešu zopet tri osebe za kolero in da so tri druge osebe za kolero umrle. V Kögövariju pa je obbolela za kolero neka služkinja.

* Inženirske zbornice. V državnem zakoniku so izšle pred kratkim določbe k zakonu o inženirskih zbornicah za Nižje Avstrijsko, Moravo, Zg. Avstrijsko, Solnograško, Tirolsko, Kranjsko, Primorsko in Dalmacijo. Državni zakonik, ki izide danes, vsebuje nadaljne tozadevne določbe za Štajersko, Koroško, Šlezijo, Galicijo in Bukovino. Kakor se razvidi iz teh objav, bodo dobile Nižje Avstrijska, Moravska, Šlezija, Galicija, Bukovina in Tirolska svoje zbornice, med tem ko dobe po eno zbornico skupno Solnograška in Zg. Avstrijska, Štajerska in Koroška in Primorska, Dalmacija in Kranjska. Zeleti bi bilo, da bi se zadnje omenjene dežele ne družile v skupne zbornice, marveč, da bi tudi one dobile svoje lastne inženirske zbornice. Predpogoj za ustanovitev lastne deželne zbornice je, če doseže število članov 25 do 30.

* Skoro vsi ljudje so sužnji svojih prebavil. Kdor trpi na slabem telesnem odvajanju, naj za zanesljivo, milo odvajalno sredstvo rabi staropreizkušeno Franc - Jožefovo grenčico, ki brez bolečin očisti želodec in črevo, obenem je pa prijetno užitek. Ob izrednem bogastvu žepnokislili snovi se priporoča pristna Franc Jožefova grenčica zlasti v takih slučajih, kjer gre bolniku dovesti samo malo tekočin. Dr. Löw, ustanovnik sanatorija enakega imena, piše: »S prirodno Franc Jožefovo vodo sem vedno dosegal dobre uspehe že z manjšimi količinami, kakor bi jih bilo treba pri drugih vodah enake vrste; učinek je nastopil hitro in zanesljivo brez neprijetnih okolščin.« — Dobiva se po lekarnah, drogerijah in trgovinah z rudninskimi vodami. Razpošiljalno ravnanje Franc Jožefovih zdravilnih vrelcev v Budapešti.

Za kratek čas.

Sodnik: ... Torej, priča, povejte nam, kaj ste videli v kritični noči.

Priča: Kaj bi radi?

Sodnik: Ali me ne razumete? Tisto noč, ko se je zgodil krvavi pretep, ste vi ob eni šli domov.

Priča: Res je!

Sodnik: Ali ste šli na desni ali na levi strani ceste?

Priča: Gospod ... po obeh, ponoči ... kadar grem iz krčme ... zmerom po obeh, sem in tam ...

Poslano.)*

„Slovenec“ in deželnemu odboru.

„Tomo Pavšlar in dež. odbor.“ Tako je naslovljena notica, ki jo je prijavil „Slovenec“ dne 24. jul. 1913. v št. 168. Ker smatram to notico za odgovor na moj poziv, ki ga je, da zadosti formalnosti, pismeno poslal moj zastopnik g. dr. Oto Vallentschag dež. odboru, „da naj isti stopi v pogajanja radi izpolnitve kupne pogodbe, sicer da bo v osmih dneh vložil tožbo“, zato naj dež. odbor tudi ta moj odgovor na njegovo izzivanje vzame na znanje. Po vašem mnenju so torej vsi sklepi, odloki, dopisi in brošure, ki jih je izdal dež. odbor o mojih koncesijah na Savi, sama fantazija, fantazija moj projekt „Zbilje“, katerega je dežela Kranjska že prevzela, fantazije celo to, da ste me nagovarjali v konkurs na škodo „Glavne“. Sklicujete se na neko uradno pismo, ki ga vam je v zadnjem času pisal prejšnji dež. glavar pl. Šuklje, da so moje zahteve gola izmišlina. S tem pismom dokazujete, da nimam jaz nobene subjektivne podlage za svojo tožbo. Akoravno sem, kakor trdi dopisnik, pravno neuk, to pa le dobro vem, da obtoženec še nikdar ni bil tudi sodnik v svoji lastni stvari. Tak unikum je samo dež. odbor kranjski. O juridični učenosti pisca one notice se ne bom prekal, po slogu soditi, družabne olike nima prav nobene.

Več kot poltudi leto je trajalo, da je prišlo pismo pl. Šukljeta iz Kamna v dež. dvorec, pa še sedaj je kot dokaz brez vsake veljave.

Pri porotni obravnavi „Glavne“ sem jaz pod prisego natančno povedal, kako sva se pogodila za moje koncesije s pl. Šukljem. Takrat, ko je bil on še dež. glavar, je bilo na mestu, da bi bil on to mojo prisego ovrget s svojo protiprisego. Mesto tega sta se skušala z dr. Lampetom izmazati iz te neprijetne „afere“ s tem, da sta poslala takoj po moji prisegi ko se je še vršila porotna obravnava neke izjave. Na protest navzočih zastopnikov, ki so zahtevali, da naj prideta, če imata kaj ugovarjati, osebno, da si pogledamo v oko; dež. sodišče te izjave ni prav nič upoštevalo, mojo protizjavo pa je priložilo k aktom. Zakaj da dež. glavar pl. Šuklje in finančni minister nista prišla prisegati, že sama dobro vesta. Kako se je pa kupčija nadalje razvijala, bom v teku pravde javnost natančno obvestil. Ne vem iz kakšnega vzroka dež. odbor v to našo „afero“ spravlja gđ. Kamilo Theimer. Gđ. Kamilo Theimer jaz visoko spoštujem, ker jo poznam kot veleizobraženo in duhovito damo. Tega prepričanja so tudi voditelji S. L. S., ki so se ji še, predno je vzela v roko bič, globoko klanjali in jo večkrat prosili za njeno posredovanje. Če pa imam simpatije in naklonjenost pri narodno-napredni stranki, si to štejem samo v čast. Obenem je pa to živ dokaz, da je narodno-napredna stranka proti političnemu nasprotniku bolj pravična in poštena, kakor pa S. L. S. s svojim lasnim pristajanjem.

Vam so koncesije na Savi sedaj, ko me niste mogli oropati zanje, ki bi koristile celi deželi, posebno pa obrtnikom, za nič; zato pa tudi za nič mečete milijone v Završnico.

* Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon.

Akoravno sem vsled takega postopanja dež. odbora v tej kupčiji izgubil vse premoženje in sem primoran pravdati se na podlagi ubožnega lista z deželo Kranjsko, vendar sem si pa ohranil čiste roke, češar pa drugi o sebi ne morejo trditi.

Kranj, 25. julija 1913.

Tomo Pavšlar.

Vnedeljo 27. julija

šentjakovski semenj

ki ga priredi

gospodarsko napredno društvo
za šentjakovski okraj
v prid svoji javni ljudski knjižnici na prostornem vrtu g. Mohorčiča na Gruberjevi cesti št. 3. Najraznovrstnejša zabava. Krasen razgled! Začetek ob 1/4 pop. Vstopnina 30 v. Otrdci v spremstvu staršev prosti vstopnine.

Darila.

Upravništvu naših listov so poslali: za Ciril-Metodovo družbo na ženitovanju g. Ivana Mohorčiča z gđ. Ido grfico Lichtenbergovo se je nabralo 15 K, trgovski akademiki v Gradcu 40 K, v veselje družbi v Zakotnikovi gostilni na Trati pri Škofji Loki nabralo 4 K (in s. gđ. in g. Zakotnikova 1 K, gđ. Jerala 1 K, Remic 1 K, in Penič 1 K). Skupaj 50 kron.

za Srbske ranjence Albin L. Pečar, tajnik zveze slov. združenj v Ljubljani 10 K in 20 K nabrano pod geslom: „Z zajčkom smo se igrali — za srbske ranjence nabrali“. Skupaj 30 kron.

Živeli nabiralci in darovalci!

Današnji list obsega 16 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Valentin Kopitar.
Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Narodno zdravilo. Tako se sme imenovati bolesti utešujoče, mišice in živce repčujoče, kot mazilo dobro znano „Mollovo francosko žganje in sol“, katero se splošno in uspešno porablja pri trganju po udih in pri drugih naslednjih prehlajenja. Cena steklenici K 2.—. Po poštnem povzetju razpošilja to mazilo vsak dan lekarnar A. MOLL, c. in kr. dvorni zalagatelj na Dunaju, Tachlauben 9. V zalogah po deželi je izrecno zahtevati MOLL-ov preparat, zaznamovan z varstveno znamko in podpisom. 5 33

Teodor Kunc
Ljubljana,
Prešernova
ulica št. 5
I. nadstr.

Ljubljanski modni salon

Izdelovanje
najfinejših
angleških
kostumov,
paletotov,
franc. toalet itd.

FLORIAN

prijatelj moj,
Gre na vsako pot z menoj!
Ker se večkrat z njim krepcam,
Vedno zdrav zelod'c imam!

Najboljše krepcilo želodca!
Sladki in grenki.

Pazite na pristnost!
Posebno na keledvorih!

Postavno varovano.

+

Potrži globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je danes zjutraj nenadoma prominil naš iskreno ljubljani soprog, oče, tast, ded in brat, gospod

Matej Gärtner

sprevednik južne železnice v pok.

Pogreb nepozabnega rajnika se vrši iz hiše žalosti Škofja ulica št. 3. v ponedeljek, dne 28. julija t. l. ob 4. uri popoldne.

Nepozabnega rajnika priporočamo v prijazen spomin.

V LJUBLJANI, dne 26. julija 1913.

Franciška Gärtner, soproga, Alojzij in Franc Gärtner, sinova. Marija Trnkoczy pl. Zaskall roj. Gärtner, hči. Ulbald Trnkoczy pl. Zaskall, lekarnar, zet, Josip in Anka Gärtner, brat in sestra. Katinia Gärtner roj. Demšar, Nežika Gärtner roj. Stepišnik, snahi. Vsi vnuki in vnukinje.

Mesto vsakega posebnega obvestila.

+

Potrtega srca javljamo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem prežalostno vest, da je naš predragi oče, stari oče in tast, gospod

Matija Križman

danes ob 5. uri zjutraj v 87. letu svoje starosti iznenada izdihnil svojo plemenito dušo.

Pogreb predragega rajnika bo v ponedeljek, ob 10. uri dopoldne iz hiše žalosti v Ribnici v cerkev sv. Štefana in na to na domače pokopališče.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v domači župni cerkvi.

Predragega rajnika priporočamo vsem dragim sorodnikom, prijateljem in znancem v pobožno molitev in blag spomin!

Ribnica na Dolenjskem, dne 26. julija 1913.

2630

Žalujoči ostali.

Zahvala.

Povodom smrti naše preblage, ljubljene mamice, oziroma sestre, sva kinje in tete, gospe

Klotilde Aparnik roj. Tramšek

učiteljeve vdove in učiteljice ročnih del na Vidmu,

izrekamo najsrčnejšo zahvalo vsem blagim gospe in gospodičnam videmskim za vso ljubeznivost, katero so izkazale rajnici tekom njene dolgotrajne težke bolezni. kakor tudi za skrb in trud ob priliki njene smrti, osobito pa preblagi, dobrosrčni in požrtvovalni hišni posestnici, gospe Mariji Juvančičevi, ki je rajnici ves čas bivanja v njeni hiši na tako ljubeznjiv in požrtvovalen način postregla v vseh slučajih, jo tolažila in ji pomagala, kjerkoli je bilo treba. Bog ji naj povrne tisočero to ljubav!

Nadalje se iskreno zahvaljujemo velečasti domači duhovščini za dušno tolažbo, kakor tudi veleč. sosednjim gg. duhovnikom, ki so kot znanci in prijatelji rajnice in njenih sorodnikov spremili rajnico k zadnjemu počitku.

Najtočnejšo zahvalo naj prejme tudi na tem mestu veleč. g. zdolski župnik Alojzij Šoba za svoj ginljiv in pomemben govor v cerkvi, kakor tudi blagi g. I. Knapič, nadučitelj videmski, za svoj lepi tolažilni nagrobni govor.

Istotako najpriznanejša zahvala cenjenemu domačemu učitelstvu, kakor tudi vsem gđ. in gospe učiteljicam in gg. učiteljem brežiško-sevniškega okraja, videmski požarni brambli, darovalcem krasnih vencov, Videmčanom, Krčanom, Rajhenburčanom in vsem drugim, ki so od blizu in daleč prihiteli, da izkažejo rajnici zadnjo čast. — Slednjic se zahvaljujemo še vsem tistim, ki so povodom smrti naše sorodnice izrekli svoje sožalje.

2624

Videm, dne 24. julija 1913.

Gojmir Aparnik,
sin.

Žalujoče rodbine: Tramšekova, Prosatova, Kosarjeva, Pečnikova in Gajšekova.

Ženitna ponudba.

Trgovca in posestnika na Gorenjskem, star 29 let, čedne zunanjosti, dobrega srea, s premoženjem 15.000 K, se želi sestaniti v surho ženitve z gospico, izključena tudi ni vdova brez otrok, ki bi imela veselje do trgovine, stara 20—30 let, z nekaj premoženjem za pospešitev obrti, eventualno posestvo v kakem boljšem prometnem kraju, prikladno za upeljavo dobre trgovine.

Samo resne ponudbe, če mogoče s sliko, tajnost zadržana, naj se pošljejo na upravn. „Slov. Naroda“ pod „Dobrosrčnost 5000“.

2617

G. Flux

Gosposka ulica 4, I. nadstropje, levo. 2536

Uradno dovoljena, že 20 let obstoječa najstarejša ljubljanska posredovalnica stanovanj in služeb

Isče nujno: kuharico za inozemstvo, predstavi in dogovori se tukaj, 60 K plačila, 2 natakari in račun v večji hotel na Bled, kuharico poleg sluge za Ljubljano, 30 K plačila, več deklic za vse za Ljubljano in zunaj, šolski sluga ali šolska postrežnica za majhno mesto na Kranjskem pod dobrimi pogoji, nekaj hišen za Reko, Budimpešto, gospodinjjo k posameznemu gospodu itd. itd. Več v pisarni.

Pri vnanjih vprašanjih se prosí znamka za odgovor.

+

Slavoj Gärtner, naznanja vsem cenjenim gosp. pevcem in gospicam pevkam pevskega društva „Ljubljanski Zvon“ in cenj. kolegom škotistom žalostno vest, da je preminul njegov dobi oče, gospod 2631

Matej Gärtner

sprevednik južne železnice v p.

Pogreb se vrši, dne 28. julija 1913 ob 4. uri popoldne, Škofja ulica št. 3.

V Ljubljani, 26. julija 1913.

Pohištvo

2616

Skoro nova moderna spalna soba ter razno drugo, cela kuhinja s posodo, se radi odpotovanja proda.

4 mlade lovske pse

proda Alojzij Čeh, gostilničar, Rožna dolina pri Ljubljani. 2613

Sprejme se gospodična na hrano in stanovanje

s 1. avgustom. 3625

Več se poizve v upravn. „Slov. Naroda“.

urarski pomočnik

2612

se takoj sprejme na deželo. Več se izve v upravništvu »Sl. Nar.«.

Več voznikov

se sprejme takoj za dovoz gramoza k Ljubljani. Več se poizve pri Ivan Zupan-čiču, Ljubljana, Ahaciljeva cesta 15 2626

Pisalni stroj

popolnoma nov, prodam za K 170.—. Vpraša se pri Josipu Omerzu, Dunajska c. 6, I. nadstr. levo, Ljubljana. Za odgovor je priložiti znamko. 2621

Stanovanje

isče mirna stranka za november z 2 ali 3 sobami, s posebnim vhomom in z vsemi pripadki v bližini Ambrožičevega trga ali v Škofji ulici. Ponudbe pod „M. K.“ pošta, Ljubljana. 2627

Mlad trgovski pomočnik

20 let star, z letnim izpričevalom, kot podružniški vodja, v vseh strokah dobro izvežban, želi s 15. septembrom službo premeniti. Pisma naj se blagovolijo pošiljati pod „Zvesti sotrdušnik št. 1243“ Črna gora pri Ptuj. 2628

Službe

isče mož srednje starosti, inteligenten, trezen, delaven, oženjen brez otrok. Zaradi smrti v družini opustim svojo večletno obrt in želim službe kot sluga v kaki pisarni ali paznik pri kaki tovarni ali v kaki trgovini, ali hišnik ali kaj primernegega. Ponudbe na upravn. „Slov. Naroda“ do 15. avgusta pod „št. 9999“.

2628

Dr. Demšar

zopet ordinira. 2610

Luserjev obliž za turiste.

Zahtevajte pri nakupu vedno izrecno Luserjev obliž za turiste
po K 1-20 najboljše in najzanesljivejše sredstvo proti kurjim ušesom in žuljem. Dobiva se po vseh lekarnah. Glavna zaloga L. Schwenk, lekarna, Dunaj, Meidling. — Premnoge ponaredbe, ki nikdar ne dosežejo Luserjeve originalne znamke, dokazujejo izborna kakovost Luserjevega obliža za turiste. — Pozor pred ponaredbami.

J.C. MAYER

Zaloga vseh vrst sukna,
platna ter manufaktur-
:: nega blaga. ::

Manufakturna trgovina

na debelo in drobno.
Ljubljana, Stritarjeva ulica.

Moderna ročna dela in material

M. Drenik

Ljubljana, Kongresni trg 7.

Volna za športne obleke, čepice itd.
Zgotovljene, pričete in predtiskane
vezenine v največji izbiri. Predtiska-
rija. Vezanje na roko. Tamburiranje.
Plisiranje itd. Popolna zaloga telo-
vadnih oblek. — Zunanja naročila
:: se izvršujejo točno in vestno. ::

Angleške kostume različne toalete

priporoča in izvršuje
damski modni atelje
Josipina Šetinc-Bersin
Ljubljana, Kongresni trg 6.
Naročila z dežele se točno izvršujejo.
2120

PATENTE

vseh dežela izposluje inženir
M. GELEHAUS, oblastveno avtor. in zapriseženi patentni odvetnik
na Dunaju VI., Mariahilferstrasse št. 37.

NAJODLIČNEJŠA ZNAMKA

JAS. HENNESSY & CO. COGNAC
LE V IZVIRNI POLNITVI.

Potniki v Severno in Južno Ameriko
se vozijo sedaj le po domači avstrijski progi

Avstro-Amerikana

Trst — New York, Buenos Aires,
Rio de Janeiro, Santos itd.

z najnovejšimi brzoparniki z dvema vijakoma,
električno razsvetljavo, brezžičnim brzojavom, na
katerih je za vsakega potnika preskrbljeno, da

dobi dovolj domače hrane z vinom, svež kruh, posteljo, kopelj itd.

ODHOD PARNIKOV: V Severno Ameriko vsako soboto, v Južno Ameriko vsakih 14 dni.

Vožnja iz Trsta v Kanado: (Portland, Quebec, Montreal) vsaki mesec enkrat.

Vsakovrstna pojasnila daje radevolje brezplačno in prodaja vozne liste glavni zastopnik za

Kranjsko, Štajersko in Koroško
SIMON KMETETZ, Ljubljana, Kolodvorska ul. 26.

Pozor kolesarji!

**Namesto K 120
samo kron 80.**

Franko na vsako
postajo.

V reklamne namene razpošljam 200 novih sve-
tovno znamenitih **graških** dvokoles model
1913, elegantnih in čvrstih, s torbo in orodjem
namesto za K 120, za 80 K. Storpednim prostim
tekcom K 95 — s poštno vred. Ze rabljena
kolesa od K 40 — naprej. Nova čvrsta guma
po K 5 —, 6 —, 7 —, 8 —, zračne čevl po
K 3 —, 4 —, 5 —. Svetiljke, zvonci, pedal in
vsa ostala pritiklina po cenah na debelo. Po-
pravila, emajliranje in ponikanje v lastni de-
lavnici hitro in ceno. Razpošiljanje po povzetju.
Na dvokolesa naplačila K 20 —. Plačevanje na
obroke izključeno. Cenovniki gratis in franko.
Srbo-hrvaško dopisovanje. 1069

Tvorniško skladišče dvokoles in šivalnih strojev
A. Weissberg, Dunaj II.
Untere Denaustasse šteč. 23/III.

Ljubljana,
Marije Ter.
cesta št. 11
: (Kolizej). :

Fr. Kapus

Ljubljana,
Marije Ter.
cesta št. 11
: (Kolizej). :

Zaloga pohištva in tapetniškega blaga.

Zaloga spalnih ter jedilnih sob

:: v različnih najnovejših slogih. ::

Vsakovrstno drugo pohištvo.

Priznano solidno blago

ter najnižje cene.

Zajamčeno trpežni izdelki.

Otomane, divani in žimnice

== različne kakovosti. ==

Velika izbira 3408

otroških vozičkov,

vsakovrstnih slik, ogledal itd.

Strogo solidna najstarejša domača tvrdka.
Juveli, zlatnina,
srebrnina ter razne ure.

Popravila in
nova dela po
najnižji ceni.

Edina zaloga ur
z znamko

„TUP“

Ceniki zastoj.

Lud. Černe,

juvelir, trgovec z urami ter zapri-

seženi sodni cenilec. 234

Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Priporočamo špeciálno

damsko in otroško konfekcijo

zelo solidne tvrdke

M. Kristofič-Bučar

Ljubljana, Stari trg šteč. 9. — Lastna hiša.

Krasne **KOSTUME,** Fine **BLUZE** Moderne **STEZNIKE,**
PRASNE PLASCE, **SPORTNE KAPE,**
: NOČNE HALJE, : **OTROŠKE ČEPICE,**
KRILA. **PERILO.**

OTROŠKE obleke — obleke za MLADENKE

Higienično perilo in druge potrebščine za novorojenčke.

Pošilja na izbiro tudi na deželo.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

„ Delniška glavica 3.000.000 kron. „

152

Stritarjeva ulica šteč. 2.

Rezervni fondii okroglo 1.000.000 kron.

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

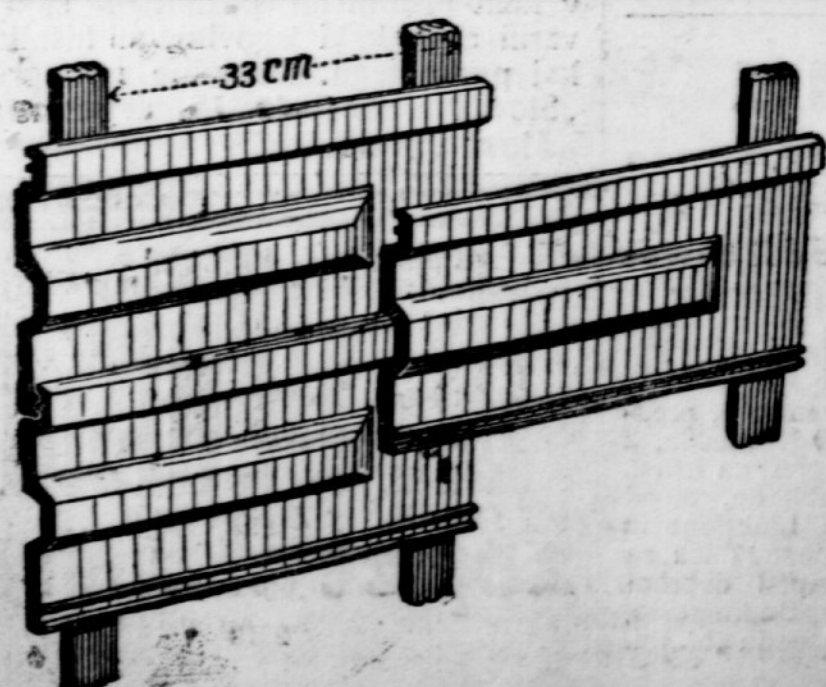
Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun

:: ter jih obrestuje od dne vloge po čistih ::

4 3/4 %

Kupuje in prodaja srečke in vrednostne papirje

:: :: :: vseh vrst po dnevnem kurzu. :: :: ::

P. F. VIDIC & KOMP., LJUBLJANA

: tovarna zarezanih strešnikov :

ponudi vsako poljubno množino dvojno zarezani

strešnik-zakrivač

:: s poševno obrezo in priveznim nastavkom. ::

Brez odprtih navzgor! Streha popolnoma varna pred nevihtami!

Najpreprostejše, najcenejše in najtrpežnejše kritje streh sedanjosti.

Ka želijo poslati takoj v zvezi in popis.
Spretni zastopniki se sprejmejo.

Vatikan in Italija.

Meseca oktobra letošnjega leta bodo na italijanskem splošne volitve v parlament. Te volitve zaslužitve posebno zanimanje, ker vse kaže, da se jih bodo vseskozi udeležili tudi tisti katoličani, ki so se doslej pokorni papeževi prepovedi vzdrževali volitev. Ni sicer misliti na to, da bi papež to prepoved preklical in razveljavil, a sode se, da je pod roko že dovolil, da se njegovi pristasi udeležijo volitev. To je velikega pomena. Papeška prepoved, da se cerkvi pokorni katoličani ne smejo udeleževati volitev, je bila izdana kot protest zoper pravni obstanek italijanskega kraljevstva. Cerkev stoji na stališču, da je bilo papežu njegovo posvetno gospodarstvo ugrabljeno, in zato neče priznati pravnega obstanka Italije. Pri tem bo cerkev tudi ostala vsaj v teoriji, dočim je v praksi že v mnogih ozirih odnehala. Tudi prepovedana udeležba pri volitvah se ni nikdar natančno izvrševala in so katoličani že pri prejšnjih volitvah marsikdaj odločevali, vendar se je ta prepoved vsaj formalno vzdrževala. Zdaj pričakujejo v Italiji, da bo ta prepoved, četudi ne preklicana pa dejansko razveljavljena in s tem stopi posvetno gospodstvo papežev faktično v zadnji stadij.

Svoje dni je bila Italija raztrgana in razkosana na celo vrsto malih držav. Cesar Napoleon je bil mnenja, da je italijanski poluotok dosti predolg za svojo površino in je s to sumarično sodbo bistromuno označil razliko v tendencah ter interesih med posamičnimi italijanskimi pokrajinami. Ko je bilo l. 1860. devet malih italijanskih držav (izvzemši Romagno in Venecijo) združenih s Piemontom, je bilo prvo in najresnejše vprašanje, katero mesto naj postane stolno mesto mladega italijanskega kraljevstva. Državnikom je to vprašanje delalo mnogo preglavice in občinstvo se je zaradi njega močno razburjalo. Prebivalstvo južne in srednje Italije je bilo zelo nevoljno, da je imela vlada svoj sedež v daljnem Turinu. Tudi se je spodtkalo nad Turinom zaradi tega, ker je povsem po pravici trdilo, da Pijemont omenjenih malih držav ni zavojeval in anektiral, nego je bila ustanovljena povse nova država in sicer s sodelovanjem vseh Italijanov. Katero mesto naj bi torej postalo stolno mesto? Vsi pogledi so bili obrnjeni na Rim, a uresničiti se to ni dalo, kajti papež je ostal neizprosno na svojem stališču »non possumus« in Napoleon III. je to stališče podpiral s svojim ošabnim »jamais«. Massimo d'Azeglio, duhoviti minister in pisatelj, je prvi opozoril na Florencio in l. 1864. je bila Florenca proglašena za stolno mesto.

Misel je bila dobra, a vseh ni zadovoljila. Pijemontenci se niso mogli sprijazniti z mislijo, da Turin ni več stolno mesto, in njim so se pridružili južni Italijani, ki so hoteli imeti središče države bolj na jugu in pa tisti vročerkvni rodoljubi, ki so hoteli na vsak način imeti Rim za stolno mesto in ki so imeli veliko večino naroda na svoji strani.

Za Rim so torej bili: sklep parlamenta, ki se je l. 1861. na predlog grofa Cavourja izrekel, da bodi Rim stolno mesto Italije; volja Garibaldi in vseh njegovih pristav; javno mnenje v deželi; slava Rima, pred katero se je morala ukloniti ljubosumnost drugih velikih italijanskih mest; centralna lega Rima sredi polotoka in pa spoznanje, da postane Italija res združena šele tedaj, ko bo obsegala tudi papežovo državo in bo kralj stal v Rimu kot edini posvetni vladar celega italijanskega ozemlja.

L. 1864. je italijanska vlada obljubila francoskemu cesarju, da ne bo pustila ne četašev, ki bi jih utegnil organizirati Garibaldi, ali kdo drugi, ne regularnih vojakov na papežovo ozemlje. Ob sebi se je razumelo, da bo imel ta dogovor tisto veljavo, kakor jo imajo navadno »na večne čase« sklenjene pogodbe. Italija je bila vsled te pogodbe prisiljena čakati, da se ponudi prilika, jo prelomiti. Čakati ni bilo dolgo.

Nemško - francoska vojska je prisilila cesarja Napoleona, da je papeža prepustil svoji usodi. Čim se je podrla francosko cesarstvo, je bila dana prilika zavzeti Rim in dovršiti zedinjenje Italije.

Na čelu italijanskega ministrstva je takrat stal neodločni, vedno omahujoči Lanza. Ministrstvo je dolgo ugibalo, kaj storiti, naposled se je izkazalo, da sta bila samo dva ministra brezpogojno in na vsako nevarnost za okupacijo Rima, drugi so zahtevali, da je treba prej izposlovati privoljenje Avstrije in Prusije. Šele ko sta se Avstrija in Prusija izrekli za zavzetje Rima, se je ministrstvo odločilo.

Vlada je poslala 50.000 mož, da zavzame Rim. To je bilo dosti preveč, zakaj vsa papeževa armada je štela le kakih 10.000 mož in ne ravno dobrih vojakov. Italijanska vlada je hotela s svojo veliko armado pač moralno vplivati na nasprotnike in jim pokazati takoj pri nastopu, da je vsak odpor nemogoč.

Po sklepih italijanske vlade bi armada ne smela zasesti takozvane »Leonovega mesta« (Città Leonina — današnji Trastevere) to se pravi, papežu naj bi ostal ves desni breg reke Tibere in vatikanski griči. Ko je prišel general Cadorna z italijansko armado pred Rim, je poslal posebnega parlamentarca do zapovednika papeževe armade generala Kanzlerja s pozivom, naj se uda.

General Kanzler je poziv odklonil. Seveda dogovorno s papežem Pijem IX. je do zadnjega trenutka pričakoval, da bo kaka tuja sila zanj intervenirala, zlasti je računal na Avstrijo. Na zmago svoje armade ni računal, a zaukazal je bil pasiven odpor v namen, da se konstatira, da je italijanska armada s silo zavzela Rim.

Dne 20. septembra so Italijani zavzeli Rim. Boj je bil res le navidez. Italijanska armada je imela 25 mrtvih in 110 ranjencev, papeževa armada 16 mrtvih in 58 ranjencev. Komaj je bila zavzeta »Porta Pia« je že general Kanzler ponudil kapitulacijo. Dogovorjeno je bilo, da italijanska armada ne sme zasesti Leonovega mesta. Toda ravno v tem tik Vatikana ležečem delu je nastal punt proti papeževemu gospodstvu, papeževa policija ni mogla napraviti miru in dne 22. septembra je kardinal Antonelli, papežev državni tajnik, sam prosil, naj italijanski vojaki zasedejo tudi Leonovo mesto. Dne 2. oktobra je ljudsko glasovanje odobrilo, da je italijansko kraljestvo anektiralo Rim. S tem je bilo konec papeževi posvetni državi.

V znak protesta se je papež zaprl v Vatikan in se proglasil za svetnika. Italijanskega kraljevstva in okupacije Rima ni pripoznal.

Italijanska vlada bi bila lahko odbila klin s klinom. Lahko bi se bila postavila na stališče, da zanjo Vatikana ne eksistira. Toda na vladi so bili liberalci, ki so se zvesto držali Cavourjevega nauka: »V svobodni državi svobodna cerkev.« Dne 13. maja 1871. so v parlamentu sklenili garancijski zakon, s katerim so papežu priznali privilegije, kakršnih ni imela nikdar nobena religiozna institucija.

Papežu Piju IX. je bil konklave določil duhovsko in posvetno gospodstvo in naravno je, da se ni mogel sprijazniti z mislijo, zapusti svojemu nasledniku samo duhovsko gospodstvo. Še za življenja papeža Pija IX. so tekla med Vatikanom in med dunajsko vladjo pogajanja, da bi se prihodnji konklave vršil na Ogrskem. Nuncij Nardi je o tej stvari posredoval pri cesarju in pri grofu Andrassyju, a opravil ni ničesar. Dunajska vlada je rekla, da ne mara nepotrebnih preprirov z Italijo. No, po smrti Pija IX. se je vršil konklave v Rimu in italijanska vlada ga ni čisto nič motila. Splošno se je takrat mislilo, da se bo dal novi papež kronati v baziliki sv. Petra in da zapusti Vatikan. Menda je Leon XIII. sam imel ta namen, toda intrantsentni kardinali so mu to onemogočili.

Dejansko se razmerje med Vatikanom in med Italijo pod Leonom XIII. ni spremenilo — a postalo je manj napeto. Vse evropske države so priznale okupacijo Rima že prej. Avstrija in Nemčija pa sta s trozvezno pogodbo Italiji garantirali posest Rima in s tem je Vatikan izgubil zadnje upanje, da s pomočjo take tuje sile spravi Rim zopet pod papeško oblast.

Tudi papež Leon XIII. je potrdil tisti »non expedit«, s katerim je bil njegov prednik prepovedal katoličanom udeležbo pri političnih volitvah, toda ta prepoved je praktično izgubila že tedaj precej veljavo. Duhovniki so se je še nekako držali, laiki pa se zanj niso dosti menili. Volitev l. 1895. se je udeležilo 59% vseh volilcev, volitev l. 1882. pa 55%, od tedaj rase udeležba pri volitvah čedalje bolj in tudi duhovniki se vzlic pa-

peževi prepovedi volitev udeležujejo.

Italijanska vlada je res liberalna in pusti klerikalce agitirati kolikor hočejo. Uspehi te agitacije pa so malenkostni. V celi Italiji je ni strančice, ki bi resno mislila na obnovev papeževe posvetne vlade in nikjer nima papeštvo tako malo prijateljev, kakor ravno v Rimu.

Sedanji papež menda uvideva, da je obnovev papeške države utopijska. Med Vatikanom in Italijo vlada formalno in navidezno sicer še vedno tisto razmerje, kakor prej, a starega nasprotja ni več, četudi bi ga nekateri kardinali radi razvneli in razpihali. Ko je šla italijanska armada v Tripolitanijsko se je najbolje pokazalo, kako ginevajo aspiracije Vatikana na posvetno državo z Rimom. Ta prizadevanja so v zadnjem stadiju. Vse kaže, da se bodo duhovniki udeležili letošnjih splošnih volitev v parlament in da jim to Vatikan ne le ne bo brnil, nego jim to pod roko še priporočil.

Preveč bi bilo rečeno, če bi kdo trdil, da se bliža formalno in oficijelno sprijaznjenje med Vatikanom in Italijo in da zapusti papež Vatikan, a staro nasprotje Vatikana proti Italiji hira in umira in je že v zadnjem stadiju.

Za otroške bolezni
od zdravnikov prav rada priporočena.

MATTONIJEV
GISSHÜBLER

naravno
alkalična kislina
Ob želodčni kislini
skrofulinih, rachitis
oteklosti žlez
katarjih
oslovskem kašlju.

Zaloga v Ljubljani: Mihael Kastner, Peter Lassnik in A. Sarabon

Prodajalko

popolnoma izurjeno v trgovini mešane blaga, samostojno moč, sprejemem takoj za svojo podružnico v Petrovčah pri Celju. 2593

Anton Vodenik, Zalec.

Vinko Majdič
valjni mlin v Kranju
(Kranjsko).

Največja proizvajanja priznana naj boljše pšeničnih mlin in krmišč izdelkov izvirajo iz najbolj izbranih pšeničnih vrst. Proizvodi vzamejo jako veliko vode v se in dajo kvantitativno nedosegljiv pridelek, kar je zlasti za gospode pekove močnejše neprecenljive vrednosti.

Zastopstva in zaloge: 65

V Ljubljani, Gorknici, Trnovem, Podgradu, Trstu, Pulju, Reki, Zadru, Splitu, Ercegovem, Kotoru, Sv. Luciji ob Soči, Beljaku, Celovcu, Inostu, Bolcanu in Tridenu.

Brzjaviti: Valjni mlin, Kranj.

! Superfosfat !

obsega v vodi topljivo fosforjevo kislino! najučinkovitejša, zato najcenejša

gnojilo s fosforovo kislino

Zajamčeno največji donosi na tleh vseh vrst, za vse sadežne in kulturne stroke! Zajamčeno najhitrejši učinek! Superfosfat prekaša vsako drugo gnojilo s fosforovo kislino. Posebno učinkuje mešan s kalijem, amonjakom in solitrom. Dalje amonjakove, kalijeve in solitrove superfosfate dobavljajo vse tvornice umetnih gnojil, trgovci, kmetijske družbe in društva. Prednambe za gnojilne poskuse sprejema:

Centralna pisarna društva avstr. superfosfat, tvornic
Praga, Pítkopy 17.

Franc Kos Ljubljana,
Sočna ulica.

Podpirajte domačo industrijo!
Stare nogavice se
cene podpletajejo!

Specialna mehanična pletilna industrija in trgovina za površne in spodnje jopice, moderke, telovnike, nogavice, rokavice, posebne obleke zoper trganje, pletilni material za stroje itd. na drobno in na debelo.

Silvalni stroji od 70 kron naprej.
Pletilni stroj patent »Wiedermann« je edina in najuglednejša prilika za dober zaslužek, pouk brezplačen, trajno delo sigurno
Ker delam brez agentov, so cene veliko nižje.

Kadar hočete kupiti dobro blago, obrnite se na tvrdko

Katinka Widmayer

„pri SOLNCU“ za vodo,

ki ima v zalogi dobre in trpežne čevlje za dame, gospode in otroke. Izdelovanje suhih šopkov, nagrobnih vencev, trakov z napis. Bluze, vrhnja in spodnja krila, nogavice, rokavice, vsakovrstno perilo itd. — Postrežba točna. — Cene najnižje. Prosim prepričajte se!

3440

Prosim, prepričajte se!

Kolesarji, zahtevajte

v lastnem interesu nemudoma brezplačno in poštne prosto prvi slovenski pravkar izišli

bogato ilustrovani cenik 1913
za kolesa in posamezne dele.

Poglejte ga pazljivo ali pa se osebno prepričajte v naših trgovinah in uvideli boste, da vodimo prvovrstno blago po najnižjih, brezkonkurenčnih cenah.

Karel Camernik & Co., Ljubljana, Dunajska cesta 9-12.
Specialna trgovina s kolesi, motorji, avtomobili in posameznimi deli, mehanična delavnica in garaža.

Brez konkurence!

F. L. Popper čevlji

za gospode in gospe so nogam najbolj priležni, lični in najboljše kakovosti. Naprodaj samo pri

JULIJ STOR, Ljubljana

Prešernova ulica št. 5.

Goysserski čevlji za turiste, higijenični čevlji za otroke in Lawn-tennis-čevlji.

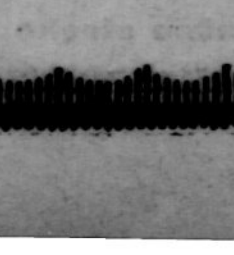
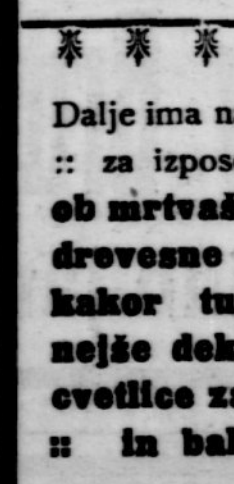
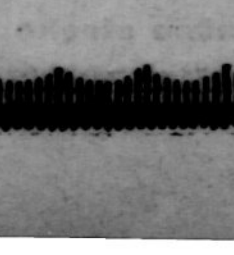
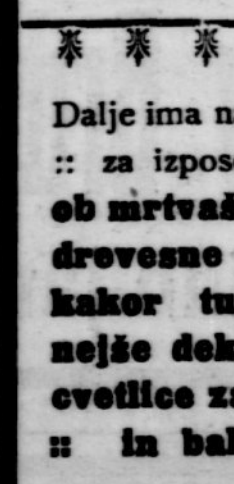
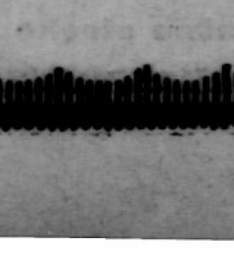
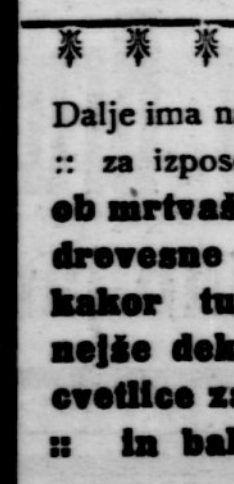
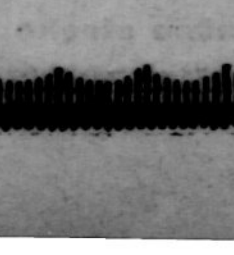
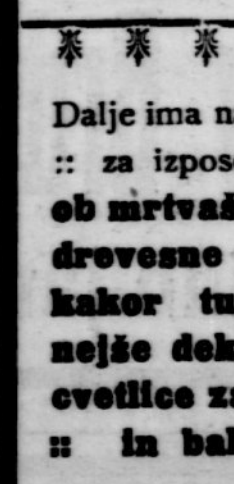
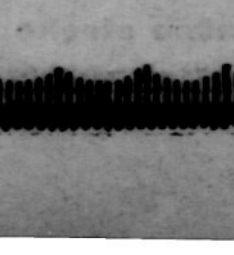
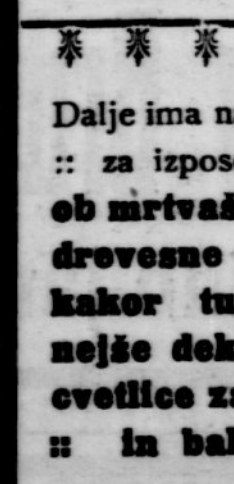
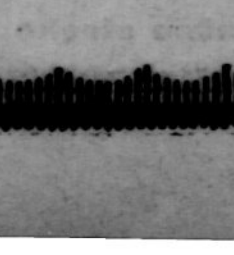
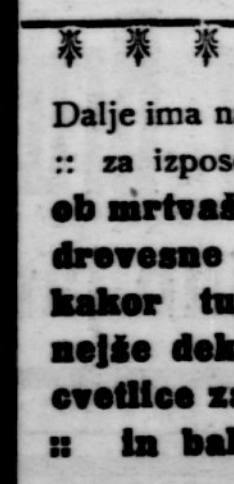
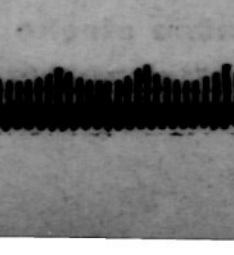
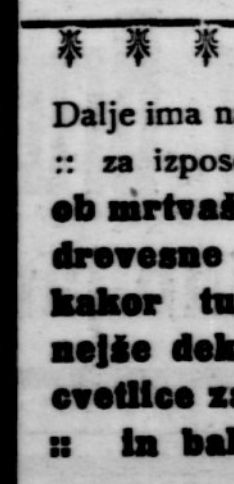
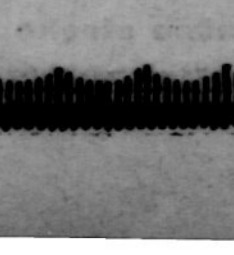
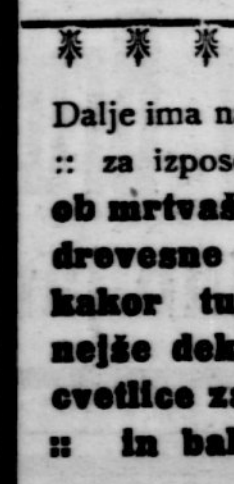
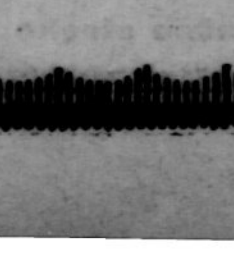
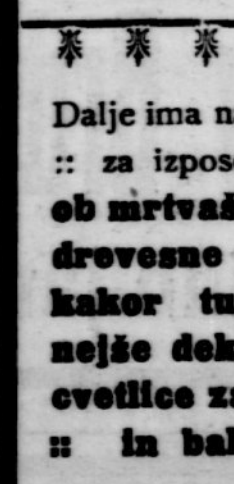
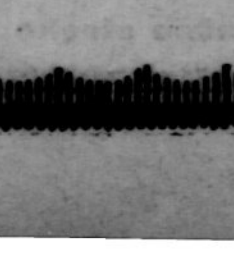
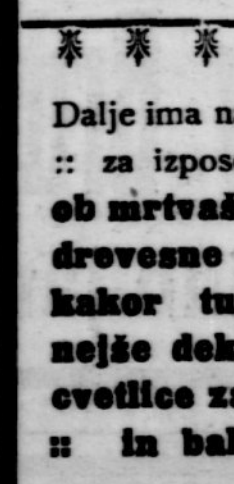
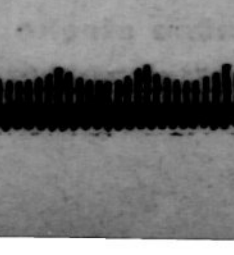
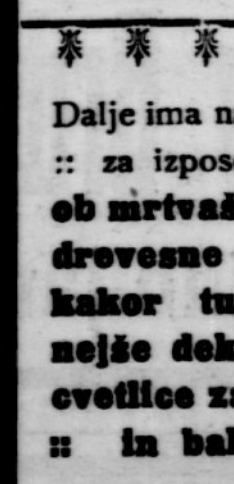
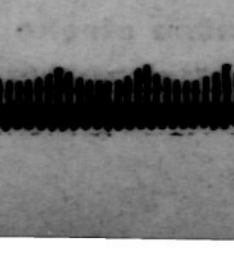
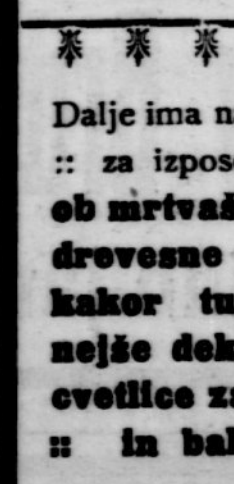
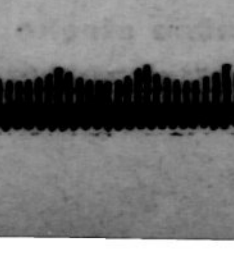
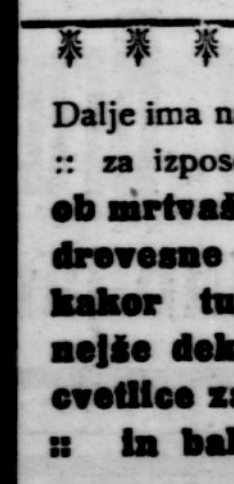
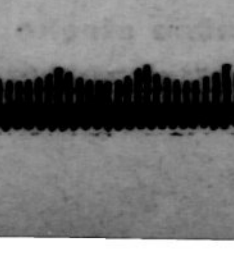
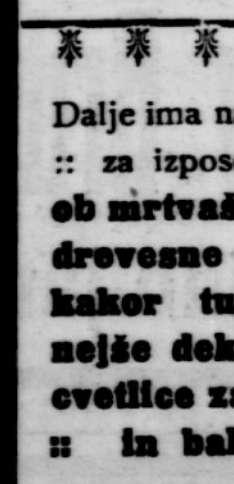
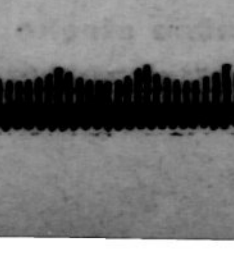
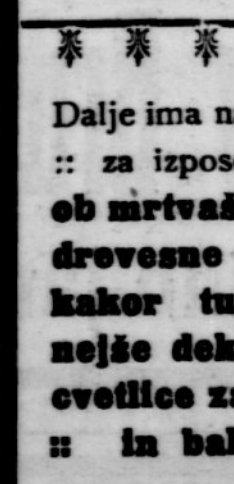
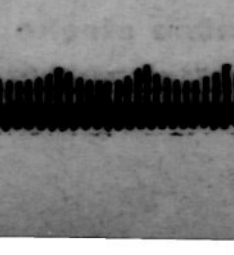
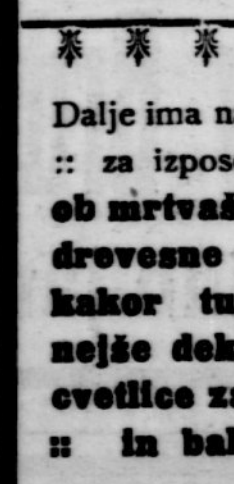
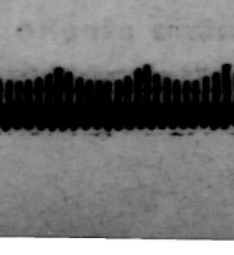
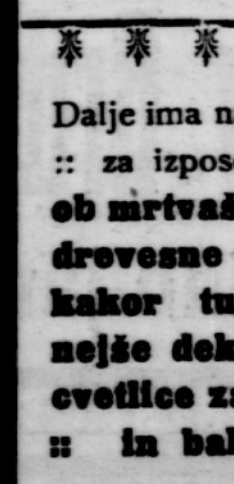
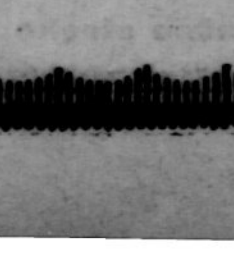
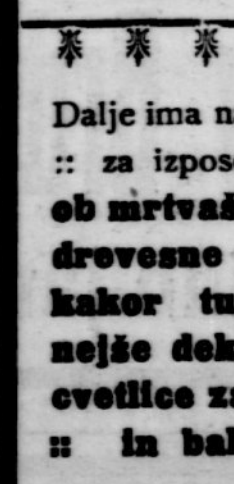
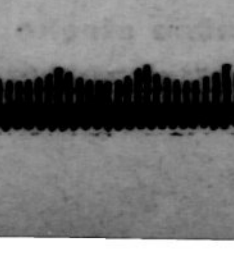
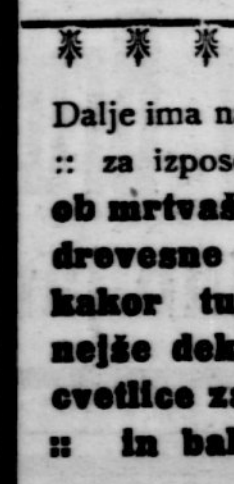
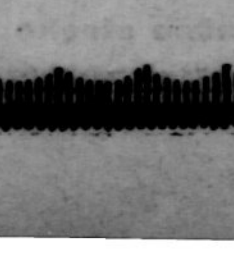
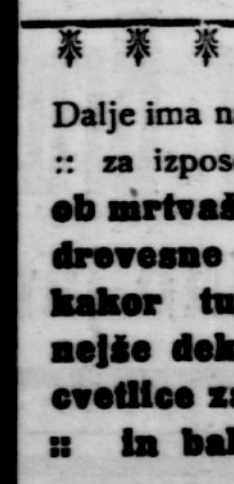
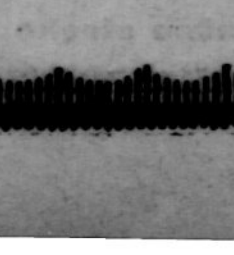
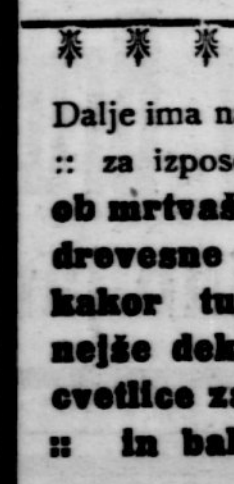
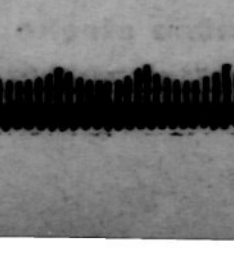
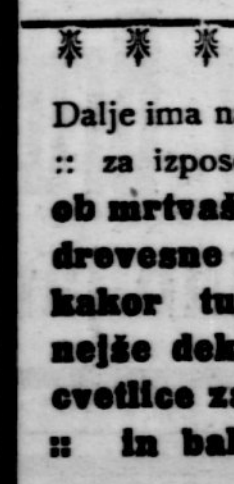
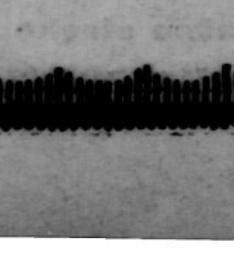
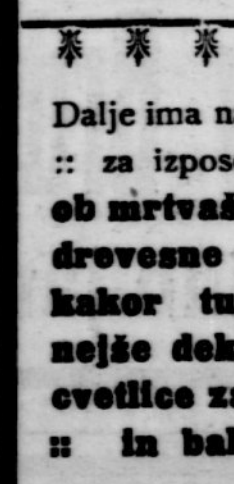
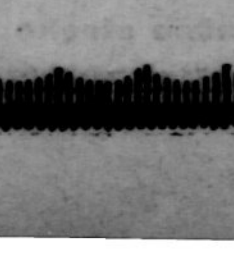
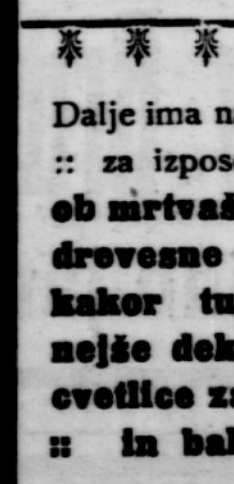
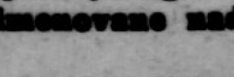
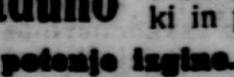
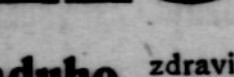
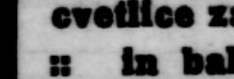
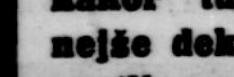
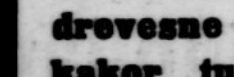
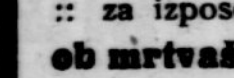
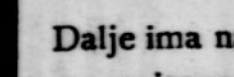
K 12-50—16-50.

Ivan Bizovičar

umetni in trgovski vrtnar
Ljubljana, Kolezijska ulica št. 16

priporoča slavnemu občinstvu svoje bogato opremljeno vrtnarstvo, kakor tudi okusno :: izdelane vence, šopke in trakove. ::

Motorno kolo

Puch, 2 1/2 HP, rabljeno, dobrodoče in ohranjeno, **proda zelo ceno.**

J. Weber, Prisojna ul. 1., III. nadst.
2605

Mlad trgovski pomočnik

manufakturi in mešane stroke, želi v svrhu izpopolnitve spremeniti dosedanje mesto. Vstop 15./8. ali 1./9. Ponudbe pod „Izobrazba/2623“ na upravn. „Slov. Naroda“.

Krojaška obrt v Ljubljani

se prodaja 2570

z vso opremo, pod nabavno ceno, m. promet K 1000 — 1500. Naslov pove upravištvo „Slovenskega Naroda“.

Išče se stanovanje

(večja in manjša soba s pritliklinami) Ponudbe poste restante: „Stanovanje št. 1000“, — Ljubljana gl. pošta. 2618

Dobrodoča 2614

gostilna v Ljubljani

se da na račun.

Pri gostilni je popolna koncesija. Kje, pove upravištvo „Slov. Naroda“.

Ali ste oženjeni?

Potem zahtevajte nove vzorce 3 za 1 K, 6 za 1 K 80 h, 12 za K, 3-4z ilustriran cenovnik, zdravniškimi nasveti gratis in franko (zaprtr 30 h) — I. Singe, higienična manu-faktura, Dunaj I, Wiesingerstr. 8 F

Proda se zaradi preselitve pod izredno ugodnimi pogoji lepa

enonadstropna hiša

z gospodarskim poslojem, sadovnikom in lepim poljem. Pripravna za vsako obrt ali tudi za gospodo, ker leži ob državni cesti v izredno lepem kraju. — Poizvedbe na naslov posestnika: Jos. Bizjak, orožn. stražmojster, Vojsnik pri Celju.

Jako ceno naprodam:

8 stelaž, 2 stekleni omari, 1 steklena stena za pisarno, 3 pudelni, 1 tehcnica, 3 lestve

Poizve se pri 2620

Franji Velikajne,
Sv. Jakoba nabrežje šteč. 29.

Pege

Zajamčeno učinkujoče sredstvo proti pegam je moja **krema proti pegam.**

Cena K 4.—. Popolna metoda, ki onemogočuje tudi nove pege. (Krema lotion in puder) K 8-50
Gospa Eliza Schröder-Bock, Dunaj I, Tuchlauben 21. oddelek 3.

Krojaškega pomočnika

sprejme Vekoslav Jesenšek, Zagorje ob Savi.

Pokoj s celým zaopatřením u intel. české rodiny v Lublani hledá slečna. Lask. nab. s udáním ceny pod zn „Česká ku-: chyně“ rest. hlavní pošta. : 2547

I Pohištvo železne in od medi

Najmodernejše postelje od medi, toaleta, umivalniki po tvorniških cenah. Modroci iz jeklene žice od K 10.— naprej. Pristne postelje od medi » » 70.— » Napol medene postelje » » 34.— » Otroške postelje » » 14.— » Medene karnise » » 3-50 » Umivalnik » » 5.— » Razložljive žel. postelje » » 14.— » Specialist za opremo hotelov, vil, sanatorijev. Ob sklicevanju na ta list 5% popusta. Na debelo **Cenovnik zastoj.** Na drobno. N. Hoffmann, Dunaj VI., Webgasse 29, telefon šteč. 10046.

Ledenice

z izborni hladilnic, močno cin-kasto pločevino, vložene s steklenimi ali mramornatimi deskami, nadajije hladilnice za gostilne, mesarje in mlekarne izdeluje strokovna tvrdka

V najem se odda pod ugodnimi pogoji manjša dobro vpeljana

trgovina z meš. blagom

v prometnem kraju na deželi ob Dolenjski železnici, z vsem potrebnim inventarjem, ki jo tudi lahko vodi ženska moč. Pismena vprašanja pod „A. M. 15.“ pošto teče Ljubljana. 2608

Vrtnarski učenec

poštenih staršev, najmanj 13 let star, ki je dovršil vsaj štirirazredno šolo ali I. gimnazijo, se sprejme takoj pri **Alojziju Korsika v Ljubljani.**

Na obroke zlata verižica

60 gramov težka, K 140.—, mesečno 4 K. Prve vrste srebrna ura s 3 srebrnimi pokrovi 14 K. Pošilja se na vse strani. Kdor bi rad ceno kupil uro in verižico, naj piše takoj **R. Lechner, Breclava (Lundenburg) 299** trgovina z zlatino.

Gostilna v Vipavi

oziroma hiša s celim gospodarstvom (njive in travniki) se da pod zelo ugodnimi pogoji s 1. januarjem 1914. v najem. Vprašanja na: 2383
Jakob Šemé, Dunaj V. Einsiedlergasse 34.

Trgovski pomočnik

več obeh dež. jezikov, zmožen vseh k trgovini spadaj. čih predmetov zmožen tudi knjigovodstva, star 20 let, **želi premeniti službo.** Kje, pove upr. „Slovenskega Naroda“.

8 novih lepih stanovanj

oddam za 1. november t. l.

Vsakdo, ki želi bivati v lepem, zdravem kraju, naj si jih ogleda v Sp. Šiški, Kolodvorska cesta št. 181, v bližini državnega kolodvora K vsakemu stanovanju pripada tudi del vrta.

3

Židovska ulica

3

3

Prodaja radi pozne sezije

po znatno znižani ceni

:: slavnike vseh vrst za dame in deklice. ::

Modni salon STUCHLY-MASCHKE.

Žalni klobuki vedno v zalogi.

Žalni klobuki vedno v zalogi.

3

3

Židovska ulica

3

Letna produkcija čes 2000 Lokomobil.

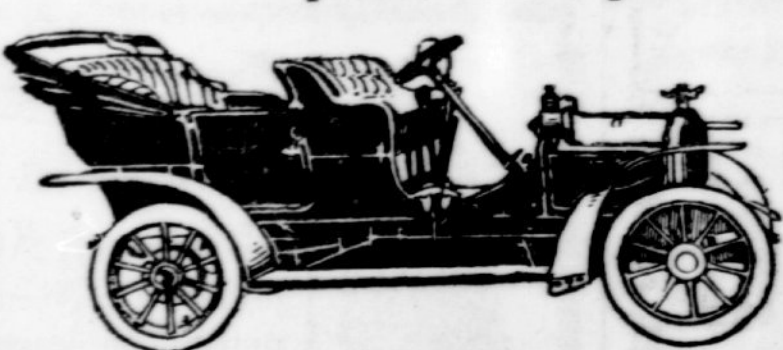
HEINRICH LANZ MANNHEIM
Naslov za brzojavke: LANZFILIALE DUNAJ.
Pisarna: DUNAJ VIII. Laudong-9. Tel. 18881 b.
Vročeparne-Lokomobile
z zaklopnim krmilom „Sistem Lentz“
zmožnost do 1000 PS.
Jednostavna postrežba. Največji prihranek.
Obisk inženirja in ponudbe brezplačno

Prva kranjska tovarna vozov Peter Keršič,

nasl. brata Oroszy

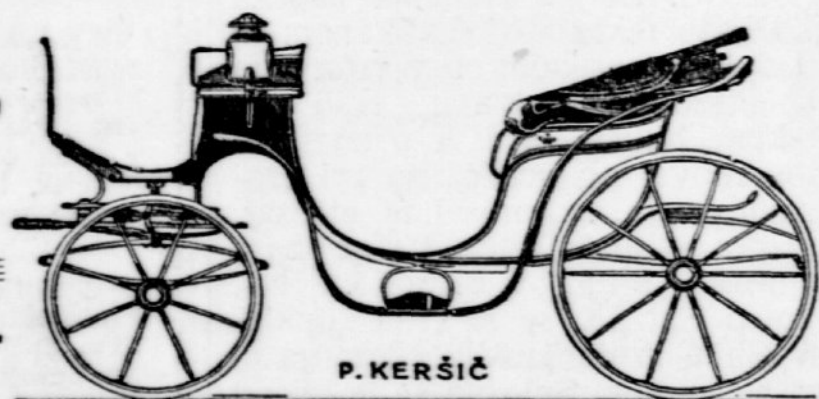
== v Spodnji Šiški pri Ljubljani ==

prodaja zaradi prevelike zaloge vozov, eno- in dvo-vprežne vozove pod ceno.

Obenem priporoča svojo bogato zalogo drugih vozov ter pošlje cenike brezplačno. Tudi vsa tozadevna popravila in dela se po najnižji ceni izvršujejo. 2611

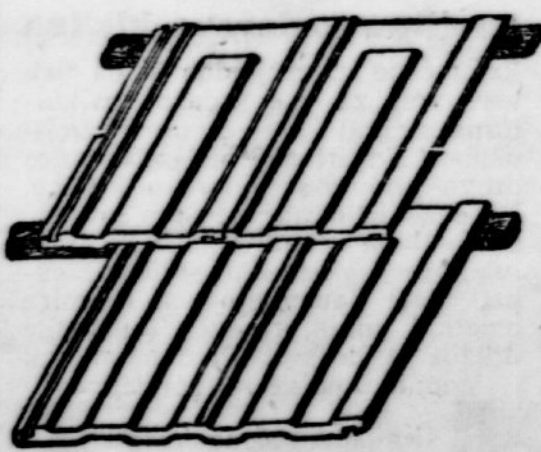
Tovarna izdeluje tudi avtomobilске karoserije za vse vrste avtomobilov.

P. KERŠIČ

Parna tovarna opeke v Brdu

p. Vič, tvrdke I. Knez v Ljubljani

priporoča svoje izdelke strojne zidne in vsakovrstne zarezne strešne opeke garantirano dobre in trpežne kakovosti po znižani ceni. Vzorce pošilja brezplačno. 579 Sprejema zastopnike.

Stanje denarnih vlog na knj. in tek. račun 31. dec. 1912:

:: **K 214,160.979.—.** ::

C. kr. priv.

Stanje denarnih vlog na hran. knjizice 30. junija 1913:

:: **K 70,092.599.—.** ::

Splošna prometna banka podružnica Ljubljana, preje J. C. Mayer

Centrala na Dunaju. — Ustanovljena 1864. — 29 podružnic. Vokal Marijin trg-Sv. Petra cesta (v hiši „Assicurazioni Generali“).

Delniški kapital in reserve 52,000.000 kron.

Preskrbovanje vseh bankovnih transakcij, n. pr.: Prevzemanje denarnih vlog na hranilne knjizice brez rentnega davka, kontovne knjige ter na konto-korent z vsakodnevnim vedno ugodnim obrestovanjem. — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kupovanje in prodajanje vrednostnih papirjev strogo v okviru uradnih kurznih poročil. — Shranjevanje in upravljanje (depoti) vrednostnih papirjev in posojila nanje.

Ustmena in pismena pojasnila in nasveti o vseh v bančno stroke spadajočih transakcijah vsakdar brezplačno.

Najkulantnejše izvrševanje borznih naročil na vseh tuzemskih in inozemskih mestih. — Izplačevanje kuponov in izžrebanje vrednostnih papirjev. — Kupovanje in prodajanje deviz, valut in tujih novcev. — Najemodaja varnih predalov samoshrambe (safes) za ognjevarno shranjevanje vrednostnih papirjev, listin, dragotin itd. pod lastnim zaklepom stranke. — Brezplačna revizija izžrebanih vrednostnih papirjev. — Promese za vsa žrebanja. Izplačila in nakazila v Ameriko in iz Amerike. 1660

Brzojavke: Prometna banka Ljubljana. — Telefon šteč. 41.

Statistika srednjih šol na Slovenskem in v Istri.

(Konec.)

Podporništvo.

Dohodki posameznih podpornih društev so seveda neenaki, a tudi ne sorazmerni s številom dijakov. Viri dohodkov so zelo različni. Nekateri zavodi imajo že velike glavnice, od katerih dobivajo precejšnje obresti; v tem oziru prednjačita gimnazija in realka v Celovcu. Drugi vir dohodkov so darila javnih korporacij, denarnih zavodov, raznih velikih podjetij, imovitih posameznikov, prispevki članov ter čisti dobiček raznih prireditev.

Deželni odbor kranjski je daroval gimnazijam 1300 K, realkama 250 K, koroški: gim. 200 K, realki 100 K, istrski: italijanski gimnaziji v Kopru 300 K (poleg 500 K ustanov) ter italijanskemu zavodu v Pazinu 6000 K. Italijanske srednje šole v Istri so torej dobile od dežele 7200 K podpore, hrvaške pa 400 K. Vrh tega je italijanska srednja šola v Pazinu deželna.

Od občin žrtvuje tržaška največ za srednje šole, seveda za italijanske. Mesto Trst vzdržuje gimnazijo, ki je letos razdeljena v dve, in dve realki. Razen tega je darovalo realki v Vodovodni ulici 1700 K za učne knjige, realni gimnaziji in realki v Pazinu 1000 K. Ljubljanska mestna občina je dala drugi gimnaziji 150 K, prvi gimnaziji nič, nemški gimnaziji 40 K, realki 200 K, vrh tega še plačuje najemnine in razne stroške za realno poslopje. Idrijska občina, prvotna vzdrževalka realka, je darovala 300 K; Pulj 2043 K 81 v za knjige na tamošnji italijanski realni gimnaziji, ki je prej bila občinska; Ptuj 100 K gimnazijskemu podpornemu društvu; občina Veprinac 100 K in Kastav 50 K občinski realni gimnaziji v Voloskem - Opatiji.

K javnim korporacijam spadajo tudi štajerski okrajni zastopi. Okrajni zastop v Šmarju je poklonil 1000 K podpornemu društvu slovenskih gimnazijskih razredov v Celju, mariborski 10 K društvu mariborske gimnazije.

Med slovenskimi denarnimi zavodi na Kranjskem najdemo raznoma malo darovalcev: hranilnica in posojilnica v Kranju tamošnji gimnaziji 30 K; kmetijska posojilnica ljubljanske okolice prvi in drugi gimnaziji po 100 K; mestna hranilnica v Novem mestu tamošnji gimnaziji 200 K; okrajna hranilnica in posojilnica v Idriji 200 K, Slapenska posojilnica v Vipavi 100 K, Notranjska posojilnica v Postojni 20 K, vse tri idrijski realki. Vsi slovenski denarni zavodi na Kranjskem so torej prispevali 750 K. Slovenske posojilnice na Štajerskem so se drugače postavile: Južnoštajerska hranilnica 500 K, posojilnica v Celju 500 K, hranilnica in posojilnica v Šmarju 100 K, ljudska hranilnica in posojilnica v Celju 50 K, posojilnica v Konjicah 20 K, vse za slov.-nem. gimnazijske razrede v Celju; hranilno in posojilno društvo v Ptuj 60 K in posojilnica v Mariboru 50 K mariborski gimnaziji. To je skupaj 1280 K od štajerskih slovenskih denarnih zavodov, ki razen tega veliko žrtvujejo za dijaške kuhinje, hranilno in posojilno društvo v Ptuj pa še vsako leto po več tisoč kron za visokošolce. Hrvaška »Posojilnica u Voloskom« je dala tamošnji realni gimnaziji 600 K.

Nemški denarni zavodi: kočevska hranilnica 400 K tamošnji gimnaziji; koroška hranilnica koroškim gimnazijam 1300 K in realki 1600 K; beljaška hranilnica tamošnji gimnaziji 400 K in nemškemu dijaškemu domu 600 K.

Italijanski denarni zavodi: tržaška hranilnica 1000 K tamošnji italijanski gimnaziji in 1500 K italijanski realkama.

Med darovalci se nadalje nahajajo: Za idrijsko realno c. kr. ministrstvo za javna dela 300 K, umrli maturant Milan Medica 100 K. Za 9 učencev male realne gimnazije v Voloskem - Opatiji »Bratov. hrv. ljudi u Istri« 150 K, podpornemu društvu istega zavoda dedič Josipa viteza Gorupa pl. Slavinjskega 1000 K; isti so darovali tudi hrvaškemu gimnazijskemu podpornemu društvu v Pazinu. Za nemško gimnazijo v Ljubljani »Südmark« 150 K, ljubljansko društvo za oskrbovanje revežev 430 K; za kočevsko gimnazijo knez Turjaški 1000 K, nem. Schulverein 400 K, trboveljska premogokopna družba 200 K, nemško gledališko društvo v Kočevju 200 K, »Südmark« 100 K; za beljaško gimnazijo c. kr. ravnateljstvo državnih železnic 400 K, nemški »Schulverein« 100 K, c. kr. naučno ministrstvo 300 K za poučne dijaške izlete; za

mariborsko realno generalno ravnateljstvo c. kr. priv. južne železnice 120 K. Za italijansko gimnazijo v Trstu trgovska in obrtna zbornica 500 K, borza 500 K; za italijansko srednjo šolo v Pazinu »Lega Nazionale« 500 K. Na italijanski realni gimnaziji v Pulju so profesorji položili temelj podpornemu društvu z zbirko 125 K.

Razne prireditve v korist podpornim društvom so donesle čistega dobička: predavanja na drugi gimnaziji v Ljubljani 83 K 55 v, v Kočevju 126 K 66 v, na nemški gimnaziji Trstu 117 K 29 v; dijaška telovadba v Idriji 297 K 38 v, v Pulju za nemško gimnazijo 804 K 16 v, za realno 392 K 70 v; plesi v Beljaku 103 K 54 v, v Kopru 605 K 92 v, na italijanskem zavodu v Pazinu 846 K 90 v, na nemški gimnaziji v Trstu 427 K. Na zadnjem zavodu se je priredil tudi večer z godbo in gledališko predstavo, ki je dal čistega dobička 766 K 58 v.

Nekateri zavodi imajo še poseben podporni fond za dijaška potovanja, tako gimnazija v Beljaku, Celovcu, italijanska realka v Trstu.

Sprejemni izpiti.

Sprejemni izpiti za srednje šole so na Hrvaškem odpravljani že od l. 1908. V Avstriji se še vedno zahtevajo, dasiravno je učiteljstvo ljudskih in srednjih šol proti njim. Ogromna večina slovenskih učencev mora sprejemni izpit delati celo iz dveh jezikov: slovenskega in nemškega, četudi je učni jezik v nižjih razredih slovenskih gimnazij na Kranjskem popolnoma slovenski, torej znanje nemščine nepotrebno za sprejem. Sicer vlada tudi v tem oziru neenakost in nejasnost v izvešjih. Starši, ki bi se hoteli iz izvešij poučiti o zahtevah za sprejemno izkušnjo, največkrat ne vedo, pri čem so. Jasno se izraža izvešje druge gimnazije v Ljubljani, ki pri učnem jeziku dodaja v oklepaju »slovenskem in nemškem«. Prva gimnazija pravi »slovenskem, oziroma nemškem«, kar bi se razumelo tako, da eni (Slovenci) delajo sprejemni izpit iz slovenskega, drugi (Nemci) pa iz nemškega jezika. Ker pa Nemcev ni več na zavodu, odkar je odcepljena nemška gimnazija, zato je tako izražanje napačno in moti roditelje. Izvešji gimnazij v Kranju in Novem mestu govorita samo o »učnem jeziku«, torej mora bralec misliti samo na en (= slovenski) učni jezik. Novomeško izvešje celo citira ministrski odredbi z dne 14. marca 1870., števil. 2370 in 27. maja 1884., števil. 8019, ki tudi govorita samo o enem učnem jeziku kot predmetu sprejemne izkušnje. Idrijska realka v izvešju sploh ne pove, kaj se zahteva pri sprejemnem izpitu, le v izpričevalu ljudske šole mora biti red iz učnega jezika (»slovenskega in nemškega«). Na slovensko - nemških razredih v Celju in Mariboru je sprejemni izpit iz obeh jezikov in izvešji to tudi jasno povesta. Kakšni so sprejemni izpiti v Št. Vidu, se iz izvešja ne spozna.

Na gimnaziji v Gorici se za sprejem v prvi razred s slovenskim učnim jezikom zahteva izpit samo iz enega učnega jezika in sicer je v oklepaju dodan slovenski. Ako je to mogoče v Gorici, zakaj pa ne na Kranjskem?

Deklice na srednjih šolah.

Razveseljiva činjenica je ukaženost slovenskega ženskega naraščaja in skrb staršev za izobrazbo deklet. Sicer je tudi ženski študij pri nas preveč humanističen in premalo urejen za praktične ženske potrebe. Ženske strokovne šole za šivanje perila in obleke, za risanje in prirezovanje krojev, za kuhanje in gospodinjstvo sploh, so pri nas še premalo znane. Ženski študij nosi nekako znak znanstvenega diletantizma. Diletantke so potem dostikrat tudi v gospodinjstvu mlade žene, bivše »višje deklke«, ki s svojo nepraktičnostjo in gospodinjstvo neizkušeno povzročijo marsikatero skrb mlademu možu. Toda to so menda le nekeke otroške bolezni naše ženske vzgoje, ki bodo polagoma prenehale. Gotovo je, da bo izobražena žena ob strani pametnega moža v kratkem spoznala in popravila pomanjkljivosti in enostranost svoje izobrazbe. Zato moramo pozdravljati dober obisk ljubljanskega deklškega liceja, ki ima več učenk, kakor nemški liceji v Celovcu, Gradcu in drugod. Mnogim deklicam pa licejski študij niti ne zadostuje ter se vpišejo v gimnazije in realka. Zadnja 3 leta imamo toliko deklic v prvih treh razredih gimnazij, da bi ž njimi že na polnili po en I., II. in III. razred. Tudi Hrvatice je nekaj (24), kakor kaže tabela.

Ustanov je na liceju bilo 16 s skupnim zneskom 5803 K. Podpornega društva na liceju ni, ker odločilni

krogi mislijo, da je licej samo za bogata dekleta. Tu ravno tiči glavna napaka naše deklške vzgoje. Bogatih deklet, ki bi lahko študirale radi izobrazbe same, Slovenci nimamo znabiti niti 20. Zato je v liceju in je bilo v nekdanji višji deklški šoli večina uradniških in drugih hčera srednjega stanu, ki bi jim trebalo strokovne izobrazbe za praktične poklice in za gospodinjstvo, pa se vzgajajo, kakor bogatkinje in se tudi navzamejo bogataških potreb in manir, ter se pozneje dostikrat ne morejo vživet v skromnejše razmere.

SANATORIUM „EMONA“

v Ljubljani, Komenskoga ulica 4.

Privatno zdravilišče za notranje in kirurške bolezni. Porodnišnica. Medicinalne kopeli. Lastnik in voditelj: Dr. Fr. Derganc, primar. I. kir. odd. drž. bol.

Prva slovenska izdelovalnica mostov, živalskih in drugih tehničnih za trgovino in obrt, stavbeno in umetno ključavničarstvo.

Iv. Rebek
Celje, Poljska ul. št. 14, priporočila svoje tehnike. Ceniki na razpolago brezplačno in franko.

Pozor! Pozor!

Drože (Presgerm)

Naznanjam vsem odjemalcem za Drože, da sem preselil svojo znano tovarno v lastno hišo na Krakovski nasip št. 26 ter jo uredil na vodno silo s turbino, zato mi je mogoče, postreči brez konkurence po nizkih cenah in z najboljšim blagom. — Opozarjam pa, da moje materične drože so za 50% boljše od vsakih špirtitnih drož. Špirtne so mehke in vsebujejo vodo, zato jih nudi konkurenca po 80 vin.

Pričakujem cenjenih naročil in beležim s spoštovanjem

Makso Zaloker

tovarnar drož 3627

v korist družbi sv. Cirila in Metoda.

Mnogo milijonov konzervnih steklenic vkuhalnih aparatov

Rex

poceni domače konzerve.

Novo iznajdba: Dreyerjevi aparati za sadni sok »REX«. Dobiva se posebej za konzerviranje steklenic »REX«; družba za konzervne steklenice Romburg & S. H. Glavna zaloge: Dunaj VII., Neubaugasse 41. Tel. 33435. Nekaj prodajališč se še odda.

Proti zobobolu in gnjilobi zob

izborne delujoče dobro znana antiseptična

Melusine ustna in zobna voda

ki utrdi dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust.

1 steklenica z navodilom 1 krona.

Deželna lekarna Milana Leusteka v Ljubljani, Realjeva cesta št. 1.

Poleg Franc Jožefovega jubilejnega mostu. V tej lekarni dobivajo zdravila tudi člani bolniških blagajen juž. železnice, c. kr. lobačne tovarne in okr. bol. blagajne v Ljubljani.

Melusine-ustna in zobna voda.

Sunja, Hrvaško, 22. februarja 1908.

Blag. gospod. lekarnar!

Prosim vlijudno, pošljite mi zopet tri steklenice vaše izborne delujoče antiseptične melusine-ustne zobne vode, katere je neprekosljivo sredstvo zoper zobobol, utrja dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust. Za ohranjenje zob in osveženje ust je bom vsakomur kar najbolje priporočal.

Spoštovanjem

Mato Kaurinovič, hr. poštni mehtar

A. KUNST
Ljubljana
Zidovska ulica št. 4.
Velika zaloga obuval

lastnega izdelka za dame, gospode in otroke je vedno na izbero.

Vsakič naročila se izvršujejo točno in po nizki ceni. Vse mere se shranjujejo in zaznamujejo. — Pri zunanjih naročilih naj se blagovoli vorce poslati. 40

Dobro blago se samo hvali!

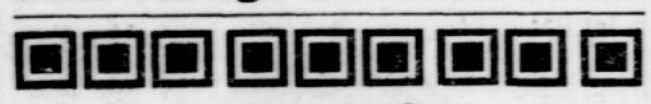
G. F. JURÁSEK

lastnik zaloge prvovrstnih glasovirjev, pianin in harmonijev, zavod za vglasčevanje ter popravila glasovirjev in vseh glasbil,

Ljubljana, Poljanska c. 13.

S 1. avgustom povečam in razširim svojo zalogo ter jo preselim iz l. nadstr. v prodajalne prostore v isti hiši. Prodajal bom tudi vse glasbene instrumente, ter vse potrebščine. Posojevalnina ter mesečni obroki. Najnižje cene. Ko je instrument izplačan, ne zahtevam obresti. — Iščimo realne tverde.

Dobro blago se samo hvali!

Josip Stupica

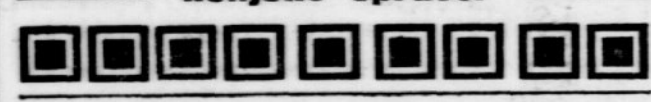
jermenar in sedlar
v Ljubljani, Slomškova ulica št. 6.

Priporočam svojo bogato zalogo najrazličnejših

konjskih oprav

krasno opremljene
kočije, druge vozove in najrazličnejšo vprežno opremo

katero imam vedno v zalogi, kakor tudi vse druge v sedlarsko obrt spadajoče potrebščine, že obrabljene vozove in konjske oprave.

Svoji k svojim! Zastonj

dobi vsak 1 ploščo in 200 igel, ako naenkrat naroči 6 plošč.

: Zastonj :

dobi vsakdo 1 album in 200 igel, ako naenkrat naroči 10 plošč.

Gramofoni že od 21 K naprej
Avtomati že od 80 K naprej

tudi na prav primerne mesečne obroke. Posebno ugodni nakup za gg. gostilničarje. Vsa popravila gramofonov izvršujem v svoji lastni delavnici točno in solidno. — Glavni zastopnik največjih tvornic, kakor znamke Angel Zonophon, Favorite, Odeon, Junbo idr.

Preprodajalci dobijo popust.

Zahtevajte cenik, pošljem ga zastonj.

Fr. P. Zajec

Ljubljana, Stari trg 9.

Specialna trgovina finih ročnih del

TONI JAGER

v Ljubljani,
Zidovska ulica št. 5.

Originalni starokranjski vzorci

porabljeni v usnjati aplikaciji na blazinah, torbah in pasovih.

Kot specialiteta samo pri meni.

Orarskega pomočnika

v delu spretnega in zanesljivega,
sprejme takoj,
Janko Jazbec, urar, zdravilišče Lovran, Istra.

Vsakovrstne slamnike

od priprostih do najfinejših
priporoča 1840
Franc Cerar
tovarnar slamnikov

v Stobu, pošta Domžale pri Ljubljani.
Cene primerno nizke.

Gramofonske plošče

Triglav-Rekord in Sava-Rekord
z najnovjšimi slovenskimi posnetki
so izšle in se dobe v

ateljeju za gramofone

A. Rasberger, Ljubljana

Sodna ulica št. 5.
Največja zaloga godbenih avtomatov in gramofonov.

Cen. gg. gostilničarjem posojujem godbene avtomate brez vsakega plačila in dajem še od nabranega denarja odstotke. — Kdor rabi tedaj avtomat, naj se zgleda — tudi pisмено. Ako imate gramofon, pišite po seznam naj-novjših plošč.

Lasne kite

najfineje kakovosti po 5, 7, 9 in 12 kron — vse vrste lasne podlage in mrežice — barva za lasa in brado „Neril“ po 2 in 4 K — toaletne potrebščine — lasulje, brade in druge potrebščine za maskiranje, vse po zelo zmernih cenah priporočam

Štefan Strmoli

brivec in lasničar
Ljubljana, Pod Trančo št. 1,

(vogal Mestnega in Starega trga).

Izdeluje vsa lasničarska dela solidno in okusno. Kupuje zmešane in rezane ženske lase

Že od l. 1868 slajno preizkušeno

Bergerjevo medicinsko kotranovo milo

tvrdke G. HELL & COMP.

priporočam od najodličnejših zdravilnikov, se v skoro vseh evropskih državah s slajnim uspehom rabi proti

izpuščanjem vsake vrste

zlasti proti kroničnim in letajem na glavi in parazitarnim izpuščanjem. Bergerjevo kotranovo milo olajša 40 odstotkov lažnega kotranja in se bistveno razlikuje od vseh drugih kotranovih mil, kar jh pridno na trg.

Pri trdovratnih boleznih se obrnite na jako učinkovito Bergerjevo kotranovo-žvepleno milo.

Miloje kotranovo milo za odstranitev vseh nečistoč proti izpuščanjem na koži in na glavi pri otrokih ter kot neprekosljivo kosmetično umivalno in kopalno milo za vsakdanjo rabo je:

Bergerjevo glicerino-kotranovo milo.

Za radikalno zdravljenje proti izpuščanju las in boleznim lasišča rabimo

Bergerjevo tekoče kotranovo milo.

Izvrstni uspehi kot odlična kožna sredstva dosejajo nadalje Bergerjeva medicinska mila brez kotranja:

Bergerjevo boraksovo milo

proti ogreva, pogam in prižgem ter kompozicije s benzoem, žveplom, žveplanim mlekom, nabolom in timolom in druga v brošuri priporočana.

G. Hell & Comp., Dunaj, I., Silberstrasse 8.

Stalni 2546 krajevni agenti

zmožni nemščine se sprejmejo ali pa nastavijo s stalno plačo za prodajanje dovoljenih srečk v Avstro-Ogrski. Ponudbe pod „MERKUR“, Brno, Neugasse Nr. 20.

Pozor! Pozor!

Vsled preselitve oddajam svojo dobro idočo

trgovino z meš. blagom

Treba je le nekaj tisoč kron drugo pa na obroke. Ker je bodočnost zasigurana, iščem samo resne in poštene kompetente. Trgovina se nahaja v bližini mesta Ljubljane in sicer na eni najbolj obljubljenih cest. Ponudbe naj se pošiljajo na upravnitvo „Slov. Naroda“ pod „Srečna bodočnost št. 3000/2584“.

Odda se v najem s 1. januarjem ali takoj staroznana 2524

gostilna

Od kolodvora je oddaljena 4 minute, od farne cerkve 1 minuto. Gostilna obstoji iz 4 sob, kleti, ledenice in lepega senčnatga vrta za goste. Več se izve pri lastniku Emanuel Tomšič, v Trebnjem na Dolenjskem. 2511

Renomirana pivovarna 2511

išče zastopnika

za Idrijo in okolico ter Dolenjsko pod zelo ugodnimi pogoji. Gostilničarji z dobrimi zvezami in prostorom za ledenico imajo prednost. — Ponudbe pod „Stalen zaslužek“ na upravnitvo „Slovenskega Naroda“.

Resna ženitna ponudba!

Trgovec, star 38 let, želi znanja s trgovsko naobraženo gospico ali vdovo brez otrok, s premoženjem čez 10.000 K v svrhu takojšnje ženitve ter prevzetje dobro idoče trgovine v prijaznem in lepem primorskem mestu. Cenj. dopisi do 31. t. m. pod „Resnost 38/2548“ na uprav. „Slov. Naroda“.

1995 Prva domača tovarna

omar za led Simona Praprotnika

v Ljubljani, Jenkova ulica št. 7.

Prevzemajo se vsa v stavbno in pohištveno: mizarstvo spadajoča: dela, katera se točno in po najnižjih cenah izvršujejo.

Velika zaloga gostilniških okroglih miz.

Ceniki se pošiljajo na zahtevo brezplačno in poštne prosto.

G. Skrbic Zagreb, Ilica 40.

Tvornica žaluzij rolet, lesenih in železnih vetrnic

Telefon 492.

Ceniki in troškovnik na zahtevo brezplačno.

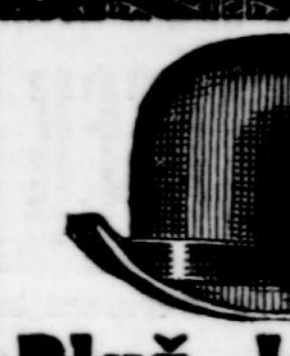
48 urah Hernial-Dragee

Škatlja (100 kom.) K 5.—. 2 škatlji za 13 eno zdravljenje. — Izdeluje

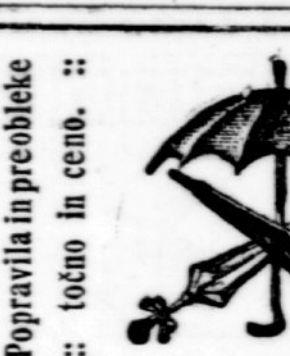
Delta Laboratoire de Produits Chimiques à Paris
Dobiva se pri gen. zalogi za Avstro-Ogrsko: Lekarna Mariahilf, Rudolfsplatz, VI. Liszt Ferenc-tér 20 po povzetju ali ako se znesek pošlje napre.

Stampilije
vseh vrst za urade, društva, trgovce itd.
Anton Černe,
graver in izdelovatelj kavčkovih stampilij
Ljubljana, Šelenburgova ulica 1.
Ceniki franko. Ceniki franko.

Blaž Jesenko
Ljubljana, Stari trg 11
priporoča
klobuke, slamnike
cilindre, čepice itd.
najnovejša fasone
po najnižji ceni.
Ilustrovani ceniki zastoj in poštne prosto.

Jos. Vidmar
Ljubljana
Pred Skofijo 19 — Prešernova ulica 4.

domačega izdelka priporoča
tvornica dežnikov in solnčnikov
Jos. Vidmar
Ljubljana
Pred Skofijo 19 — Prešernova ulica 4.

Teodor Korn
(poprej Henrik Korn)
pokrivalet streh in klepar, vpeljalet strelodvodov, ter instalater vodovodov
Ljubljana, Poljanska cesta št. 8.
Priporoča se sl. občinstvu za izvrševanje vsakršnih kleparskih del ter pokrivanje z angleškim, francoskim in tuzemskim škrljem z
asbest-cementnim škrljem (Eternit) patent Haischek z izbočno in ploščnato opeko, lesno-cementno in strešno opeko.
Vsa stavbinska in galanterijska kleparska dela v priznani solidni izvršitvi.
Hišna in kuhinjska oprava. Posteljena posoda.
Poprave točno in ceno.
Proračuni brezplačno in pošt. prosto.

Najboljši in najcenejši nakup!
Fr. P. Zajec
Ljubljana, Stari trg 9.

Predno se obrnete drugam, oglejte si mojo bogato zalogo pravih, najfinjših švicarskih ur iz zlata in srebra, ure za dame z diamanti in briljanti, zapestnice, uhane, vratne verižice, poročne in druge prstane, krasne nastavke iz kina srebra, namizna orodja itd.
Zahtevajte cenik, pošljem ga zastonj!
Vsa popravila izvršujem v svoji lastni delavnici točno in solidno.

Sobna oprava

se zaradi odpotovanja 2487
cenó preda na Poljanski cesti št. 41, L. nadstropje, levo.

Kemična tvornica Traiskirchen pri Dunaju, Lieblein & Co.

Cementna malta, beton, apnena malta napravi neprodorne za vodo samo

STEARIT

(obl. varovano.) 2291

Najidealnejše sredstvo za osušenja vseh vrst zadržanje talne vlažnosti.

Nepremočljive fasade z apneno malto.

Zastopstvo in zaloga: F. P. Vidic & Comp., Ljubljana

Ljudevit Borovnik
puškar v Borovljah (Ferlach) na Koroškem.

se priporoča v izdelovanje vsakovrstnih pušk za lovce in strelce po najnovejših sistemih pod popolnim jamstvom. Tudi predeluje stare samokresnice, sprejema vsakovrstna popravila, ter jih točno in dobro izvršuje. Vse puške so na c. kr. preskuševalnici in od mene preizkušene. — Ilustrovani ceniki zastoj.

Zajamčen uspeh
ali denar nazaj.
Zdravniški izkaz
o izvršnem učinku.
Bujne, lepe prsi
dobite ob rabi med.
Dr. A. Rixa kreme za prsi
oblastveno preiskano, gar. neškodljivo za vsako starost, zanesljiv uspeh. Rabi se zunanje. Poizkusna pušica K 3, velika pušica, zadostna za uspeh K 8.—
Razpošiljanje strogo diskretno. 2379
Kos dr. A. Rixa, laboratorij, Dunaj IX., Berggasse 17/E
Zaloga v Ljubljani: Lekarna pri „Zlatem jellenu“, drogeriji Kanc in „Adrija“.

Narodna knjigarna
v Ljubljani
Prešernova ulica št. 7.

priporoča
kanceliski, konceptni, dokumentni, ministrski, pisemski, ovitni in barvani papir
Rasete s pisemskim papirjem.
Trgovske knjige
v vseh velikostih, črtane z eno ali z dvema kolonama, vezane v papir, platno ali polusnje.
Odjemalne knjižice po različnih cenah.
Zaloga šolskih zvezkov in risank.
Zavitke za urade v vseh velikostih.
Velika izber
vseh pisarniških potrebščin, svinčnikov, peres, poročnikov, radirk, kamničkov, tablo, goble, črnila itd.
Barve za šole in umetnike.
Razglednice
pokrajinske, humoristične, umetniške vseh vrst, od najpreprostejših do najfinjših.
Albumi za slike in dopisnice, vezane v platno in v umajo.
Poetijske knjige.
Podobice za otroke.
Leseni okvirčki za razglednice.
Risane deske, trikotniki, palete, risalna ravnila, tuše, čopiča.
Note in tintniki.

Perje

za postelje in puh
priporoča po najnižjih cenah

EMIL KRAJEC

preje F. Hiti

Pred Skofijo št. 20.

Zunanja naročila se točno izvršujejo.

Ustanovljeno 1848.

Parno barvarstvo

ter kemično čiščenje in

snaženje oblek.

Apretura sukna.

JOS. REICH

Poljanski nasip - Ozka ulica št. 4.

Sprejemališče

Selenburgova ulica št. 3.

Postrežba točna. Solidne cene.

! 500 kron !

Vam plačam, ako moj uničevalec korenin balzam RIA Vaših kurjih očes, bradavic, otiščancev ne odstrani v 3 dneh brez bolečin. Cena lončka z garancijskim pismom 1 K. Klemen, Košice 1, Postfach 12/64 Ogrsko

Hiša
s 3 lepimi stanovanji, 2 leti stara, z vodovodom in lepim vrtom ob periferiji, toda še v mestu Ljubljani, proti jugu ležeča se ugodno prodaja. — Eventuelno se zamenja za malo posestvo v okolici. Naslov pove uprava „Slov. Naroda“. 2514

Trgovska oprava

(za špecerijsko trgovino) skoro popolnoma nova (ker le kratek čas rabljena)

se takoj prodaja.

Več se izve pri tvrdki 2439

A. Krisper, Ljubljana, Mestni trg.

Starejši zakonski par

brez otrok 2556

išče stanovanje

z 2 sobama in vsemi pripadki v bližini

pošte ali Zvezde za november t. l.

Ponudbe pod „Mir“ upr. „Slov. Naroda“.

Administrativni uradnik

z dolgoletno prakso, zelo dobrimi spricčevali, nemškega, slovenskega in hrvaškega jezika zmožen, v knjigovodstvu, korespondenci, vodstvu blagajne in vseh drugih pisarniških poslih dobro izvežban, išče primerne službe. Vstop lahko takoj. Ponudbe pod znamko „Administracija/2566“ na upr. „Slov. Naroda“ do 1. avgusta t. l.

Drva

mehka in trda, (suha); radi pomanjkanja prostora znižane cene. Dostavijo se na zahtevanje tudi na dom. 257

Parna žaga SCAQUETTI, za skladiščem državnega kolodvora.

Hiša v Spodnji Šiški

tik državne ceste, kjer se sedaj dobro obiskana 2442

gostilna, špecerijska trgovina in tobakarna izvršuje, z velikim salonom in lepim gostilniškim vrtom

je takoj za prodati.

Kje, pove upravnitvo „Slov. Naroda“.

Zoplice cesarja Franca Jožefa

kopališče Laški trg,

postajališče brzovalkov, najtoplejši vrelc Stajerske, enakega učinka kakor Gastein s stalnim dotokom, torej **zvidana radioaktivnost**, veliki zdravilni uspehi, gozdovita pokrajina, tudi ravna izprehajališča. Ob veliki seziji vsak dan vojaški koncert, civilne cene, prospekti gratis. 2463

Zapomni si: prinesiti moraš samo cigaretni papir ali stročnice

„OTTOMAN“

in ne daj se zavajati z enako izgledajočimi ponaredbami slabe kakovosti.

Zahtevajte zastonj in polnopravno pravo moj bogata katalog s 4000 slikami o urah, zlatih in srebrnih, godbenih, jeklenih, umetnih in monumentalnih predmetov, orožja itd.

G. in kr. dvorni dobavitelj JAN KONRAD

razpošiljalnica, Most št. 2368 (Češko).

Prave hvarske niklaste remonitorske ure na sidro, sistem Roskopf K 5—, 3 komade K 14—, registrirane »Adler-Roskopf« niklaste remonitorske ure K 7—, prava srebrna remonitorska ura K 8-40. Brez risal! Zamenjava dovoljena ali denar nazaj.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica.

Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z manjšajočimi se 12 vplačili.

„SLAVIJA“

... vzajemno zavarovalna banka v Pragi. ...

Rezervni fond K 58.461.432-56 — Izplačano odškodnine in kapitalije K 123.257.695-77

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovensko-narodno upravo.

Vsa pojasnila daje: čigar pisarne so v lastni bančni hiši

Generalno zastopstvo v Ljubljani v Gosposki ulici šte. 12.

Zavaruje poslopja in premoženje proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Pozor! Sprejema tudi zavarovanja proti vlomski tatvini pod zelo ugodnimi pogoji. — Zahtevajte prospekte!

Najboljši češki nakupni vir.

Ceno posteljno perje!

1 kg. sivga, dobrega, puljenega 2 K; boljšega 2-40 K; prima polbelega 2-80 K; belega 4 K; belega puhastega 5-10 K; kg večinega snežnobelega, puljenega, 6-40 K, 8 K; kg puha, sivga 6 K, 7 K, belega, finega 10 K; najfinejši prsi puh 12 K. Naročila od 5 kg naprej franko.

Zgotovljene postelje iz gostonitega rdečega, monkinga, pernica 180 cm dolga, 120 cm široka, z dvema zglavnicama, 80 cm dlj, 60 cm šir., polnjena z novim, sivim, prav stanovitnim puhaštim perjem 16 K; napol puh 20 K; puh 24 K; posamezne pernice 10 K, 12 K, 14 K, 16 K, zglavnice 3 K, 3-50, 4 K, Pernica, 200 cm dolga, 140 cm šir. 13 K, 14 K 70, 17 K 80, 21 K, zglavnica, 90 cm dolga, 70 cm šir. 4 K 50, 5 K 20, 5 K 70, spodnja pernica iz močnega, črtastega gradla, 180 cm dolga, 116 cm šir. 12 K 80, 14 K 80. Razpošilja se po povzetju, od 12 K naprej franko. Lahko se franko zamenja za neugajajoče se vrne denar. — Natančni cenovniki gratis in franko. S Benisch, Dešenice št. 767, Češko.

Konfekcijska trgovina in zavod za izdelovanje oblek po meri

A. KUNC

Ljubljana

priporoča svoje izborne izdelke vsakovrstnih

poletnih oblačil.

Strogo solidna postrežba. Najnižje, stalne cene.

Ilustrovani ceniki na razpolago.

C. kr. avstrijske državne železnice.

Izvlaček iz voznega reda.

Veljaven od 1. maja 1913.

Postaja: Ljubljana južni kolodvor.

Odhod.

6-54 zjutraj. Osební vlak na Kranj, Trz, Jesenice, Gorico, Trst, Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Celovec, St. Vid ob Glini, Dunaj.

7-32 zjutraj. Osební vlak na Grosuplje, Kočevje, Trebnje, St. Janž, Rudolfovo, Stražo - Toplice.

9-09 dopoldne. Osební vlak na Kranj, Jesenice, (z zvezo na brzovlak na Beljak, Inomost, Solnograd, Monakovo, Köln, Celovec, Linc, Dunaj, Prago, Draždane, Berlin.) [direktni voz Reka-Opatija-Solnograd.]

11-30 dopoldne. Osební vlak na Kranj, Trz, Jesenice, Gorico, Trst, Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Solnograd, Celovec, Dunaj.

1-20 popoldne. Osební vlak na Škofjo Loko, Kranj, Radovljico, Jesenice. (Zabavni vlak, vozi samo ob nedeljah in praznikih.)

1-30 popoldne. Osební vlak na Grosuplje, Kočevje, Trebnje St. Janž, Rudolfovo, Stražo - Toplice.

3-40 popoldne. Osební vlak na Kranj, Trz, Jesenice, Gorico, Trst, Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Celovec.

6-35 zvečer. Osební vlak na Kranj, Trz, Jesenice, Trbiž. Na Jesenicah zveza na brzovlak na Beljak, Inomost, Solnograd, Monakovo, Vlissingen, (London), Celovec, Linc, Dunaj.

7-46 zvečer. Osební vlak, na Grosuplje, Kočevje, Trebnje, St. Janž, Rudolfovo.

10-01 po noči. Osební vlak na Kranj, Jesenice, Gorico, Trst. Na Jesenicah zveza na brzovlak na Beljak, Franzensfeste, Inomost, Solnograd, Monakovo, Linc, Prago, Draždane, Berlin.

Prihod.

7-25 zjutraj. Osební vlak iz Trsta, Gorice, Jesenice, z zvezo na brzovlak iz Berlina, Draždane, Prage, Linca, (Londona) Vlissingena, Monakovega, Solnograda, Inomosta, Beljaka, Trz, Kranja.

8-59 zjutraj. Osební vlak iz Rudolfovega, St. Janža, Trebnjega, Kočevja, Grosupljega.

9-52 dopoldne. Osební vlak iz Trbiža, Jesenice, z zvezo na brzovlak iz Dunaja, Linca, Celovca, Monakovega, Solnograda, Inomosta, Beljaka.

11-14 dopoldne. Osební vlak iz Gorice, Jesenice, Dunaja, Linca, Celovca, Beljaka Trz, Kranja.

3-00 popoldne. Osební iz Straže-Toplice, Rudolfovega, St. Janža, Trebnjega, Kočevja, Grosupljega.

4-33 popoldne. Osební vlak od Trsta, Gorice, Trbiža, Jesenice, Linca, Celovca, Solnograda, Franzensfeste, Beljaka, Trz, Kranja.

5-51 zvečer. Brzovlak iz Jesenice z zvezo na brzovlak iz Berlina, Draždane, Prage, Dunaja, Linca, Celovca, Kölna, Monakovega, Solnograda, Inomosta, Franzensfeste, Beljaka, (direktni voz Solnograd-Opatija-Reka).

8-16 zvečer. Osební vlak iz Trsta, Gorice, Trbiža, Jesenice, Dunaja, Linca, Celovca, Beljaka, Trz, Kranja.

9-00 zvečer. Osební vlak iz Jesenice, Radovljice, Kranja, Škofje Loke. (Zabavni vlak, vozi samo ob nedeljah in praznikih.)

9-16 po noči. Osební vlak iz Straže-Toplice, Rudolfovega, St. Janža, Trebnjega, Kočevja, Grosupljega.

11-31 po noči. Osební vlak iz Trsta, Gorice, Trbiža, Jesenice, Celovca, Beljaka, Kranja.

Postaja: Ljubljana drž. kolodvor.

Odhod na Kamnik: 7-32, 11-50, 3-12, 7-15, (11-20 ob nedeljah in praznikih).

Prihod iz Kamnika: 6-42, 11-00, 2-41, 6-15, (10-30 ob nedeljah in praznikih).

C. kr. državno-železniško ravnateljstvo v Trstu.

Popoln, brezhibno ohranjen aparat za izdelovanje plina

(Luftgas), sistem Syrius za 25 plamenov, z vsemi pritiskinami, se zaradi uvedbe električne luči ceno proda.

Proda se tudi 2472

Prachnerjev sejalni stroj in slamoreznica.

V Ameriko in Kanado

CUNARD LINE.

Carpathia iz Trsta dne 27. julija 1913.
Ivernia iz Trsta dne 10. avgusta 1913.
Saxonia iz Trsta dne 24. avgusta 1913.

iz Liverpoola:

Campania dne 26. julija, 16. avgusta, 6. in 27. septembra 1913.
Lusitania dne 2. in 23. avgusta, 13. septembra, 4. oktobra, 1913.
Mauretania dne 9. avgusta, 30. avgusta, 20. sept., 11. oktobra 1913.
Germania dne 12. avgusta, 9. septembra, 18. oktobra 1913.
Coronia dne 26. avgusta, 23. sept. 25. oktobra 1913.

Pojasnila, vozne karte:

Andrej Odlasek, Ljubljana, Slomškova ul. 25
Dunaj I, Kärntnering 4, Trst, Via Ghega 8, pri vseh agenturah v deželnih glavnih mestih, vseh potovalnih pisarnah, pri tvrdki Thomas Cook & sin, pri vseh Lloydovih agenturah in agentih Dalmatie. — Cene: III. razred Trst-New York: za v Kanado potujoče K 120 za prostor, za v Združene države potujoče K 140 s pristojbino za osebo.

Milijoni rabijo proti

kašlju

hripavosti, kataru in zasleženju, krčnemu in oslovskemu kašlju, nego slastne

Kaiserjeve prsne karamele

s „trema jeklami“

6050 not. poverjenih izpričeval od zdravnikov in zasebnikov jamčuje gotov uspeh. Izredno prijetni in slastni bonboni. 1562

Zavitek 20 in 40 vin, štaktija 60 v. Prodaja jih v Ljubljani:

Ubald pl. Trnkoczy, lekarna. Rih. Sušnik, lekarna. Dr. G. Piccoli, lekarna. Deželna lekarna. Mr. Ph. And. Bohine, lekarna pri kromi. Mr. Ph. Jos. Čizmar, lekarna. Ant. Kane, drogerija. B. Cvančara, drogerija „Adrija“.

Daniel Pirc, lekarna Idrja. J. Bergmann, lekarna. Novo mesto. C. Andrejanič, lekarna. Novo mesto. Jur. Hus, lekarna pri Mar. P. V. peva. N. an. Wechs, lekarna. Metlika. A. Roblek, lekarna. Radovljica. Hinko Brilli, lekarna. Litija. Karel Savnik, lekarna pri „Sv. Trojici“. Kranj. Fr. Baccarich, lek. Postojna. Jos. Močnik, lekarna. Kamnik. F. Burdych, lekarna. Še. Luki. Mg. Ph. B. Lavicka, lekarna. Trz. Ph. Mr. E. Koželj, lekarna. Jesenice. V. Arko, trgovec. Senožeče. Jos. Rudolf, drog. Litija. J. Kandušar, trg. Menges. Jos. Ancik, lekarna v Ribnici. J. R. Hočvar, lek. na Vrhniki.

Narodna knjigarna v Ljubljani

priporoča sledeče knjige:

Aleš iz Razora. Povest. Spisal Ivan Cankar. Cena broš. 1 K 50 v., vez. 2 K 50 vin., s pošto 20 vin. več.

Atila v Emoni. Romanca. Napisal Ant. Askerc. Cena broš. 1 K 40 vin., vez. 2 K 40 vin., s pošto 10 vin. več.

Brodkovski odvetnik. Romanca. Češki spisal V. Beneš-Sumavsky. Cena broš. 1 K 50 v., vez. 2 K 50 v., s pošto 20 vin. več.

Cez trnje do sreče. Romanca. Spisal F. Senčar. Cena broš. 1 K 20 vin., vez. 2 K 20 vin., s pošto 20 v. več.

Greh in smeh. Zabeljene in osoljene kratkečassnice. Zbral Tinček Hudaklin. Cena 1 K, s pošto 10 v. več.

Gospod Žabar. Humoristično-satirične in resne slike iz sedanosti. Spisal Luigi Calco. Cena broš. 80 v. s pošto 10 vin. več.

Gospod Bucek. Humoristično-satirične in resne slike iz sedanosti. Spisal Luigi Calco. Cena broš. 70 vin., s pošto 10 vin. več.

Kralj Matjaž. Zgodovinski roman. Spisal Fran Remec. Cena broš. 2 K, vez. 3 K, s pošto 20 v. več.

Lepi striček. (Bel-ami). Roman. Francoski spisal Guy de Maupassant, prevlel Oton Župančič. Cena broš. 3 K 50 v., vez. 4 K 70 v., s pošto 20 vin. več.

Ljubezen in junaštva strahopetnega praporščaka. Zgodovinska povest. Cena broš. 80 vin., vez. 1 K 60 v., s pošto 10 v. več.

Ljubezen Končanove Klare. Zgodovinski roman. Spisal Fr. Remec. Cena broš. 1 K 50 v., vez. 2 K 50 v., s pošto 20 v. več.

Libera nos a malo. Zgodovinski roman. Spisal Vladimir Vesel. Cena broš. 1 K 40 v., vez. 2 K 20 v., s pošto 20 v. več.

Mali lord. Roman za mladino in odrasle. Angleški spisal F. H. Burnett. Cena broš. 1 K 60 v., vez. 2 K 60 v., s pošto 20 v. več.

Mina. Socialen roman iz ljubljanskega življenja. Spisal A. P. Rušič. Cena broš. 1 K 20 v., vez. 2 K, s pošto 20 v. več.

Najhujši sovražniki. Spisal Rado Murnik. Cena 60 vin., s pošto 70 vin.

Narodni kataster Koroške. Spisal Ante Beg. Cena 60 v., s pošto 70 v.

O dostojnosti. Spisal Rozman. Cena 70 v., s pošto 80 vin.

O službeni pogodbi trgovskih pomočnikov in drugih delojemalcev v podobnih službah. Cena 50 v., s pošto 10 v. več.

Obrtni red drž. zakonika št. 89 z dne 16. avgusta 1907. Cena 1 K, s pošto 20 vin. več.

Osnovni nauki o narodnem gospodarstvu. Spisal Vagrentin Zun. Cena 3 K, s pošto 3 K 20 v.

Opatov praporščak. Zgodovinski roman. Spisal Fr. Remec. Cena broš. 1 K 80 v., vez. 2 K 70 v., s pošto 20 v. več.

Narodna knjigarna ima v zalogi tudi vse druge slovenske knjige ter pošlje na zahtevo najnovejši cenik cele zaloge.

Pravljice za mladino s slikami. (Prevodi čeških in hrvaških pravljic.) Cena vez. 5 K, s pošto 30 vin. več.

Prava in neprava ljubezen. Povest. Spisal Blaž Pohl. Cena broš. 1 K 60 v., vez. 2 K 50 vin., s pošto 20 v. več.

Premaganci. Novela. Spisal Franc Remec. Cena broš. 60 v., vez. 1 K 60 v., s pošto 10 v. več.

Rdeči smeh. Ruski spisal Leonid Andrejev, prevlel Vladimir Levstik. Cena broš. 1 K 40 vin., vez. 2 K 40 vin., s pošto 20 v. več.

Rienzi zadnji tribunov. Zgodovinski roman v dveh delih. Spisal Edward Lytton-Bulwer. Cena broš. 4 K, vez. 5 K 20 v., s pošto 30 vin. več.

Sapho. Slike iz pariškega življenja. Francoski spisal Alphonse Daudet, prevlel Oton Župančič. Cena broš. 2 K, vez. 3 K, s pošto 20 vin. več.

Skrivnost hiše št. 47. Roman. Angleški spisal I. Storer-Clouston. Cena broš. 1 K 50 v., vez. 2 K 50 v., s pošto 20 vin. več.

Skušnjave Tomaža Krmežljavčka. Slike iz pariškega življenja. Zvezka. Cena broš. 2 K 40 v., vez. 3 K 20 v., s pošto 30 v. več.

Strahovalci dveh kron. Zgodovinski roman v dveh delih. Spisal Fr. Lipič. Cena broš. 2 K, vez. 4 K, s pošto 30 v. več.

Stara devica. Povest. Spisal J. man. Cena broš. 60 v., vez. 1 K 60 v., s pošto 10 v. več.

Slovensko-nemška meja na Koroškem. Spisal Ante Beg. Cena broš. 1 K 40 v., vez. 2 K 40 v., s pošto 20 v. več.

Stiri ruske slike. (Clovek, Pevka, Rendezvous.) Cena broš. 60 v., vez. 1 K 60 v., s pošto 10 v. več.

Uho in sluh. Poljudno znanstvena razprava. Spisal dr. Jos. Rakež. Cena 20 v., s pošto 30 v.

Undina. Povest. Francoski spisal André Theuriot. Cena 90 v., s pošto 1 K.

Ustoličenje koroških vojvod. Spisal Ante Beg. Cena 30 vin., s pošto 40 v.

Vaška kronika. Povesti iz Dolenjske preteklosti. Spisal Ivan Lah. Cena broš. 1 K 70 v., vez. 2 K 70 v., s pošto 20 v. več.

V naravi. Izbrani spisi Frana Erjavca, uredil dr. G. Sajovic. Cena 1 K 20 v., vez. 1 K 70 v., s pošto 20 v. več.

V študentovskih ulicah. Spisal Fr. Remec. Cena broš. 1 K 50 v., vez. 2 K 50 v., s pošto 20 v. več.

Zadnji rodovine Benalja. Roman iz kranjske preteklosti. Spisal Fr. Remec. Cena broš. 1 K 50 vin., vez. 2 K 50 v., s pošto 20 v. več.

Zbrani spisi Josipa Jurčiča. 11 zvezkov. Cena vsakemu zvezku broš. 1 K 20 v., vez. 2 K s pošto 20 v. več. (Zvezki III., VIII. in XI. so razprodani.)

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani.

obrestuje hranilne vloge po čistih

4 3/4 %

brez odbitka rentnega davka.

Rezervni zaklad nad K 800.000.

Ustanovljena leta 1881.

C. kr. priv. tovarna za cement

Trboveljske premogokopne družbe v Trbovljah

priporoča svoj priznani izvrsten Portland-cement v vedno enakomerni, vse od avstrijskega društva inženirjev in arhitektov določene predpise glede tlakovne in podorne trdnosti daleč nadkrijujoči dobroti kakor tudi svoje priznane izvrstno apno.

Priporočila in izpričevala

raznih uradov in najslovitejših tvrdk so na razpolago.

Centralni urad: Dunaj, I., Maximilianstrasse 9.

POZOR! NA OBROKE! BERITE!
Prva, največja, najstarejša in najsposobnejša slovenska tvrdka in izposojevalnica klavirjev in harmonijev na avstrijskem jugu. Velikanska trgovina vsega glasbenega orodja, strun in muzikalij.

ALFONZ BREZNIK

učitelj Glasbene matice in sodno zapričeni strokovnjak c. kr. dož. sodni

»Zvezda« nasproti : Ljubljana, Kongresni trg št. 15 »Zvezda« nasproti : nunske cerkve :

Klavirji, pianini in harmoniji najslovitejših svetovnih tvrdk Bösendorfer, Rudol (ne Anton) Stelzhammer, (najboljši : angleški sistem sedanosti), Höhl & Hofmann (neprekosljivi pianini z Lexovo mehaniko), Bratje Stiglj, Czapska, Laub & Gloss (koncertni 7¹/₄ okt. pianini) in Börgel (amer. harmonij od 90 K naprej), imam le jaz, njih edini zastopnik za Kranjsko v velikanski zalogi in izbiri (vedno 30 do 40 instrumentov). Zato svarim pred nakupom event. falsifikatov ali navidezno cenega bofelna zlasti, ker vsakdo kupi pri meni na obroke od K 15 naprej prvovrsten instrument goraj omenjenih najboljših tvrdk z resnično 10letno postavnobvezno garancijo. Tudi preigrani klavirji v zalogi. Zamena najugodnejša. Uglajevanje in popravila sol. in ceno. Nobena druga tvrdka ne zamore nuditi tako cenega, ugodnega in zanesljivega nakupa že zategadelj, ker goraj označene prve tovarne ne dajo svojih klavirjev na Kranjskem nikomur v zalogo kakor edino meni in drugič pa zato, ker je ta kupčija moj posranski zaslužek in brez vsake režije.

Anton Presker

krojač

Ljubljana, Sv. Petrac. 16

priporoča svojo

veliko zalogo gotovih oblek za gospode in dečke, jopice in plaščev za gospe, nepremočljivih havelokov itd. itd.

Obleke po meri se po najnovejših vzorcih in najnižjih cenah izvršujejo.

Vsak dan svež

sladoled

in ledena kava

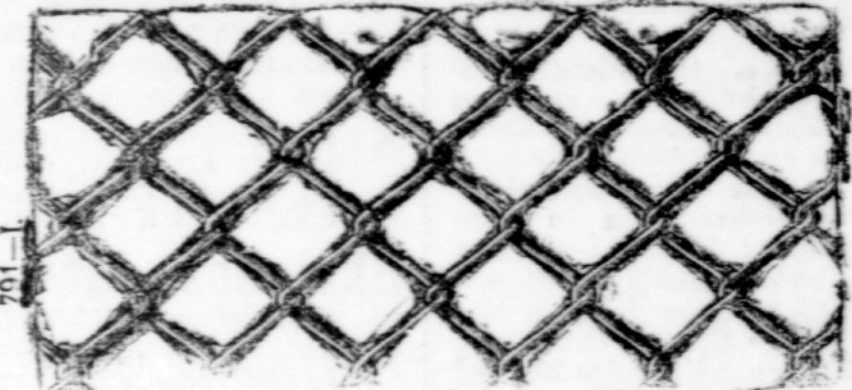
se dobi

v slaščičarni
J. ZALAZNIK

Stari trg št. 21.

Štirioglate strojne žične pletenine

surove ali na ognju pocinkane, vseh debelosti in širokosti pentelj

posebno pripravne za ograjevanje gozdov, travnikov, vrtov, za voliere, okenske mreže ter mreže za pesek in gramož, dale material za ograjevanje, različnih debelosti jeklena bodeča žica za plotove, vočkrat sukana, šesteroglate, v ognju pocinkane, strojna žičasta pletenina za varstvo proti zalogi, poslake, fezanorije, voliere, lawn-tennis, Rabitzve stene, monirne stavbe, žičaste in ograje iz kovanega železa, stopniške ograje, okenske mreže, ograje za grobo, prebnično, pročelja in balkone ter vsa zadnje fabrikate dobavljajo po najnižjih cenah po priznani najboljši kakovosti

Hutter & Schrantz d. d., Dunaj VI., Windmühlg. 26/42
tvornica sitarskega in klobučevinastega blaga.
Vzorci in vsa pojasnila gratis in franko.

Samo 5 dni! z brzoparniki francoske družbe.

Najkrajša vožnja iz

Havre v New York.

Veljavne vozne liste (šifkarte) za vse razrede dobiš edino pri

3439

Ed. Šmarda

oblastveno potrjena po-
tovarna pisarna

v Ljubljani, Dunajska cesta 18

v hiši Kmetске posojilnice,

nasproti gostilni pri „Figovcu“.

Vozne liste iz Amerike

v staro domovino po naj-

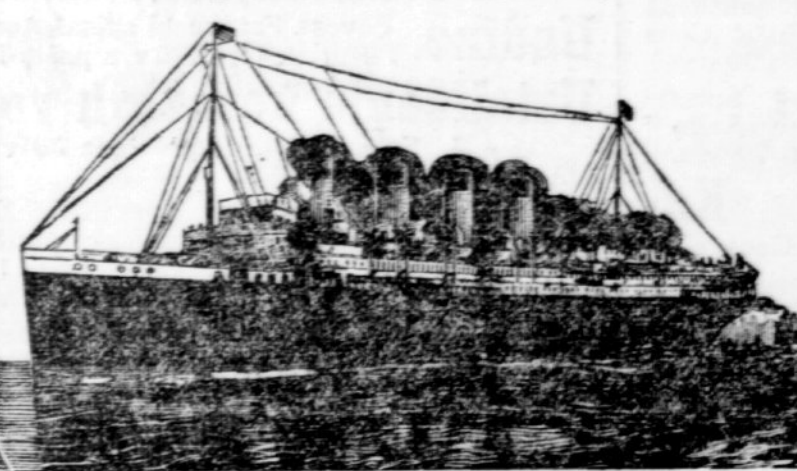
nižji ceni. Izdaja vozne

liste po vseh železnicah

za prirejanje zabavnih in

romarskih viakov. Vsa po-

jasnila istotam brezplačno

Brizgalnice

cevi, telovadno orodje in avtomobile

kupujte samo pri

R. A. Smekal, Zagreb

katera tvrdka se zdaj glasi :

2093

Središčna prodaja ognjegasnih brizgalnic in potrebnih, telovadn. orodja in avtomobilov d. s. o. j. Praga-Smichev R. A. Smekal. V. I. Stratilek. V. K. Smekal.

Opozorjamo

da v zadnjem času razpošiljajo različne nemške tvrdke po svojem zastopniku v Zagrebu na gasilna društva nemške celine in ponujajo svoje blago. — Ne podpirajte jih, ker imate svojo slovensko tvrdko.

L. MIKUSCH

Ljubljana, Mestni trg 15

priporoča svojo veliko izber

dežnikov in solnčnikov.

Popravila se izvršujejo točno in solidno.

Hotel Lloyd.

Restavracijo in najlepši gostilniški vrt

priporoča slavnemu občinstvu

2106

KAROL TAUZES, hotelir na Sv. Petra cesti št. 7.

Gospice za pouk v kuhanju se vedno sprejemajo.

Usta-
novljena
l. 1842

Tovarna oljnatih barv, laka in firneža

Telefon
številka
154.

BRATA

EBERL

črkoslikarja, lakirarja, stavbna

in pohištvena pleskarja

Prodajalnica:

Miklošičeva ulica št. 6.

nasproti hotela „Union“.

Ljubljana

Delavnica:

Igriška ulica šte. 6.

Električna sila.

Otvoritveno naznanilo.

Podpisani naznanjata slav. občinstvu, da je lepi, proti vetru zavarovani

vrt restavracije pri „Plzenjskem prazdroju“ **otvorjen.**

Točijo se zajamčeno pristna vina, Reininghausovo marčno pivo ter plzenjski prazdroj. Vedno dobra kuhinja. Zmerne cene. **Naročniki na hrano pri znižani ceni se sprejmejo.**

Za obilen obisk se priporočata

A. J. Schmidt, restavrateurki,
Gradišče št. 2, prej Fiala.

1957

Idrija - Logatec,
kolodvor.

Avtomobilna zveza

Idrija - Logatec,
kolodvor.

Odhod iz Idrije:	Prihod v Logatec:	Odhod iz Logatca:	Prihod v Idrijo:
ob 6— zjutraj	ob 7:50 zjutraj	ob 8:30 zjutraj	ob 10:20 zjutraj
12— opoldan	1:40 popoldan	2:30 popoldan	4— popoldan
3:30 popoldan	5:10 popoldan	6:30 zvečer	8:15 zvečer

Cene z avtomobilnim omnibusom:		Cene s kombiniranim avtomobilom	
4649	I. razred za osebo	I. razred za osebo	II. razred za osebo
Idrija - Logatec	ali nasprotno K 3—	K 2—	K 3—
Idrija - Godovič	1:50	1—	1:50
Godovič - Hotedrška	1:50	1—	1:50
Hotedrška - Logatec	1:50	1—	1:50

Označena vožnja se vrši vsak delavnik, omnibus vozi vsak dan opoldan, ob nedeljah in praznikih vozi le opoldan omnibus.

Točnost se po možnosti vzdržuje, vendar pa ne prevzamemo nobene odgovornosti za morebitno zamudo.

Valentin Lapajne v Idriji.

Najcenejša in najhitrejša vožnja v Ameriko s parniki „Severonemškega Lloyd“

iz

3411

Bremna

v

New York

s cesarskimi brzoparniki „KAISER WILHELM“, „KRONPRINZ WILHELM“, „KAISER WILHELM d. GROSSE“.

Prekomorska vožnja traja samo 5 do 6 dni.

Natančen, zanesljiv pouk in veljavne vozne liste za parnike gori navedenega parobrodnega društva kakor tudi liste za vse proge ameriških železnic dobiš v Ljubljani edino le pri

EDVARDU TAVČARJU, Kolodvorska ulica šte. 35

nasproti obvezni gostilni „pri Starem Tislerju“.

Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in sobota. — Vsa pojasnila, ki se tičejo potovanja, točno in brezplačno. — Postrežba poštena, resna in solidna.

Potnikom, namenjenim v zapadne države kakor Colorado, Meksiko, Kalifornijo, Arizona, Utah, Wyoming, Nevada, Oregon in Washington nudi našo društvo posebno ugodno in izredno ceno čez **Halveston**. Odhod na tej progi iz Bremna enkrat mesečno.

se dobivajo pa tudi listki preko Baltimora in na vse ostale dele sveta kakor Brazilijo, Kubo, Buenos-Aires, Colombo, Singapore v Avstralijo itd.

Pozor!!

V občini Zgor. Šiška se razpisuje

služba tajnika

Nastop s 1. avgustom 1913. Mesečna plača 80 K. Prošnje je vložiti do 29. jul. 1913.

Zupanstvo Zgornja Šiška.

Lepe prsi — dobre deklice in žene vsake starosti, ako rabijo moje najnovejšo **mazilo ali vodo za prsi**, rabi se samo na zunaj, edino resnično učinkujoče sredstvo, zajamčeno neškodljivo. Cena K 3, 5 in 8. Zraven spadajoče milo 60 vin.

Suhi — dobre lepe, polne telesne oblike z mojo redilno moko »Käthe«, zajamčeno neškodljivo, mnogo zahvalnih pisem. Cena kartonu K 2-20 po povzetju. Od 4 kartonov naprej pošt. prosto. — Pošiljatelj pošte restantne samo če se pošlje denar naprej. — Razpošilja ga Käthe Menzel, Dunaj, pošt. urad 59, pošt. predal 5.

Po rabi

POZOR! Ker izdelujejo enako se glaseče, ničvredne ponaredbe, zahtevajte torej izrecno **gozdni biser iz izdelovalne gozdnega bisera, Brno-Eurovice.**

Triumph-Štedilnike, peči, trajnogoreče vlože (za uzidat v lonce peči)

varstvena **TRIUMPH** znamka

ceniki zastorj!
Do bavi. naslovi se vsakemu naznanijo

Triumph tovarna
Štedilnikov in peči z z.o.z. Wels
Gorenje Avstrijsko.

Narodna tiskarna

v Ljubljani.

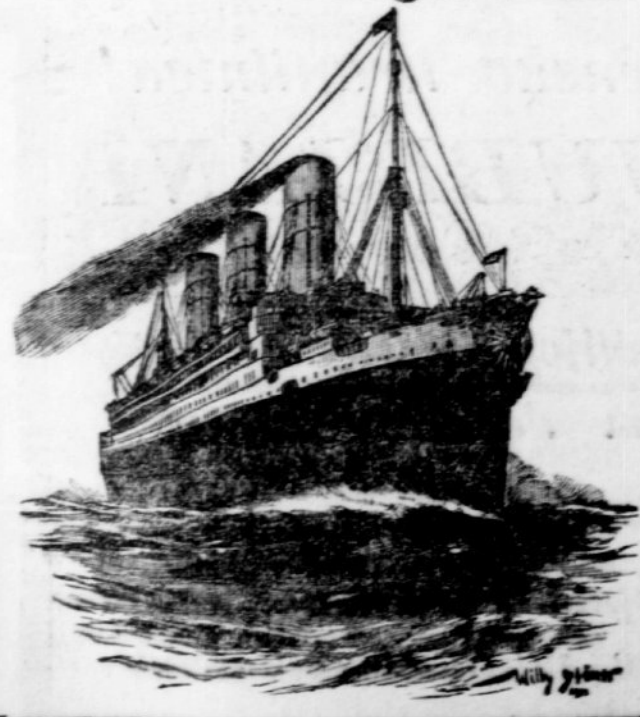
Telefon št. 85.

Se priporoča v izvršitev vseh tiskarskih del, kakor: časopisov, knjig, tiskovin za urade, hranilnice in posojilnice, cenikov, okrožnic, jedilnih listov, mrtvaških listov itd. itd.

Telefon št. 85.

Potniki v Ameriko!

ki so previdni, se vozijo dandanes samo z najnovejšimi parniki „Velikani“ preko **Hamburga.**

Največji parnik na svetu je „**Imperator**“.

Dolg je 920 čevljev (280 metrov), nosi 50.000 ton ter je prva ladja na 4 vijake, dočim so bili dosedaj največji in najhitrejši parniki samo na 2 vijake. „Imperator“ je široko morje preplul v 20 dneh trikrat ter se je moral pri tem še v Hamburgu in v New Yorku z izkladanjem in nakladanjem po poldrugi dan muditi. Morska vožnja v 6 do 6 1/2 dneh se popolnoma jamči. O prvi vožnji „Imperatorja“ piše „Glas Naroda“ iz New-Yorka: „Imperator“ je višek moderne tehnike. Ropotanje strojev se čisto nič ne sliši. Ladja pluje tako mirno, da človek skoraj ne ve, da je na vodi ter se niti malo ne da primerjati z drugimi morskimi velikani. Približno tako so urejeni tudi drugi „Velikani“ Hamburg-Amerika linije. Vsi imajo v III. razredu sobe z 2, 4, ali k večjemu s 6 posteljami. Hrana je obilna in dobra. Taki „Velikani“ so poleg „Imperatorja“: „Kaiserin Auguste Viktoria“ (25.000 ton), „Amerika“ (24.000 ton), „Cleveland“ in „Cincinnati“ (po 20.000 ton) itd. Važno! Vsak potnik dobi pri meni pismeno garancijo, da je prost vseh stroškov za hrano in stanovanje, kakor hitro se pripelje v Hamburg. — Vsakojaka pojasnila daje brezplačno:

FR. SEUNIG,

Ljubljana, Kolodvorska ulica, velika številka 28.

Največja zaloga navadnih do najfinjših otroških vozičkov in navadnih do najfinjših žime.

M. Pakič
v Ljubljani.
Nezanem naročnikom se pošilja s povzetjem.

Josip Rojina

krojač prve vrste

se nahaja sedaj v lastni hiši

Franca Jožeta cesta 3.

konkurira z največjimi tvrdkami glede finega kroja in elegantne izvršitve.

Tvorniška zaloga najfinjših angl. in franc. specialitet blaga.

: Zavod za uniformiranje.

Zdrave, rdečelične otroke hočete imeti?

Potem jim dajte uživati izboljšano, aromatično **ribje olje** iz lekarne pri zlatem orlu. Vsak otrok uživa z lahkoto to ribje olje iz katerega je popolnoma odstranjen zoperni duh in vonj. 1 steklenica K 1-80.

Zoper kašelj, zaslizenost in prehlajenje

je v tem času za otroke najboljšo preizkušeno in mnogostransko priporočeno **trpotčev sok**. — 1 steklenica 1 krono. Zaloga vseh tu- in inozemskih specialitet ter preizkušenih domačih zdravil.

Izborna toaletna sredstva „**Ada**“. Vedno sveže gumijeve specialitete. Oddajajo se tudi zdravila za člane vseh bolniških blagajn. Razpošilja se 2 krat na dan na vse strani.

Pharm. Mag.

Josip Čižmár
lekarna pri zlatem orlu
Ljubljana, Jurčičev trg št. 2.

Cvetlični salon Viktor Bajt

Selenburgova ul. 6, zaven glavne pošte.

Sopki, venci s trakovi in napisi se izdelujejo po najnižjih cenah. Delo okusno vezano. Velika zaloga krasnih suhih vencev.

Priporoča se z odličnim spoštovanjem **Viktor Bajt.**

Brzojavi: Bajt, cvetlični salon, Ljubljana.

Trgovina z orožjem in c. kr. zaloga smodnika Lechner & Jungl, Gradec, Sporgasse 1.

priporoča po tvorniških cenah kot najboljše branilno orodje avtom. žepne pištole, točno zastreljene sistemov „Browning“, Steyr, „Mauser“ in „Bayard“ samokresni najbogatejše izbire že od K 5-50 naprej, floberti in karabinarice, dvocevne lovske puške od 36 K naprej. Patrone, patronske stročnice itd. itd. Cenovnik gratis in franko. 4658

Cenovnik gratis in franko. 4658

Topolšica Sanatorijsko kopališče

pri Celju (Spodnje Stajersko).
Lahmannovo zdravljenje.
Šefzdravnik dr. V. Hecht.

s-Ka s-Ka s-Ka s-Ka Prvovrstna in najboljša **kolesa** Adler sedanjosti.

Specialna trgovina s kolesi in deli

Ana Gorec, Ljubljana

Marije Terezije cesta št. 14 (Novi svet, nasproti Kolizeja).
Zahtevajte cenik. Rabljena kolesa od 25 K naprej. Izposojevanje koles.

Blagovolite pisati po vzorce! Blagovolite pisati po vzorce!
Radevolje Vam na ogled pošlje dobro znani izvozni zavod modnega in manufakturnega blaga
V. J. Havliček in brat, kopališče Poděbrady, Česko.

Novosti modnega blaga

eponge deleni vezeno blago, svila

Havličkova tkanina, kanafasi, robci, brisače,

platno, pregrinjala, sipkovina.

Havličkova tkanina „Květuše“ 1 kos 18 m K 12-60, 23 m K 15-80. Posebnost. Poděbradska kopališka tkanina 1 kos 23 m K 22-40. 1 zavoj raznih pralnih ostankov, okusni vzorci 40 m za K 18—, najboljše vrste za K 24—. Pregrinjala za na steno K 5-60. Ceniki in vzorci franko! — Okusni vzorci — nizke cene — dobro blago — Vas iznenadi!

Najkrajša in najcenejša pot v Ameriko

z modernimi velikimi brzoparniki iz Ljubljane čez Antwerpen v New-York

je proga
Red Star Line
Rdeča zvezda

Na naših parnikih Finland, Kroonland, Vaderland, Zeeland, Lapland in Samland, ki oskrbujejo vsak teden ob sobotah redne vožnje med Antwerpenom in Novim Yorkom je snaznost, izborna hrana, vjudna postrežba in spalnice po novem urejene v kajite za 2, 4 in 6 oseb, za vsakega potnika eminentnega pomena, ter traja vožnja 7 dni.

Odhod iz Ljubljane vsak torek popoldne.

Naši parniki vozijo tudi na mesec po večkrat čez Kanado v Severno Ameriko in je ta vožnja izdatno cenejša kakor na Novi York.

Pojasnila daje vladno potrjen zastopnik

Franc Dolenc Anversa
v Ljubljani,
Kolodvorska ulica odsej **stev. 35,**
od južnega kolodvora na desno poleg predilnice.

Najnižje cene.

Tovarna pohištva J. J. Naglas

Ljubljana, Kongresni trg št. 12. 232

Največja zaloga pohištva

za spalne in jedilne sobe, salone in gospodarske sobe. Preproge, zastorji, modroci na vzmet, čimnat modroci, otroški vozički itd.

Najsolidnejše blago.

Obleke po meri **B. Götzl** Ljubljana

najnovejše oblike pri:

Mestni trg 19 — Stari trg 8.

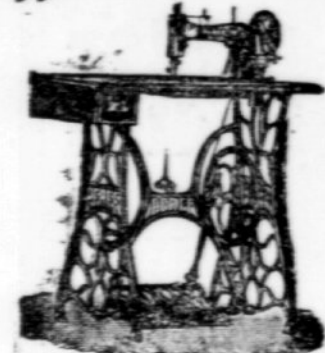
315

Radioaktivno termalno kopališče Toplice na Kranjskem

Sezija od 1. maja do 1. oktobra.

Postaja dolenske železnice Straža-Toplice. Akratov vrelec 38°C, ki daje vsak dan čez 30.000 hl radioaktivne termalne vode. Zdravljenje s pitjem in kopanjem, izredno uspešno proti putiki, revmi, neuralgiji (trganju), ženskim boleznim in drugim. Velika kopališča, posebne in **močvirne kopeli**. Elektroterapija in masaža. Ravnateljstvo: Kopališki zdravnik dr. Konstantin Konvalinka. Zdravo podnebje. Gozdna okolica. Bogato opremljene sobe. Izborno in cene restavracije. Prospekte in pojasnila daje brezplačno **kopališka uprava**. 1178

„PFAFF“ Pozor! Pozor!

Kdor si želi kupiti v resnici dober **šivalni stroj**, naj kupi samo pravi

PFAFFOV STROJ

ki nosi na glavi in stojalu ime „Pfaff“ in se zanj 10 let jamči.

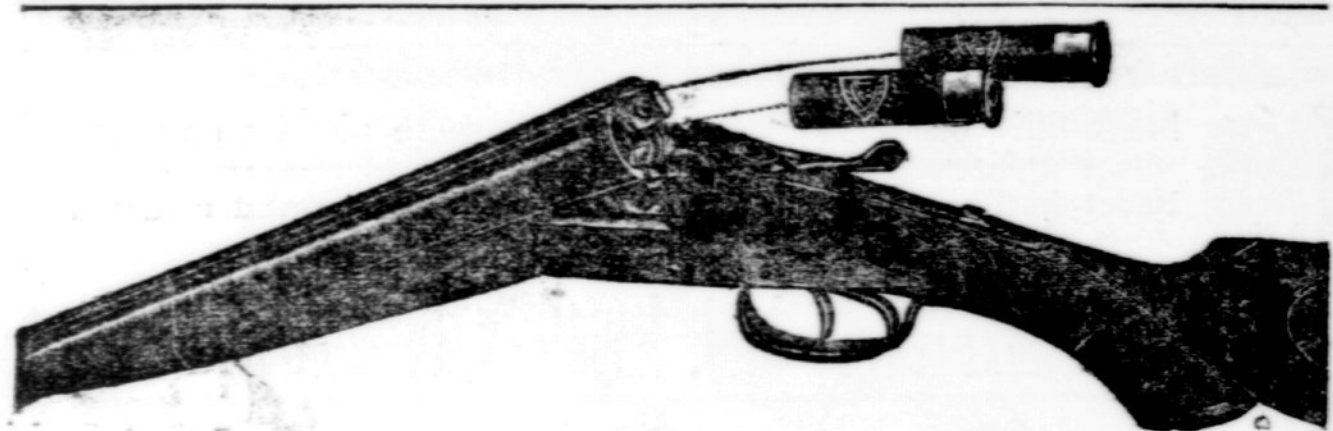
Velika zaloga koles

kakor **Waffenrad, Puch**, solidno ljudsko kolo **Kosmos** in **Ilirija** kakor tudi vsi posamezni deli in popravila po najnižji ceni pri trdki:

Franc Tschinkel, Kočevje št. 240.

Cenik brezplačno in poštne prosto.

Cenik brezplačno in poštne prosto.

Ljubljana

Fr. Ševčik

Zidovska ul. 7.

puškar

priporoča svojo **veliko zalogo** raznovrstnih

63

pušk in samokresov

lastnega izdelka, kakor tudi belgijskih, suiskih in čeških strogo preizkušenih pušk, za katere jamčim za dober strel. Posebno priporočam lahke trocevke in puške Bock s Kruppovimi cevmi za brezdimni smodnik. — Priporočam tudi

veliko zalogo vseh lovskih potrebščin

po najnižjih cenah.

Popravila in naročila se izvršujejo točno in zanesljivo. Cenovniki na zahtevanje zastoj in poštne prosto.

Išče se mesto za

vajenka v trg. na deželi

za deklico, ki je letos skončala z dobrim uspehom osemrazredno ljudsko šolo. Naslov v upravnitvo »Slov. Naroda«.

Franc Furlan

naslednik Faschingove vdove

ključavničarstvo

in

zaloga štedilnikov

se nahaja:

535

Šimbrožev trg št. 9.

MARXOVE EMAIL

in glazuro za tla izborne specialite, ki se hitro suše in jih vsak lahko rabl.

Zaloga tovarne za lake

1297

Ludvika Marka

pri trdki brata Eberl, Ljubljana

Uničevalec sten

:: Jing-Zing, ::

oblastveno varovan, pomori takoj vse stenice z zalego vred.

Nestrujeno, blagodiše, razkužujoče. Dobiva se v steklenicah po 60 vin, zraven spadajoča brizgalna 20 vin, v 1/1 in 1/2 litrskih steklenicah razmeroma ceneje. 2132

v glavni zalogi v Ljubljani pri Antonu Kanc, drogerija in :: B. Čvančara, drogerija. ::

Druga sredstva odločno odvrčate!

Poglavitna zaloga: Dunaj, XVIII. Genzlgasse 27/4.

Prava in neprava ljubezen.

Povest. — Spisal Blaž Pohlin.

Cena broš. 1 K 60 vin., vez. 2 K 50 vin., s pošto 20 vinarjev več.

:: Opatov praporščak. ::

Zgodovinska povest. Spisal Iv. Remec.

Cena broš. 1 K 80 vin., vez. 2 K 70 vin., s pošto 20 vinarjev več.

Ti najnovejši zabavni in veseli knjigi priporoča najtopleje

Narodna knjigarna v Ljubljani.

Koroško!

Koroško!

Edino slovensko narodno podjetje!

Hotel TRABESINGER

v Celovcu, Velikovaška cesta št. 5.

Podpisana voditeljica „Hotela Trabesinger“ se vlijudno priporoča vsem veleč. slovenskim in slovanskim gostom, ki prenočujejo ali več časa ostanejo v Celovcu. V hotelu se dobe lepe, snažne sobe po primerni ceni; nudi se izborna kuhinja in zajamčeno pristna in dobra vina iz Slovenskih gor. Na razpolago je tudi kegljišče poleg senčnatga vrta. V hotelu Trabesinger dobite vsak dan, posebno pa ob sredah, prijetno slovensko družbo.

Slovenci, ustavljajte se samo v edini slovenski narodni gostilni „HOTEL TRABESINGER“ v Celovcu, kjer boste vedno dobro postreženi.

Za mnogobrojni obisk se toplo priporoča voditeljica hotela

2122

Leon Alojzija.

Krasna umetniška reprodukcija v več barvah

ZNAMENITE GROHARJEVE SLIKE

PRIMOŽA TRUBARJA

== USTANOVITELJA SLOVENSKE KNJIŽEVNOSTI ==

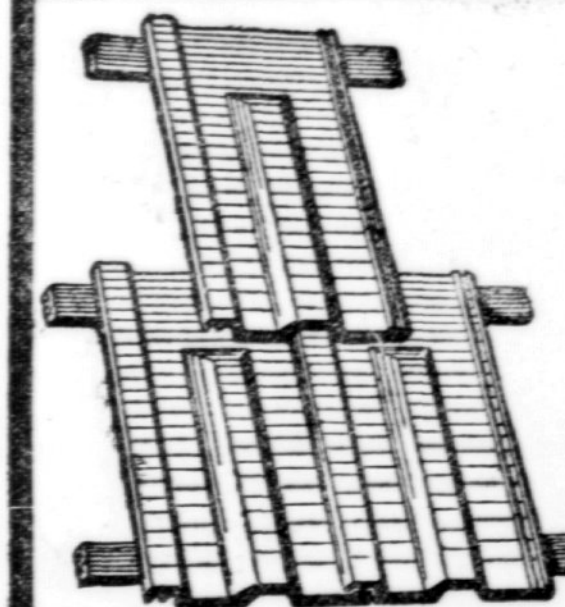

Visoka 66 cm in široka 55 cm je najlepši okras vsake slovenske hiše. Ta reprodukcija je sploh najlepša in najdovršenejša kar jih imamo Slovenci.

Cena s pošto kron 3-20

NARODNA KNJIGARNA V LJUBLJANI, PRE-SERNOVA UL. ST. 7

Fr. Mally & dr. tovarna opeke v Sr. Gameljnih

pisarna v Ljubljani, na Resljevi cesti št. 2

priporoča zarezno strešno, navadno strešno in strojno zidno opeko v vsaki množini in najboljši kakovosti.

Vzorci brezplačno.

1218

Sprejema zastopnike.

Največja slovenska hranilnica!

Največja slovenska hranilnica!

„MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA“ V LJUBLJANI

v lastni hiši, Prešernova ulica šte. 3

je imela koncem leta 1912 660 milijonov kron denarnega prometa, 42 milijonov kron vlog in 1 milijon 300 tisoč kron rezervnega zaklada. — Sprejema vloge vsak delavnik. — Sprejema tudi vložne knjižice drugih denarnih zavodov.

Vloženi denar obrestuje po **4 1/2 %** brez odbitka.

Pripisuje nevzdignjene obresti vsakega pol leta h kapitalu, da se tudi obrestujejo. Hranilnica je pupilarno varna. V njo vlagajo c. kr. sodišča in jerobi denar mladoletnih otrok in varovancev, župnišča cerkven, občine pa občinski denar. Hranilnica stoji pod javno kontrolo in nadzorstvom c. kr. deželne vlade. Izključena je torej vsaka izguba vložnega denarja in to tudi za časa vojske, ker ima hranilnica denar razposojen na zemljišča. — Hranilnica posoja na zemljišča in poslopja proti 5 1/4 % obrestim in najmanj 3/4 % amortizacije.

Za varčevanje ima vpeljane lične **domače hranilnike**. — Posoja tudi na menice in vrednostne papirje.